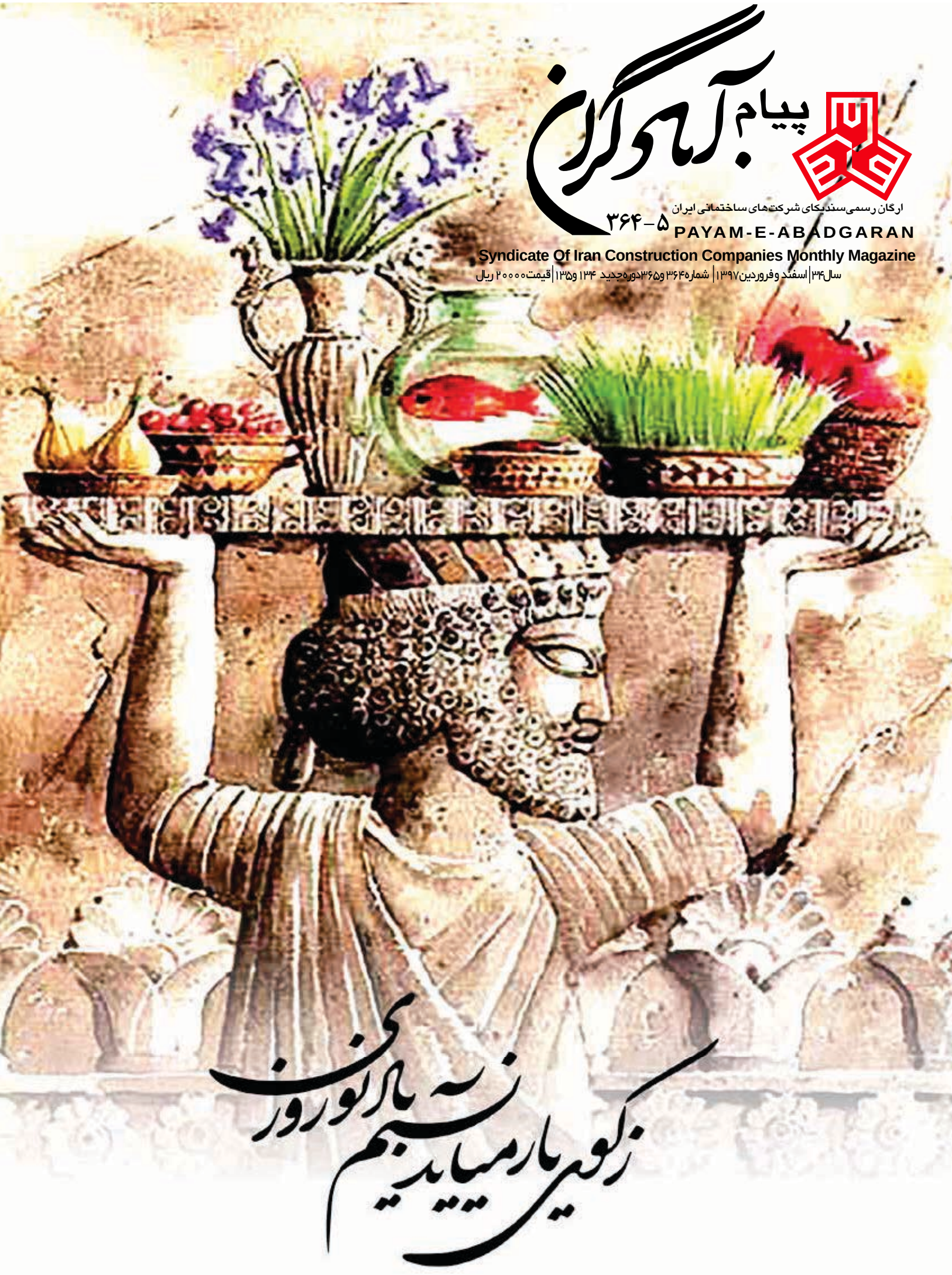
پیام آبادگران
ارگان رسمی سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران
۳۶۴-۵
PAYAM-E-ABADGARAN
Syndicate Of Iran Construction Companies Monthly Magazine
سال ۳۴ | اسفند و فروردین ۱۳۹۷ | شماره ۳۶۴ و ۳۶۵ دوره جدید ۱۳۴ و ۱۳۵ | قیمت ۲۰۰۰۰ ریال
زکوی یار می‌آید نسیم نوروزی

پیام آبادگران
ارگان رسمی سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران

**PAYAM-E-ABADGARAN**

سال ۳۴ | اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷ | شماره ۳۶۴ و ۳۶۵ دوره جدید ۱۳۴ و ۱۳۵

**Syndicate Of Iran Construction Companies Monthly Magazine**

- حروفچینی، امور بازرگانی و اشتراک: فریبا پورآقا
- خبرنگار: آرزو نوری
- عکس و صفحه‌آرایی: داود خانی
- مسئول تبلیغات و آگهی: سید مهدی برقی
- لیتوگرافی و چاپ: پیمان نواندیش (۸۸۸۲۸۷۳۴)



- صاحب امتیاز: سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران
- مدیرمسئول: مهندس جواد خوانساری
- شورای سیاست‌گذاری:
  مهندس منوچهر ملکیانی‌فرد (نماینده هیأت مدیره)
  مهندس جواد خوانساری (مدیرمسئول)
  مهندس بهمن دادمان (رئیس هیأت مدیره)
  دکتر ایرج گلابتونچی (دبیر سندیکا)
  مهندس محمود مصطفی‌زاده (سردبیر)
- رئیس کمیسیون انتشارات: مهندس علی ورزنده
- سردبیر: مهندس محمود مصطفی‌زاده
- کمیسیون انتشارات و تحریریه:
  مهندس علی ورزنده (رئیس کمیسیون انتشارات)
  مهندس محمدعلی پور شیرازی (کمیسیون عضویت و پیگیری)
  مهندس سیامک مسعودی (کمیسیون قوانین و مقررات)
  مهندس علاءالدین سادات باریکانی
  مهندس پرهام سیدین


# فهرست مطالب


۱۰ مروری بر اقتصاد ایران در سال ۹۶
– سرمقاله

۱۲ سومین همایش سالانه نظام‌فنی و اجرایی کشور
– همایش

۱۷ صاحبان موسسات مالی غیرمجاز را معرفی کنید
– مقاله

۱۸ کارگاه آموزشی تبیین قانون مشاغل سخت و زیان‌آور
– کارگاه آموزشی

۲۴ اولین جشنواره تعالی HSE
– جشنواره

۲۷ ریشه التهاب‌های نوبتی در اقتصاد ایران
– مقاله

۲۸ جای خالی تحقیق
– مقاله

۲۹ امنیت ملی به میزان تولید ثروت ملی وابسته است
– مقاله

۳۲ کارگاه آموزشی تبیین بخشنامه بیمه کارگران ایرانی اعزام به خارج
– کارگاه آموزشی

۳۵ بودجه عمرانی فدای حقوق کارمندان شده است
– کمیسیون برنامه و بودجه مجلس

۳۶ گفت‌وگو با مهندس علی آزاد
– مصاحبه

۳۹ مراحل چهارگانه توسعه
– مقاله – دکتر رنائی

۴۰ لایحه مالیات بر ارزش افزوده؛ فرصت ها و چالش ها
– مکاتبات سندیکا

۴۶ نگاهی بر عملکرد سندیکا در سال ۱۳۹۶
– گزارش

۵۰ چه کسی جز دولت می‌تواند نرخ ارز را تعیین کند
– مقاله دکتر محمود جامساز

۵۱ بانک‌های سود اوراق مشارکت را از سپرده‌ها پرداخت می‌کنند
– مقاله

۵۲ گزارشی از تازه‌های کمیسیون ماشین آلات
– گزارش کمیسیون ماشین آلات

۵۴ غفلت‌های پرهزینه
– مقاله دکتر بهمن آرمان

۵۶ کارگاه آموزشی برای تبیین قانون مالیات‌های مستقیم
– کارگاه آموزشی

۶۰ ثبات پولی در گرو اصلاح حکمرانی
– مقاله

۶۳ آیین‌های نوروزی و بهاریه
– ویژه نوروز

۶۶ جاده‌های سبز جهان
– مقاله

۶۷ طرح‌های جدید لندن برای مقابله با آلودگی هوا
– مقاله

۶۷ افول رویای مهندس شدن!؟
– مقاله



**نوشته‌های نویسندگان، لزوما نظرات نشریه نیست. نقل مطالب نشریه فقط با ذکر ماخذ مجاز است.**

کمیسیون انتشارات در رد یا قبول مقالات ارسالی مختار است و در ویرایش علمی،ادبی و خلاصه‌سازی آن مجاز است. در ضمن مقالات ارسالی عودت داده نمی‌شود

پیام آبادگران

تهران،خیابان طالقانی، بین میدان فلسطین و خیابان ولیعصر، خیابان شهید برادران مظفر (صبای جنوبی)،
شماره ۸۶، ک.پ: ۱۴۱۶۹۶۴۶۹۱ تلفن: ۶۶۴۶۴۲۶۱ – ۶۶۴۰۲۰۳۷
فکس: ۶۶۴۶۴۰۸۴ پست الکترونیکی:
payamabadgaran@yahoo.com
نشانی الکترونیکی: www. acco.ir

# اقتصاد ایران در سال ۹۶

سرمقاله

سیاست‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی آقای روحانی پس از پیروزی در انتخابات دوره ۱۲ فی‌الواقع استمرار همان سیاست‌های دوره یازدهم بود که چندان دستاوردی برای ملت ایران به ویژه در زمینه‌های اقتصادی معیشت و رفاه مردم و قدرت خرید و ذکر مواردی دیگر که موجب اطاله کلام است، ببار نیاورد. دوران زمامداری دولت یازدهم با شعار امید و تدبیر با اهداف بازگرداندن امید و اعتماد جامعه به دولت و رفع فقر، بهبود فضای کسب و کار، برون‌رفت از رکود، بالابردن سطح رفاه، اقتصادی و اجتماعی جامعه به پایان رسید در دولت دوازدهم شعار آزادی، امنیت، آرامش و پیشرفت سمت و سوی اهداف دولت را روشن نمود. بهترین اهداف آقای روحانی نجات اقتصاد، احیای اخلاق، تعامل با جهان بود و می‌گفت که دولت راستگویان و درستکرداران را تشکیل می‌دهم. پرسش اینجاست که آیا دولت یازدهم دولت راستگویان و درستکرداران نبوده است؟ علی‌ایحال شعار دوباره ایران جذابیت خود را در میان جامعه به همراه واهمه از روی کار آمدن اصولگرایان خود را در شکل ریختن آراء به نفع آقای روحانی نشان داد. اجرای منشور حقوق شهروندی، اجرای قانون انتشار دسترسی آزادانه به اطلاعات تدوین و اجرای قوانین شفافیت همه جانبه و اجرای فصل حقوق ملت در قانون اساسی به عنوان پایه و اساس سیاست‌های روحانی عنوان شد. البته عمل به این شعارهای جذاب و بی‌بدیل مستلزم ضرورت‌های پیشینی است که باید مسیر را برای تحقق آنها فراهم آورد. این در حالی است که مسیر تحقق این شعارها در حاکمیت جمهوری اسلامی طی سالها پرسنگلاخ بوده و عبور از آن تنها با تدبیر و مدیریت علمی و دانایی‌محور، وجود اراده‌های جدی برای تأسیس نهادهای حقوقی پیشرفته و سازمان‌های توسعه‌گرا و ترجیح منافع ملی بر مصالح گروهی و جناحی و خواص و تخصیص بهینه منابع بودجه بین نیازهای واقعی اقتصاد کشور امکان‌پذیر است. ریشه بسیاری از مفاسد اقتصادی و اجتماعی و عدم تحقق اهداف بودجه‌های سالیانه که برشی از برنامه‌های ۵ساله توسعه هستند معطوف به تخصیص دستوری بودجه‌های سالیانه به حوزه‌هایی است که نه تنها بر پیشرفت اقتصادی و توسعه پایدار کشور تأثیر مثبت نمی‌گذارند بلکه راه توسعه را نیز مسدود می‌سازد.

افتخار دولت یازدهم در کاهش شیب تورم است که خواه ناخواه با توجه به وجود شوک‌هایی که در زمان احمدی‌نژاد، به اقتصاد وارد شد و تورم را به طور جهنده افزایش داد در زمان آقای روحانی بازار تقریباً از این شوک‌های قیمتی تخلیه شده بود. لذا می‌بایست شیب تورم کاهش یابد البته سیاست‌های ضدتورمی آقای روحانی هم در کاهش شیب تورم مؤثر بود. اما سیاست‌های اخیر پولی و ارزی و مخصوصاً تنزل مطلوبیت روابط خارجی، مسلماً تورم را در سال ۹۷ به دورقمی باز خواهد گرداند که بین ۱۳ تا ۱۵درصد پیش‌بینی می‌شود. بهرحال هر سیاستی که در جهت رفع رکود و بازگرداندن رونق به اقتصاد اعمال گردد مسلماً درصدی از تورم را به دنبال خواهد داشت که الزاماً پدیده نامطلوبی نخواهد بود به شرط آنکه اهداف رونق اقتصادی و توسعه محقق شود اما سال اول دولت دوازدهم به پایان رسید و آنچه از فعالیت‌های دولت رسوب کرد چیزی جز افزایش فقر و نابرابری اقتصادی که یک خطر بزرگ برای امنیت ایران است، کاهش صادرات غیرنفتی و تعطیلی بسیاری از کارخانه‌ها و کارگاه‌های مولد بخش خصوصی، افزایش اختلاس و فساد و کاهش قدرت خرید پولی و مالی و دلاری که از مرز ۵۰۰۰ تومان نیز فراتر رفت، افزایش صف مهاجرت تحصیل‌کردگان و نخبگان به کانادا و استرالیا، عدم سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، گرانی و کاهش قدرت خرید و بیکاری و مشابهات دیگر مهمترین شعار دولت دوازدهم که ایجاد امنیت و آرامش بود و اصولاً یکی از وظایف اصلی دولت‌هاست و نیازی به بازگویی آن نبوده است را به شدت زیر پرسش می‌برد.

**وجود هزاران میلیارد مطالبات پیمانکاران از دولت، عقب‌افتادگی ماه‌ها حقوق کارگران زحمتکش و فقیر از جمله کارگران فولاد مبارکه، هپکو اراک، آلومینیوم، نیشکر هفت تپه و نظایرهم برباد رفتن هزاران میلیارد تومان سپرده‌های آحاد جامعه که اکثراً از اقشار دون‌پایه درآمدی هستند و اعتراضاتشان برای دستیابی به حقوق از دست رفته‌شان سرکوب می‌شود همه ناشی از بی‌امنیتی است**

آدام اسمیت امنیت را یک کالای عمومی می‌داند که تأمین و تولید و حفظ آن از وظایف اصلی دولتهاست. واژه امنیت به مفهوم ایمنی عدم ترس، مصون بودن از تعرضات دیگران نسبت به حقوق ذاتی و فطری انسان‌ها و با آرامش زندگی کردن است. تحت لوای امنیت و آرامش، می‌توان به توسعه اقتصادی اندیشید. در اقتصاد به قول آدام اسمیت، امنیت مفهوم وجود قانون برای حفظ حقوقی مالکیت برای انجام قراردادها و برای وصول مطالبات و زدودن هر نوع شک و بیمی در مورد به دست آوردن ثمره فعالیت و کوشش ناشی از کار و سرمایه‌گذاری است. ایجاد امنیت منجر به شکوفایی اعتماد اجتماعی می‌شود که به گفته فرانسیس یوکوهاما با بزرگترین سرمایه‌ها برابر است.

وجود هزاران میلیارد مطالبات پیمانکاران از دولت، عقب‌افتادگی ماه‌ها حقوق کارگران زحمتکش و فقیر از جمله کارگران فولاد مبارکه، هپکو اراک، آلومینیوم، نیشکر هفت تپه و نظایرهم برباد رفتن هزاران میلیارد تومان سپرده‌های آحاد جامعه که اکثراً از اقشار دون‌پایه درآمدی هستند و اعتراضاتشان برای دستیابی به حقوق از دست رفته‌شان سرکوب می‌شود همه ناشی از بی‌امنیتی است.

وجود ۳/۵ میلیون نفر بیکار برابر آمارهای رسمی و ۴/۵ میلیون نفر دانشجوی آماده به کار وجود مفاسد اقتصادی اعم از مالی و پولی در دستگاه دیوانسالاری و عوامل وابسته، بانکهای خصوصی و دولتی و مؤسسات مالی و اعتباری، پرداخت حقوق‌های نجومی، حیف و میل کردن اموال عمومی، نادیده گرفتن حقوق زنان و اقلیت‌ها وضعیت اسف‌انگیز بیمه‌ها، بدهکاری دولت به بانک مرکزی، نقدینگی ۱۴۶۲ هزار میلیارد تومانی، تخلیه بانک‌ها از سپرده‌های مردمی که باید در تجهیز منابع اعتباری و تسهیلاتی تولیدی بخش خصوصی به کار گرفته می‌شد؛ به سبب اختلاس‌ها و وام‌های لاوصول که در نتیجه بی‌اهمیت شمردن تضمین‌هایی است که وام‌ها براساس آنها پرداخت می‌شود. گرانی‌های مستمر سبد معیشتی خانوارها علیرغم کاهش شیب تورمی اعلامی، افزایش خط فقر مطلق که به طور متوسط ۳۵ میلیون نفر را در درون خود جای داده است، بی‌ارزشی پول ملی رکود و امثالهم مسلماً شعار آزادی امنیت، آرامش و پیشرفت آقای روحانی را مخدوش می‌سازد.

کشور ثروتمند و غنی ما به لحاظ معادن و کان‌های نفتی و غیرنفتی قادر نبود که این ذخایر ارزشمند را به سرمایه تبدیل کند و در جهت اعتلای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور هزینه کند. به گزارش روزنامه ایران کشور ما با دارا بودن ۳۸ نوع ماده معدنی و غیرنفتی، ۳۷ میلیون تن ذخایر کشف شده، ۵۷ میلیون تن ذخایر بالقوه جزو ۱۵ کشور ثروتمند جهان از لحاظ معادن بالقوه است. مضاف آنکه ۱۷۵ میلیارد بشکه نفت در جا کشف شده است و در بین کشورهای جهان به لحاظ غنای مخازن گاز در ردیف دوم قرار داریم. به گزارش شرکت نفت در سال ۲۰۱۷ فروش صادرات نفت ۷۷۷ میلیون بشکه بود ۶۲ درصد از این میزان به کشورهای آسیایی و ۳۸ درصد به اروپا صادر شد. در سال ۲۰۱۷ همچنین ۱۸۰ میلیون بشکه میعانات گازی صادر شد؛ میانگین قیمت نفت خام و میعانات گازی در این سال ۵۲ دلار در بشکه بود. صادرات ۱۷میلیون تن نفت کوره و ۴ میلیون بشکه گازوئیل از دیگر صادرات نفتی ایران بوده است. اما درآمدهای حاصله که بخشی از آن هنوز به دلیل تحریم‌های اقتصادی به کشور وارد نشده به اضافه درآمدهای مالیاتی، عوارض فروش خدمات دولتی و سایر درآمدها در مقابل هزینه‌های جاری دولت که معطوف به پرداخت حقوق کارمندان، کارکنان دیوان سالاری بزرگ دولت و بازنشستگان دولتی است و هزینه‌هایی که به دولت از سوی قدرت‌های فرادولتی تحمیل می‌شود و دولت حتی فاقد قدرت نظارت بر آنهاست و هزینه‌های برون‌مرزی کفایت پرداخت نمی‌کند و دولت را مجبور به دست‌اندازی به بودجه‌های عمرانی که هزینه‌های زیربنایی برای سازندگی و توسعه اقتصادی پایدار کشور است می‌نماید به همین دلیل هزاران طرح نیمه‌تمام روی زمین مانده و مسلماً ۶۰هزار میلیارد تومان بودجه عمرانی سال ۹۷ هم به همان سرنوشت بودجه‌های پیشین دچار خواهد شد. کسری بودجه سال جاری که بین ۳۰ تا ۵۰ هزار میلیارد تومان تخمین زده می‌شود متأثر از عدم تخصیص بهینه منابع بین نیازهای واقعی اقتصاد، فقدان نگاه توسعه‌ای مسئولان، تحمیل هزینه‌های دستوری و برون‌مرزی، و بودجه نهادهای تبلیغات اسلامی و دینی و حوزوی که در تولید ناخالص داخلی نقشی ایفا نمی‌کنند و عدم انتظام مالی در اجرای بودجه است. گرچه شکاف آماری بین ۳۰ تا ۵۰ هزار میلیارد تومان در کسر بودجه عظیم است اما این شکاف آماری همواره به سبب عدم شفافیت‌های اقتصادی دولت تقریباً در کشور ما عادی جلوه می‌کند اما یک حقیقت را آشکارا بیان می‌نماید که کسری‌های پنهان موجود در بودجه‌های سالیانه وجود دارد که در وهله نخست به دلیل تدوین یک بودجه متوازن، آشکار نیست اما درآخر هر سال خود را نشان می‌دهد. بودجه‌های سالیانه در دوران آقای روحانی هم از این قاعده مستثنی نیست. مخلص کلام آنکه با تلاشی که دولت در جهت تأمین رفاه اقتصادی و اجتماعی جامعه و تأمین امنیت و آرامش متحمل می‌شود آثار قابل قبول و ملموسی در جامعه برجای نگذاشته است.

در زمینه دیپلماسی خارجی نیز با بن‌بستی که در اجرای برجام به وجود آمده و با نرم شدن تدریجی اتحادیه اروپا در مقابل آمریکا و تحریم‌هایی که به‌سرکردگی آمریکا در مورد مسائل غیربرجام نظیر موشک‌های بالستیک و سایر موارد ادعایی از جمله نقض حقوق بشر دخالت‌های نظامی در منطقه وضع شده دولت راه بسیار سخت و دشوار و پرپیچ و خمی در سیاست خارجی و دیپلماسی بین‌المللی در پیش رو دارد تا کشتی طوفان‌زاده سیاست را از امواج سهمگین اقیانوس مخالفت‌های بین‌المللی به آرامی بر ساحل امن بنشاند. پیروزی در سیاست‌های خارجی مسلماً کشور را از انزوای اقتصادی برون خواهد برد و بهبود تجارت خارجی و تراز بازرگانی را در پی خواهد داشت که ورود سرمایه‌گذاران خارجی و تکنولوژی که به رشد اقتصادی تولید داخلی و افزایش اشتغال و رفع بیکاری و افزایش رفاه اقتصادی و اجتماعی کمک می‌کند، را تسهیل می‌سازد. مسلماً اگر دولت دوازهم قادر به تحقق وعده‌های خود نباشد، با انتخابات دوره سیزدهم شاهد ریزش چشمگیر آراء انتخابات ریاست جمهوری خواهیم بود.

در سومین همایش سالانه نظام فنی و اجرائی کشور مطرح شد

# تخصیص ۳۰ هزار میلیارد به طرح های عمرانی



سومین همایش سالانه نظام فنی و اجرایی کشور عصر روز شنبه ۶ اسفند در سالن الغدیر سازمان برنامه و بودجه کشور برگزار شد. در این همایش از شرکتهای برگزیده، پیشکسوت و پیشرو در سرمایه‌گذاری و عمل به مسئولیت اجتماعی که توسط شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور انتخاب و به سازمان برنامه و بودجه کشور معرفی شده بودند تجلیل شد.

**سرمایه‌گذاری اولویت نخست در مبحث توسعه نیست**

در ابتدای این همایش غلامحسین حمزه‌مصطفوی رئیس امور نظام فنی و اجرایی سازمان برنامه و بودجه کشور گفت: امروز اولویت نخست کشور باید پرداختن به حوزه اندیشه و نهادینه کردن نگرش ملی باشد و در این راستا لازم است تا معیارهای جامعه تغییر کند.

مهندس حمزه‌مصطفوی:
سازمان برنامه و بودجه مصمم است فصل جدیدی را در عرصه ساخت و ساز و مهندسی کشور رقم بزند که در آن بسیاری تعاریف و مقررات تغییر خواهد کرد و عوامل اجرایی پروژه‌ها به عنوان توسعه گران و کارفرمایان فعالیت خواهند کرد.

وی ادامه داد: سال ۹۶ را باید نقطه عطفی برای نظام فنی و اجرایی کشور برشمرد، زیرا قانون احکام توسعه موضوع نظام فنی و مهندسی یکپارچه در قالب قانون مصوب شد. نظام فنی و اجرایی کشور مجموعه اصول، برنامه‌ها، عوامل و اسنادی است که از طریق ساماندهی و ایجاد بستری مناسب به دنبال ایجاد هماهنگی و جهت‌گیری‌های مشترک دژ مدیریت و بهره برداری طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری است.

وی تاکید کرد: سازمان برنامه و بودجه مصمم است فصل جدیدی را در عرصه ساخت و ساز و مهندسی کشور رقم بزند که در آن بسیاری تعاریف و مقررات تغییر خواهد کرد و عوامل اجرایی پروژه‌ها به عنوان توسعه گران و کارفرمایان فعالیت خواهند کرد.

سرمایه‌گذاری اولویت نخست در مبحث توسعه نیست، زیرا یک قرن است با وجود تبدیل چاه‌های نفت به سرمایه، اما پول

حرف نخست را نمی‌زند، بلکه توسعه در گرو دانش و دانایی ملی است.
وی تاکید کرد: امروز باید معیارهای جامعه مانند عشق به آبادانی سرزمین مادری، نیروی انسانی و اندیشه ایرانی، داشتن برنامه جامع دقیق و همه جانبه با تصویری روشن از آینده، پایبندی به قانون، رعایت و برابری حقوق انسانها و نظم‌پذیری و وجود یک زبان مشترک در ساخت و ساز کشور باز تعریف شود.
این مقام مسئول سازمان برنامه و بودجه تاکید کرد: اگر طرح جامع سرزمین را بتوانیم به سرانجام رسانده و چشم‌انداز توسعه کشور مشخص شود، مهندسان می‌توانند به وظیفه خود یعنی ایجاد و فراهم کردن محیط مناسب برای رسیدن به جامعه ایده‌آل بپردازند.

## سلامت جامعه از رقابت به دست می‌آید

همچنین در این مراسم مهندس محمدرضا انصاری رییس شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور گفت: باید در طرح‌های فنی و مهندسی بر انسان و ثروت انسانی تکیه کرد و نه پول؛ چراکه در این فرآیند اگر تنها به پول تکیه شود، شرکت‌های یک نسلی بعد از مدت زمانی با از بین رفتن سرمایه انسانی مواجه خواهند شد.
وی ابراز داشت: دولت امروز با تمام گرفتاری خود چاره‌ای جز مراجعه به بخش خصوصی و به‌کارگیری دیدگاه‌ها و نسخه‌های این بخش در تشکل‌های مختلف ندارد.
وی با بیان اینکه تاریخچه مهندسی در ایران به ۵ هزار پیش بازمی‌گردد، عنوان کرد: ابتکارها، درک فنی و مهندسی که در کتاب مهندسی ایران منتشر شده برای هر ایرانی افتخارآمیز است.
رئیس شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور در ادامه با تأکید بر لزوم مشورت دولت با بخش خصوصی تصریح کرد: این موضوع از پایه قانونی از جمله قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر نیز برخوردار است.

وی گفت: دولت همواره طی سال‌های اخیر از طریق شناسایی درآمدهای نفتی اقدام به تعریف پروژه می‌کرده و بخش خصوصی نیز از آنها منتفع می‌شده است و هر دو طرف از این فرآیند آسوده خاطر بودند، اما امروز دولت پول ندارد و در نهایت اگر بتواند ممکن است، تنها ۲۰ هزار میلیارد تومان برای تملک دارایی سرمایه‌ای اختصاص بدهد. این در حالی است که دولت در دوره‌ای بیش از ۶۰ هزار میلیارد تومان پول برای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در اختیار داشت.
انصاری با بیان اینکه این موضوع می‌تواند یک نقطه عطف برای بخش خصوصی ایجاد کند، گفت: در موضوع توسعه دولت و جامعه همگی از منافع مشترک برخوردار هستند و نمی‌توانند خود را از یکدیگر جدا بدانند. فرآیند توسعه به معنای برخورداری از پول نیست، زیرا پول یکی از ابزارها برای توسعه است.
وی با بیان اینکه در حال حاضر استفاده از ظرفیت بخش خصوصی برای انجام طرح‌های نیمه‌تمام اهمیت یافته است،

مهندس محمدرضا انصاری:
پس از مدت‌های زیادی لایحه مشارکت عمومی- خصوصی (PPP) در حالی اجرا شده که هم‌اکنون این لایحه از ۷ ماه پیش تاکنون برای بررسی بر روی میز دولت باقی مانده است. موضوع صادرات خدمات فنی و مهندسی نیز از دیگر مواردی است که می‌تواند تقاضای آن سوی مرزها را به رایگان در اختیار قرار دهد.

تصریح کرد: در حال حاضر ۷۷ هزار پروژه و معادل ۵۰۰ هزار میلیارد تومان طرح نیمه‌تمام وجود دارد که دولت از عهده اجرای آنها برنمی‌آید. این موضوع باعث شده تا ۳ میلیون نفر بیکار از درون این طرحها بیرون بزند و تبدیل به مقوله‌ای شده که هم‌اکنون ۹ قانون و ۴ مصوبه در مورد آن وجود دارد.
وی اضافه کرد: بر اساس ماده ۲۷ الحاق ۲ که به موضوع طرح‌های نیمه‌تمام جریان داد، می‌توان طرحهای نیمه‌تمام را با توان بخش خصوصی به اجرا گذاشت که بررسی‌ها نشان می‌دهد، یک چهارم از این عدد معادل ۷۰۰ هزار شغل از سوی بخش خصوصی قابل اجراست.
رئیس شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور ادامه داد: در حال حاضر ۱۷ گروه کارگزاری براساس آیین‌نامه‌ها تشکیل شده اما به دلیل قفل بودن فرآیندهای دولتی، مانع از اجرای آنها شده که نیازمند یک عزم جمعی است.
انصاری افزود: پس از مدت‌های زیادی لایحه مشارکت عمومی- خصوصی (PPP) در حالی اجرا شده که هم‌اکنون این لایحه از ۷ ماه پیش تاکنون برای بررسی بر روی میز دولت باقی مانده است. موضوع صادرات خدمات فنی و مهندسی نیز از دیگر مواردی است که می‌تواند تقاضای آن سوی مرزها را به رایگان در اختیار قرار دهد.
وی گفت: باید اجازه داد این واحدهای بخش خصوصی در شرایط سالمی درآمدزا باشند، نه اینکه با رانت و سوءاستفاده زمینه مردن استعدادها را فراهم کنند. سلامت جامعه و اقتصاد نه از طریق کنترل بلکه از رقابت به دست می‌آیند و این در حالی است که از پیمانکار درمانده نمی‌شود و کارآیی دریافت می‌کند.
انصاری تأکید کرد: باید در طرح‌های فنی و مهندسی بر انسان و ثروت انسانی تکیه کرد و نه پول؛ چراکه در این فرآیند اگر تنها به پول تکیه شود، شرکت‌های یک نسلی بعد از مدت زمانی با از بین رفتن سرمایه انسانی مواجه خواهند شد.

## طولانی بودن اعطای مجوزهای مورد نیاز بخش خصوصی

مهندس نادر عطایی، عضو شورای عالی سندیکا و از کارآفرینان مطرح کشور نیز در این همایش ضمن قدردانی از زحمات مهندس مصطفوی و مهندس عطاءالله هاشمی‌عنوان کرد: اجازه دهید با شعری از امام محمد غزالی آغاز کنم که می‌گوید:

**ای غزالی، گزیزم از یاری**
**که اگر بد کنم، نکو گوید**
**مخلص آن شوم که، عیبم را**
**همچو آئینه، روبرو گوید**
**نه که چون شانه، با هزار زبان**
**پشت سر رفته، مو به‌مو گوید**

با وضعیت اقتصادی فعلی کشور باید در این همایش‌ها تعارف را کنار بگذاریم و واضح‌تر سخن بگوییم تا شاید راه حلی برای مشکلات پیدا شود. اکثر کشورهای جهان با چالش اقتصادی مواجه هستند و کشور ما هم در شرایط خاصی قرار دارد. ما در کانون کارآفرینان توسعه‌گرا مشکلات را بررسی و در این باره ارائه طریق کرده‌ایم که توجه به آن راهگشا خواهد بود.

وی تصریح کرد: سازندگی و تولید از مولفه‌های اصلی توسعه است. موضوع سازندگی در کشورهای در حال توسعه از اهمیت خاصی برخوردار است زیرا به دلیل عدم اجرای پروژه‌های زیربنایی خیلی عظیمی‌از جوانان آماده به کار، بیکارند و به ناچار برای ادامه زندگی خود به سمت مشاغل کاذب و غیرمولد و گاه مخرب دست می‌زنند که همین امر به تشدید بحران اقتصادی می‌انجامد. به حمدا... انقلاب اسلامی‌تثبیت شده و کشور ایران به عنوان یکی از کشورهای قدرتمند دنیا شناخته شده، از طرف دیگر کشور ما کشور ثروتمند با شرایط آب و هوایی مناسب و امنیت لازم جهت کار است، با این همه مشکلات جدی برای انجام کار وجود دارد.

وی گفت: با بررسی‌های کانون متوجه شدیم این مشکلات ناشی از عدم اجرای ۵۰ درصد پروژه‌های اصلی و زیربنایی است. تا زمانی که پروژه‌های اساسی و زیربنایی به اجرا در نیاید مشکل اقتصادی کشور حل نخواهد شد و کسب و کار صحیح به حرکت در نخواهد آمد.

وی با اشاره به میزان اشتغالزایی پروژه‌ها اشاره کرد و عنوان نمود: این پروژه‌های فصلی و پروژه‌های زیربنایی می‌توانند به اشتغال جوانان بیکار ما کمک کند، البته درصد اشتغال در زمان بهره‌برداری نسبت به زمان ساخت بسیار اندک است، از همین رو اهمیت اجرای پروژه‌های اساسی و زیربنایی قابل تاکید است. از طرف دیگر اجرای این پروژه‌ها یک نوع سرمایه‌گذاری و پس‌انداز ملی به شمار می‌آید و نسلهای بعدی از مزایای آن بهره‌مند می‌گردند و کشور ساخته می‌شود.

مهندس عطایی تاکید کرد: عدم اجرای پروژه‌های زیربنایی و اساسی کشور که مشکلات اقتصادی را دامن زده بیشتر از اینکه مربوط به تحریم یا عوامل دیگر باشد مربوط به بی‌توجهی به سازندگی و تولید از طرف مسئولان است. اگر پروژه‌های زیربنایی با الگوی صحیح به اجرا درآیند منافع کلانی برای کشور به همراه خواهند داشت. برای اینکه مشکل اقتصادی کشور به شکل اصولی حل شود بایستی اکثر سرمایه‌های دولتی و خصوصی به سوی اجرای پروژه‌های زیربنایی سوق داده شود تا اشتغال کلان و تجارت صحیح شکل بگیرد.

مهندس نادر عطایی:
کاهش تصدیگری دولت لازم است و باید دولت دست از بنگاه‌داری بردارد و به رسالت اصلی خود که نظارت است بازگردد و از بخش خصوصی به صورت جدی حمایت شود حتی به‌قیمت‌دریافت‌مالیات‌بیشتر

وی با اشاره به ترقی امارات از طریق فرودگاه بین‌المللی خود و حمایت دولت امارات و ترکیه از بخش خصوصی عنوان کرد: تشریفات اداری و بروکراسی از موانع بزرگ اجرای پروژه‌های زیربنایی کشور است. یکی از مشکلات کنونی فعالیت بخش خصوصی، طولانی شدن اعطای مجوزهای مورد نیاز می‌باشد. متاسفانه برای دریافت یک مجوز BOT، چهار تا پنج سال زمان نیاز است. مشکل دیگری در این زمینه مسئله ترک تشریفات است که متاسفانه با وجود مصوبات و قوانین موجود، ترک تشریفات برای تسریع در فعالیت اقتصادی نیز بعضاً شش سال زمان نیاز دارد. البته هیچ قانونی برای واگذاری پروژه‌ها با مذاکره و ترک تشریفات برای بخش خصوصی حتی با شرط تامین سرمایه وجود ندارد. این قبیل پروژه‌ها فقط به شرکتهای دولتی و شبه دولتی و خارجی واگذار می‌شود. زمانی که قانونی در این باره وجود ندارد و زمان هم در گذر است، بخش خصوصی چگونه وارد گود شود.

وی با اشاره به امکان استفاده از پتانسیل گردشگری، به نبود امکانات در این باره انتقاد کرد و پیشنهاداتی برای بهبود شرایط را ارائه داد که شامل موارد زیر بود:

۱-کاهش تصدیگری دولت لازم است و باید دولت دست از بنگاه‌داری بردارد و به رسالت اصلی خود که نظارت است بازگردد و از بخش خصوصی به صورت جدی حمایت شود حتی به قیمت دریافت مالیات بیشتر

۲-در شرایط کنونی لازم است طرح واگذاری پروژه‌ها با ترک تشریفات به بخش خصوصی به طور دو فوریتی تصویب شود تا بخش خصوصی بتواند مملکت را بسازد.

۳- تامین سرمایه برای اجرای پروژه‌های اساسی که بهترین راه برای آن جذب سرمایه‌گذاری خارجی است و در این باره تضمین دولتی به عنوان امری متداول در دنیا عنصر اساسی و اجتناب‌ناپذیر است. خوشبختانه با تلاش دولتمردان برجام برای ۱۲۰ روز دیگر تمدید شد، باید در ۹۰ روز باقی مانده تلاش شود توافق نامه‌های پایه با

شرکتهای خارجی به قرارداد اصلی تبدیل شود.

۴- باید استفاده از صندوق توسعه ملی هم تسهیل شود. متاسفانه تا کنون اکثر پروژه‌های بزرگ به شرکتهای دولتی واگذار و بانک عامل برای اخذ تسهیلات معرفی می‌شود اما همین پروژه‌ها در نهایت به شکل دست دوم به بخش خصوصی واگذار می‌شود، که هزینه و زمان اجرای کار را چند برابر می‌کند. در صورتی طبق قانون صریح تشکیل صندوق تسهیلات آن صرفا برای بخش خصوصی در نظر گرفته شده است.

وی درباره نحوه تامین مالی پروژه‌های اساسی نیز پیشنهاد داد ۱۵ درصد از هزینه اجرای پروژه توسط بخش خصوصی، ۸۵ درصد توسط فاینانسر خارجی یا صندوق توسعه ملی تامین شود و دولت بازپرداخت اصل و سود آن را تضمین کند و در مقابل پروژه تا پرداخت اقساط در رهن دولت باشد.

وی در پایان روی جلوگیری از مشاغل کاذب، حل و فصل تشریفات اداری، دادن اختیارات درباره صدور مجوز و ... به مراکز استانها، مهار تورم و تثبیت نرخ ارز، اصلاح قانون کار، تشویق مردم به کار و سازندگی، پایین آوردن نرخ بهره بانکی، تعامل و ارتباط با دنیای خارج و... تاکید کرد.

## تخصیص ۳۰ هزار میلیارد به طرح‌های عمرانی

دکتر محمدباقر نوبخت در همایش سالانه نظام فنی و اجرایی کشور با اشاره به این نکته که ما سعی کرده‌ایم همکاران ما در سازمان برنامه و بودجه در زمستان از گرمایش و در تابستان از سرمایش مناسب برخوردار باشند اما کار اصلی ما در پهنه و جای جای کشور و در طرحهای عمرانی است که همکاران ما در این بخش نه در تابستان برای محفوظ ماندن از گرما و در زمستان برای مصون ماندن از سرما مامنی ندارند. در واقع می‌توان گفت کارهای سازمان برنامه و بودجه در دو بخش کارهای جاری و کارهای عمرانی انجام می‌شود، و شما عزیزان در بخش کارهای عمرانی همکاران ما هستید

و ما قدردان تلاش شما هستیم.

وی افزود: واقعیت این است که در چهار سال گذشته، کشور با محدودیت‌هایی برای توسعه مواجه بود و یکی از این محدودیت‌ها، محدودیت منابع بود. با اینکه متولیان نظام اداره کشور تدبیرهای مناسب را برای رهایی از منابع نفتی اتخاذ کردند اما همچنان بخشی از منابع توسعه ما از نفت تامین می‌شود.

وی افزود: قیمت نفت در سال ۱۳۹۲، ۱۰۴ دلار بود و براساس آخرین گزارش، قیمت نفت در سال ۱۳۹۶ و برابر عملکرد بودجه، ۵۱ دلار است و مقایسه این دو عدد در چهار سال گذشته گویای این است که تنها ۱۵۷ میلیارد دلار از طریق فروش نفت حاصل شده و روند مقایسه آن با سال‌های گذشته، گویای این است که در آن سال‌ها درآمد نفت ۲۵۱ میلیارد دلار بوده است.

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور با اظهار این مطلب که دولت یازدهم در چهار سال گذشته با چنین محدودیت‌هایی مواجه شده است، اظهار داشت: ما وظیفه خود می‌دانیم از اهتمام ارزنده مهندسان، مشاوران و پیمانکاران در روند اجرای طرح‌های عمرانی قدردانی کنم، به این دلیل که آنان به رغم تمام محدودیت‌ها و کاستی‌ها، همکاری بسیار شایسته‌ای با دولت داشته‌اند.

وی ادامه داد: همه تلاش دولت بر این بوده تا این مقدار محدود منابع را به سمت مباحث عمرانی پیش ببرد و امروز شاهدیم عملکرد بخش عمرانی بودجه از حدود ۲۱۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۲ به بیش از ۴۲۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته و رشد بیش از ۹۰ درصدی را به ثبت رسانده است.

دکتر محمدباقر نوبخت:
ما وظیفه خود می‌دانیم از اهتمام ارزنده مهندسان، مشاوران و پیمانکاران در روند اجرای طرح‌های عمرانی قدردانی کنم، به این دلیل که آنان به رغم تمام محدودیت‌ها و کاستی‌ها، همکاری بسیار شایسته‌ای با دولت داشته‌اند.

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور با بیان اینکه رشد قابل توجه جمهوری اسلامی در زمینه اقتصادی مورد تایید کارشناسان و منتقدان بوده است گفت: رشد اقتصادی در سال جاری میزان بسیار مناسبی بوده و مورد تایید کارشناسان و منتقدان جهانی قرار گرفته است. در سال جاری توانستیم با اجازه مقام معظم رهبری ۱۴ هزار میلیارد تومان از صندوق توسعه ملی استفاده کنیم.

معاون رئیس جمهور با اشاره به میزان اشتغال‌زایی گفت: در ۹ ماهه سال جاری برنامه این بوده است که ۹۳۵ هزار نفر وارد بازار کار شوند اما ۹۱۸ هزار نفر وارد بازار شدند و ما به تفاوت این میزان به جمعیت بیکاران کشور افزوده شد. در برنامه برای اشتغال‌زایی هم مقرر شده تا تا یک میلیون و ۳۳ هزار شغل در سال آینده ایجاد شود این در حالی است که ۸۰۷ هزار نفر در سال آینده وارد بازار کار می‌شوند که ۷۰ درصد آنها را فارغ‌التحصیلان دانشگاهی تشکیل می‌دهند.

وی در بخشی دیگر از سخنان خود گفت: در مورد طرح‌های عمرانی امیدوارم بنیان فعالیت را بین بخش خصوصی و دولتی طوری محکم‌تر ببندیم تا بتوانیم با همه محدودیت‌ها اقتصاد مردمی و مقاومتی را اداره کنیم.

## تجلیل از شرکت‌های برتر در حوزه مهندسی

در پایان این همایش از پیشکسوتان شرکت‌های مهندسین مشاور و پیمانکار، شرکت‌های مهندسین مشاور و پیمانکار پیشگام در صدور خدمات فنی و مهندسی، پیشگام در سرمایه‌گذاری اجرای طرح‌های عمرانی و پایبند به مسئولیت اجتماعی با اهدای تندیس و لوح، تقدیر به عمل آمد. انتخاب این شرکتها توسط شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور انجام شده بود. اسامی این شرکت‌ها و مدیران آن به شرح زیر است:

۱-**مهندس علی آقا بابا**- مدیرعامل شرکت احداث (۱۳۳۶)

۲-**مهندس عبدالله سرشار**- مدیرعامل شرکت ساختمانی بانه (۱۳۳۸)

۳- **مهندس نادرعطایی**- مدیرعامل شرکت جهانپارس(۱۳۵۴)

۴- **مهندس موسی مرادیانی**- مدیرعامل شرکت مهندسین مشاور آرتک و همکاران (۱۳۴۳)

۵- **مهندس بهرام فریورصدری** - مدیرعامل شرکت مهندسین مشاور شارستان(....)

۶- **مهندس بابک امیرانی**- مدیرعامل شرکت مهندسان مشاور سازه (۱۳۴۹)

۷- **مهندس محسن میرحیدر**- رئیس هیات مدیره شرکت مهندسین مشاور پیرراز (۱۳۶۲)

## پیشرو در صدور خدمات فنی و مهندس

۸- **مهندس فرزین مهدیار**- مدیرعامل و رئیس هیات مدیره شرکت مهندسی عمراب (۱۳۷۵)

۹- **مهندس محمد کلهر**- رئیس هیات مدیره پارس کیهان(۱۳۷۰)

۱۰-**مهندس نصرالله رهنما** - مدیرعامل شرکت گام اراک (۱۳۷۰)

۱۱-**مهندس محمدحسن بدیع**- مدیرعامل شرکت مهندسین مشاور آتک (۱۳۶۰)

## پیشرو در سرمایه‌گذاری در اجرای طرح‌های عمرانی

۱۲- **مهندس محمد نعمتی**- رئیس هیات مدیره شرکت مهندسین مشاور طرح و آفرینش عمران (۱۳۷۷)

۱۳-**دکتر محمد نادری**- مدیرعامل شرکت رامپکو(۱۳۷۱)

۱۴- **مهندسان: مسعود فقیهی، کمال الدین ارجاعی، محسن فوزی**،مدیران شرکت مشارکت دزون-بردو (۱۳۷۰)

۱۵-**مهندس سعید مهذب ترابی**- مدیرعامل شرکت مهندسی قدس نیرو (۱۳۶۶)

۱۶- **مهندس منوچهر مومن‌زاده**- مدیرعامل شرکت ساختمانی سیمین سپاهان (۱۳۶۶)

## پیشرو در حوزه مسئولیت‌پذیری اجتماعی

۱۷-**مهندس خسرو خوش‌خلقی**- دبیرانجمن پیمانکاران عمرانی آذربایجان غربی(۱۳۵۴)

۱۸-**مهندس پرویز خاکپور**- عضو هیات مدیره شرکت مهندسی مشاور گنو (...)

۱۹-**مهندس سید محمد ذوالفقاری**- مدیرعامل شرکت تابان شهر (۱۳۵۴)

# صاحبان موسسات مالی غیرمجاز را معرفی کنید تا عبرتی برای دیگران شود

مهندس منوچهر ملکیانی فرد/ عضو هیات مدیره سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران

ساماندهی تعاونی‌های به اصطلاح اعتباری و به نظم کشیدن آن‌ها عمل پسندیده‌ای بود که برای اصلاح وضعیت اقتصادی حاکم بر کشور ضرورت تام داشت اما چند ایراد اساسی بر نحوه اجرای این تصمیم درست وجود دارد که نیازمند تامل است که متاسفانه کمتر به آن توجه می‌شود. اینجانب به عنوان یک فعال بخش خصوصی آمادگی دارم در هر جایی که لازم باشد در این زمینه با هر مسئولی مناظره کنم تا ابعاد پنهان این ماجرا و زیان مردم ناشی از آن روش شود.

در این مجال چند ایراد را تشریح می‌کنم.

**۱-** ادغام موسسات مالی ورشکسته نظیر فرشتگان با موسساتی که برخی به هیچ وجه شرایط فرشتگان را نداشتند به طورحتم اشتباه بوده است. با روش‌های منطقی‌تری می‌شد معضل موسسات به ظاهر اعتباری را حل کرد. به نظر اینجانب مدیریت با عجله و شتابزده، موجب بروز این همه خسارات بر مردم، دولت و نظام مقدس شده که به هر حال ملت تاوان آن را پس داده و می‌دهند! همه می‌دانند ریختن میوه‌های خراب و سالم در یک سبد اشتباه محض است و به طور حتم موجب خرابی میوه‌های سالم می‌شود که همین طور نیز شد! در حالی که لازمه ساماندهی تعاونی‌ها تجمیع آن‌ها نبود و بهتر بود جداگانه و مجزا از یکدیگر وادار می‌شدند تا پاسخگو باشند و بعد از قرار گرفتن در قرنطینه و ریکاوری‌های لازم، آنگاه نسبت به تجمیع یا اتخاذ راهکارهای دیگر اقدام می‌شد؛ در این صورت ابعاد خسارات کاهش می‌یافت!

**۲-** چرا صاحبان و مدیران این تعاونی‌ها و پشتیبانان آن‌ها معرفی نمی‌شوند و چرا آبروی این خطاکاران رانت‌خوار باید به این شکل و با تضییع حقوق مردم حفظ شود؟ آیا معرفی آن‌ها و نحوه عمل‌شان مرهمی بر زخم مال‌باختگان نیست و موجب نمی‌شود که افراد دیگری در آینده دست به اعمال مشابه نزنند؟ نکته قابل تعمق دیگر، این است که این تعاونی‌ها در زمان کدام وزیر تعاون و چگونه در استان‌های مختلف تاسیس شدند و پشت پرده چه گذشته است؟ و هدف اصلی چه بوده است؟

**۳-** لازم است به استحضار برساند در حال حاضر مدیران همان تعاونی‌های منحله در بالاترین سطح در موسسه کاسپین شاغل هستند، ابقای آن‌ها در سمت‌های مدیریتی و تصمیم‌سازی، چگونه قابل توجیه است؟ مهم‌ترین مسئله این است که امروز در مجمع عمومی کاسپین «فرشتگان» دارای ۵۳درصد سهم و امید جلین حدود ۲۳درصد و عام کشاورزان ۱۰درصد سهم هستند، این سهام موجب می‌شود که مدیریت کاسپین خود را وام‌دار آن‌هایی بداند که سهام مدیریتی بالا دارند؛ بنابراین هیچ امیدی به سامان‌گیری این موسسه در جهت منافع مال‌باختگان نخواهد بود زیرا خطاکاران همچنان در رأس هستندو در رأس می‌مانند! توجه مقامات مسئول را به این حدیث شیوا و پرمغز از پیامبر اکرم (ص) جلب می‌کنم که فرمودند: «اَلمُلکُ یَبقی مَعَ الکُفرِ وَ لایَبقی مَعَ الظُلم» اگر کفر، انکار حق خدا و ظلم، انکار حق بنده خدا باشد، خداوند تبارک و تعالی انکار حق بنده (حق‌الناس) را بدتر و پست‌تر از انکار حق خود می‌داند! بنابراین این طور در پوشش قرار گرفتن خطاکاران و حامیان آنها چگونه قابل توجیه است؟

**۴-** به محض اطلاع از تصمیم دولت بسیاری از این تعاونی‌ها، سهام یا مالکیت مربوط به املاک و دارایی‌ها و تولیدی‌های سودده، خود را به صورت عاجل با دادن وام به افراد مورد نظرشان واگذار کرده‌اند. در نتیجه دارایی‌های موثر و نقد شونده موجود، تعاونی‌ها را استتار کرده و اکنون خود را ناتوان از ایفای تعهدات و پرداخت وجوه سپرده‌گذاران نشان می‌دهند! لازم است در رسیدگی به این چپاول حق‌الناس از طرق افراد خبره و مستقل اقدام و گزارش به ملت بزرگ ایران به خصوص مال‌باختگان داده شود.

رعایت حقوق شهروندی از طریق اطلاع‌رسانی درست به آنها و گرفتن مال آنها از یغماگران صورت می‌گیرد، نه اینکه صرفا گفته شود پشت سر هر کدام از این تعاونی‌ها افراد با نفوذی حضور داشتند و ریاست محترم جمهور بفرمایند «برای پرداخت به مردم مالباخته، دست در جیب مردم کردیم». این با نفوذها چرا معرفی نمی‌شوند؟ چرا فساد این چنینی نهادینه شده که کسی را یارای مقابله با آن نیست؟ عاملان فساد بزرگ‌ترین ظلم را به ملت، کشور و نظام مقدس وارد می‌کنند! آن‌ها را معرفی کنید تا درس عبرتی برای دیگران شود

در کارگاه آموزشی تبیین قانون و آئین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور مطرح شد:

# پیمانکاری؛ هم سخت است و هم زیان‌آور



در اسفند ماه سال ۱۳۹۶ در راستای ارائه خدمات آموزشی به اعضا، سه کارگاه آموزشی در سندیکا برگزار شد که آخرین آنها با نام «تبیین قانون و آیین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور» یکشنبه ۱۳ اسفند با حضور دکتر ایرج گلابتونچی دبیر سندیکا، آقای محمود خالقیان معاون اداره کل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، محمد اصابتی دبیر سابق شورای عالی فنی و قدرت‌الله قدوسی مشاور بیمه‌ای سندیکای کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی ایران برگزار شد.

در ابتدای این کارگاه آموزشی دکتر ایرج گلابتونچی دبیر سندیکا عنوان کرد: امیدوارم با این کارگاههای سه گانه که درباره مالیات، اعزام نیروی کار به خارج از کشور و بیمه مشاغل سخت و زیان‌آور در اسفندماه برگزار شد به سوالات و مسائل شما پاسخ داده باشد. درباره مشاغل سخت و زیان‌آور باید بگویم اگرچه مسائل زیادی را برای ما به عنوان کارفرما و پیمانکاران در بدو امر ایجاد کرده، اما مسائل قانونی آن درست اجرا شود می‌تواند موثر ثمر واقع شود.

وی با اشاره به مشکلاتی که در این بحث وجود داشت، افزود: در دوره ای بعد از این که کارگاه یک پروژه جمع آوری می شد و پروژه به مرحله پایانی رسیده بود گروهی از کارگران با حمایت و یا مساعدت برخی از نیروها در وزارت کار و ادارات کار شکایاتی را علیه پیمانکاران مبنی بر اینکه فلان کارکرد ما سخت و زیان‌آور است، طرح می کردند، و حکمی هم در تایید ادعایشان از ادارات کار می گرفتند و پیمانکاران هم ناچار به پرداخت خسارت می شدند. مشکل اصلی در آن مقطع این بود که پیمانکاران این موارد را در برآوردهای هزینه پروژه در نظر نمی گرفتند و جبران این این هزینه ها در عقد قراردادها مورد توجه قرار نمی گرفت. گرچه تا حد زیادی این مشکل برطرف شده اما هنوز مقداری در این مسئله مشکل داریم و اگر بتوانیم مثل پرداخت حق بیمه، آن را با مکانیسم‌هایی مشخص در قرارداد لحاظ کنیم و بر اساس آنچه لحاظ کرده‌ایم به کارگرانمان در مشاغل سخت و به تعبیری زیان آور پرداخت کنیم، دیگر مشکلی نخواهد بود.

دکتر گلابتونچی افزود: مشاغل سخت و زیان‌آور دو دسته هستند و نظر ما به عنوان پیمانکار این است به سمتی برویم که مشاغل زیان نداشته باشند. اما پذیرش سخت و زیان آور بودن در برخی از فعالیت ها اجتناب‌ناپذیر است. برای اینکه بتوانیم این مسئله را به درستی بررسی کنیم تا مخاطرات کمتری از آن ناحیه وجود داشته باشد بهتر است درک درستی از قانون داشته باشیم و این کارگاه‌ها برای بالا بردن اطلاعات ما در همین زمینه است. در این فرصت من وارد جزئیات نمی‌شوم چرا که متخصصان امر در اینجا حاضرند و ترجیح می‌دهم از نقطه نظرات آنها استفاده کنم اما یادآوری چند نکته را ضروری می‌بینم.

دبیر سندیکا تصریح کرد: حضور شما در این

دوره‌های آموزشی و بازخورد آن به سندیکا کمک می‌کند شرایط را بهتر رصد کند و بتواند کلاس‌های مفیدتر و با سطح بالاتر برگزار کند. در مورد مشاغل سخت و زیان آور هم اطلاعات و نظر شما به ما کمک می‌کند که در دوره‌های بعد مسائل با تحلیل بهتری شکل بگیرد. در پایان سال برای شما آرزوی موفقیت دارم و آرزو می‌کنم، پیمانکاری امروز به طور کلی هم سخت و هم زیان‌آور است، چون هم باید کار کنی و هم باید پول نگیری یا با تاخیر بگیری، که بسیار استرس‌آور و زیان بار است شاید زیانبارترین شغل دنیا چرخاندن یک شرکت پیمانکاری باشد و اگر قرار باشد به کسی بیمه مشاغل سخت و زیان‌آور تعلق بگیرد بالاترین نرخ را باید به مدیرعامل آن داد. امروز مدیران عامل و صاحبان شرکت‌های پیمانکاری باید صبر و تحمل و تلاش زیادی نشان دهند تا کارمندان شان بتوانند چرخ زندگی شان را بچرخانند. امروز فضای کاری کشور ما و به خصوص بخش خصوصی یعنی پیمانکاری، شرایط فعالیت سخت، زیان‌آور و طاقت‌فرساست.

وی افزود: در این فضای سخت و طاقت‌فرسا هر چه بتوانیم برای کنترل مشکلات تعامل کنیم، کم است. اغلب شما در جریان هستید که در اسفند ماه آنقدر فشار روی ما زیاد است که از کار کردن در معدن گوگرد هم سخت‌تر است. حتی از حفاری در تونل زیرزمینی و ساخت راه سخت‌تر است چرا که همه از ما توقع دارند و انتظار آنها هم به جا است ولی به هر حال دست ما کوتاه است و خرما بر نخیل. به هر حالت، پیمانکاری امروز در هر شکل آن، هم سخت است و هم زیان‌آور، به قول معروف هر که بالاتر نشست استخوانش سخت‌تر خواهد شکست، همه ما از مدیرعامل تا مدیرپروژه درگیر این مسائل هستیم ولی آگاهی ما از قوانین می‌تواند یک مسکن باشد که ببینیم کجاها می‌توانیم این سختی و زیان‌آوری را التیام ببخشیم.

## مروری بر نقاط پیدا و پنهان قوانین مشاغل سخت و زیان آور

در ادامه محمود خالقیان معاون اداره کل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به سخنرانی پرداخت و گفت: امروز بحث قانون و آیین‌نامه کارهای سخت و زیان‌آور را بررسی خواهیم کرد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، از سال ۱۳۵۸ یک لایحه بازنشستگی به مجلس داده شد که در ۶ ماده تصوب شد و به مدت یک سال در خصوص مشمولین قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ اجرا شد. مجددا در سال ۱۳۶۷ ماده واحدی به مجلس داده شد که به مدت یک سال اجرا شد و بر اساس تبصره ۴ همین ماده واحده، سابقه پرداخت در مشاغل سخت و زیان‌آور یک سال و نیم بود. در سال ۱۳۷۰ یک ماده واحده تمدید مهلت بازنشستگی داده شد که آن هم یک سال اجرا شد و بعد مسکوت ماند. مجددا در سال ۱۳۸۰ همین قانون و ماده واحدی اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید. از سال ۱۳۸۰به بعد و حدود ۱۶ سال است که جاری است. آیین‌نامه این قانون زمان داشت اما تمدید شد و در سال ۱۳۸۶ دائمی شد و بحث کارهای سخت و زیان‌آور در مناطق بد آب و هوا از اینجا حذف شد و ملاک تشخیص فقط آلاینده سنجی شد.

وی افزود: مطابق این قانون و پس از سال ۱۳۸۰ چند استسفاریه بر قانون رفت. چون خود قانون می‌گوید اگر فردی ۲۰ سال متوالی یا ۲۵ سال متناوب سابقه پرداخت حق بیمه در مشاغل سخت و زیان آور داشت می‌توانست از مزایای آن استفاده کند، سال ۱۳۹۰ استسفاریه به مجلس ارائه شد که اگر فردی چند سالی در سنوات ماوی کار کرده باشد نباید از این قانون استفاده کند؟ که مجلس محترم تصویب کرد به ازای هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در مشاغل سخت و زیان‌آور یک و نیم سال برای آنها محاسبه شود. مجددا در سال ۱۳۹۲ استسفاریه جدید به مجلس رفت که منظور از ۲۰ سال متوالی چیست آیا همان ۷ هزار و سیصد روز است، فردی ۱۰ روز غیب داشت چه می‌شد؟ چون در آن زمان اگر کسی بیش از ۱۰ روز غیبت داشت سابقه او از متوالی به غیر متوالی تبدیل می‌شد. مجددا مجلس جهت تسهیل در کار ۷ هزار و سیصد روز را تصویب کرد و کار در کارگاههای متعدد را متوالی دانست. در اجرای همین استسفاریه تصویب‌نامه هیات وزیران موجب اصلاح اجزایی از ماده ۱۲ و ۱۴ در آیین‌نامه شد.

> دکتر گلابتونچی:
> امروز مدیران عامل و صاحبان شرکت های پیمانکاری باید صبر و تحمل و تلاش زیادی نشان دهند تا کارمندان شان بتوانند چرخ زندگی شان را بچرخانند. امروز فضای کاری کشور ما و به خصوص بخش خصوصی یعنی پیمانکاری، شرایط فعالیت سخت، زیان‌آور و طاقت فرساست

وی افزود: متاسفانه تعدد قوانین و آیین‌نامه‌ها را در مورد مشاغل سخت و زیان‌آور داریم. البته سختی و زیان‌آوری دو مقوله جدا است که در قانون یکی حساب شده است. اما باید هر کاری که سخت باشد زیان‌آور هم هست؟ در قانون بیشتر مشاغل زیان‌آور مدنظر بوده است که به عنوان مثال اشتغال در آن شغل باعث بیماری شغلی نشود. متاسفانه در کشور ما حدود ۶ قانون سخت و زیان‌آور داریم، از جمله بحث بازنشستگی در قانون تامین اجتماعی، شرایط حین کار در قانون کار، قانون حفاظت درباره اشعه، قانون بازنشستگی جانبازان و معلولین عادی و قانون ارتقای بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت که هر کدام باید در جایگاه خود استفاده شود تا خلط مبحث نشود و عدالت برقرار شود. ما در گذشته برای تجمیع موارد مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور در این قوانین مختلف تلاش کردیم.

وی تصریح کرد: متاسفانه از سال ۱۳۸۰ به بعد، بسیاری از افراد شاغل در مشاغلی که سخت و زیان‌آور نیستند درخواست می‌دهند تا شغل آنها سخت و زیان‌آور اعلام شود. ولی در مورد مشاغل سخت و زیان‌آور واقعی حداکثر میانگین عمر کارگر ۵- ۸ سال است. در کشورهای دیگر اگر کار سخت و زیان‌آور باشد با تمهیدات انجام شده عمر بعد از بازنشستگی تازه شروع یک عمر دوباره است. روشهای ما در ارفاق در زود بازنشسته کردن افراد و سایر عوامل اینها هم دست به دست

هم داده که ۶ قانون در مورد مشاغل سخت و زیان‌آور داشته باشیم.
وی تصریح کرد: در قانون کار در جاهای مختلف درباره مشاغل سخت و زیان‌آور بحث شده. اولین مورد در مورد خدمت سربازی است که مدت نظام وظیفه را جزو سابقه حساب می‌کند. بعد از آن، در سال ۱۳۸۳ تبصره جدیدی به ماده ۱۴ اضافه شد که مدت سابقه حضور داوطلبانه در جبهه جزو کارهای سخت و زیان‌آور حساب کرده‌اند. تبصره صراحت دارد فردی که شغل عادی دارد ولی حضور داوطلبانه در جبهه داشته باشد نمی‌تواند از مزایای این قانون استفاده کند بلکه باید شغل سخت و زیان‌آور داشته باشد. در مورد ماده ۳۱ قانون کار، مزایای پایان کار مشاغل سخت و زیان‌آور را بر اساس ۳۰ سال نمی‌دهند بلکه وی مزایا را بر اساس سالهای کارکرد ۲۰-۲۵ سال دریافت خواهد کرد. بحث دیگر ماده ۵۲ قانون کار است که ذکر کرده در کارهای سخت و زیان‌آور و زیرزمینی ساعت کار ۶ ساعت در روز و ۳۶ ساعت در هفته است و آن را هم موکول به آیین‌نامه‌ای کرده که توسط شورای عالی کار و وزارت بهداشت تهیه شده است.
وی افزود: ماده ۵۲ قانون کار که ماده‌ای سختگیرانه است در خصوص شرایط حین کار در کارگاه است و ارتباطی به موضوع بازنشستگی در کار سخت و زیان‌آور ندارد. تبصره ماده ۲۰ همین آیین‌نامه در این باره صراحت دارد. در ماده ۶۱ گفته شده است اگر شغلی سخت و زیان‌آور شناخته شد ارجاع کار اضافی به کارگران ممنوع است. ولی چون دریافتی کارگران عموما از اضافه کار است استقبالی از آن نشده است. این تداخل مشاغل سخت و زیان‌آور با مشاغل عادی باعث شده کارفرما کمتر از موضوع ماده ۵۲ استقبال کند در حالی که رسالت ما سالم‌سازی محیط کار در حین کار است، نه تاکید روی بازنشستگی با عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور.
وی افزود: در ماده ۶۵ قانون کار مرخصی کارهای سخت و زیان‌آور از ۴ هفته به ۵ هفته افزایش یافته است. در ماده ۷۵ قانون کار انجام کارهای مشاغل سخت و زیان‌آور و حمل بار زیاد را برای زنان ممنوع کرده است، اما در آیین‌نامه قبل از سال ۱۳۸۶ در یکی از بندها عنوان شده با نظر ویژه به بانوان مشاغل سخت و زیان‌آور را تایید کنید، در حالی که شغل سخت و زیان‌آور برای زنان ممنوعیت قانونی داشته و وجود این نکته نشان از استقلال این دو آیین‌نامه بوده است.
در قانون ارتقای بهره‌وری کارکنان نظام بالینی سلامت خانمهای پرستار و موضوع ۱۶ سازمان نظام پرستاری را از موضوع ماده ۷۵ قانون کار استسناء کرده است.
خالقیان تصریح کرد: ماده ۸۳ ارجاع هر نوع کار اضافی و انجام کار در شب و نیز ارجاع کارهای سخت و زیان آور و خطرناک و حمل بار با دست، بیش از حد مجاز و بدون استفاده از وسایل مکانیکی برای کارگر نوجوان را ممنوع کرده است. در برخی کارگاههای ساختمانی سوال می‌شود این نوجوانان می توانند کار کنند که باز می‌گردد به ماده ۵۲ و تا زمانی که کار در کمیته سخت و زیان‌آور شناخته نشود، برای ما محرز نیست.
وی افزود: در تعریف کارهای سخت و زیان‌آور در ماده ۱ تبصره ماده ۵۲ قانون کار ذکر شده است: کار سخت و زیان‌آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار، غیر استاندارد بوده که در اثر اشتغال کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیت‌های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می‌گردد که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن می‌باشد. در تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی همین تعریف است. اما در قانون کار روی کم کردن مواجهه کارگر با کارگر تاکید شده است. بحث تعریف کارهای سخت و زیان آور سخت‌گیرانه است و در ماده ۵۲ حدود ۱۷-۱۸ گروه سخت و زیان‌آور را مطرح کرده است و چون تاکنون کسی درخواستی در این زمینه نداشته چیزی به آن اضافه نشده است. در تبصره تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون تعریف تقریبا همان تعریف ماده ۷۱ است اما سهل‌تر و ذکر شده: «که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن بوده و بتوان با به کار گیری تمهیدات فنی، مهندسی، بهداشتی و ایمنی و غیره، صفت سخت و زیان‌آور بودن را از آن مشاغل کاهش داد یا حذف نمود» که موجب مشاء دیده شدن دو گروه شغلی الف و ب شده است. از سال ۱۳۸۰ و ۱۳۸۶ با اصلاحیه آیین‌نامه هدف قانونگذار تامین شده که قبل از دچار شدن به بیماری، کارگر از محیط کار خارج یا مواجهه وی کم و یا محیط سالم‌سازی شود.
خالقیان افزود: در ماده ۵۲ قانون کار چنانچه با رفع نقص بتوان کار را به حد استاندارد رساند دیگر شغل سخت و زیان‌آور محسوب نمی‌شود. وی با تاکید روی این نکته که ماده ۵۲ قانون کار شرایط حین کار را مشخص کرده و قانون تامین اجتماعی هم تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ را به منظور بازنشستگی مشخص کرده است، افزود: بند ۱۸ آیین‌نامه ماده ۵۲ به منظور حسن اجرای مقررات این آیین‌نامه بر تشکیل کمیته ای برای تطبیق مشاغل سخت و زیان‌آور با مواد این آیین‌نامه، بررسی مشاغلی که در این آیین‌نامه کارهای سخت و زیان‌آور ذکر نگردیده است و بررسی مواردی که شغل یا مشاغل با اتخاذ تدابیر لازم حالت‌سختی و زیان‌آوری آنها از بین رفته مورد تاکید قرار داده است. ماده ۲۰ به صراحت می‌گوید تصمیمات بند ۱۸ ماده ۵۲ ارتباطی به تصمیمات کمیته‌های موضوع قانون بازنشستگی پیش از موعد بیمه‌شدگان تامین‌اجتماعی ندارد. تا زمانی که اینها جدا هستند باید در مورد آنها جداگانه تصمیم‌گیری شود. اگرچه به نظر من اگر ماده

**محمود خالقیان:**
**بسیاری از کارفرماها سوال دارند که هزینه‌آلاینده سنجی با چه کسی است که با توجه به بند «د» ماده ۸ کارفرمایان کارگاهها مکلفند با کارشناسان و کمیته‌های این آیین‌نامه همکاری و مدارک مورد نیاز را در اختیار آنان قرار دهند، یعنی این هزینه برعهده آنها است و بهتر است برای کاهش این هزینه‌ها هر سال به آلاینده‌سنجی محیط کارگاه بپردازند**

۵۲ در کارگاهی اجرا شود دیگر نمی‌تواند از ماده ۷۶ هم استفاده کند.

وی در ادامه در مورد قانون بازنشستگی تامین اجتماعی و تبصره ۲ ماده ۷۶ نیز گفت: این تبصره دو بند دارد، بند «الف» که به تعریف کارهای سخت و زیان‌آور و بند «ب» که به ایمن‌سازی کار می‌پردازد که دو سال بعد از تصویب آن نباید کارگاه ناایمنی باشد و اگر کار سخت و زیان آوری هم باشد مربوط به ماهیت کار باشد. قانونگذار واقف بوده که اول امحای مشاغل سخت و زیان آور را مطرح کند و بعد در بند «ب» به حمایت از مشاغل سخت و زیان‌آور بپردازد که متاسفانه استسفاریه‌ها در جهت تسهیل در بازنشستگی بود و نه در جهت تسهیل در ایمن‌سازی، هیچ استسفاریه‌ای به مجلس نرفت که در جهت تعریف اهرمی تشویقی یا تنبیهی برای ایمن کردن شرایط کار از طرف کارفرما باشد.

خالقیان تصریح کرد: در بند ۱ این قانون کارفرما مکلف شده ظرف دو سال از تصویب قانون(۱۳۸۰) نسبت به ایمن‌سازی شرایط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و سایر قوانین اقدام کند. در بند ۲ نیز بحث انجام معاینات پزشکی مطرح کرده که نباید کمتر از سالی یک بار باشد. ولی متاسفانه بند «ب» پررنگ شده، آیین‌نامه و استسفاریه دارد.

وی افزود: در جزء ۱ افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان‌آور(که مخل سلامتی باشد اشتغال داشته باشند) و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت وزیان‌آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد. که با استسفاریه سال ۹۰ اصلاح شده و سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور به هر میزان، قبل یا بعد از اشتغال در مشاغل عادی به ازاء هر سال سابقه، یک و نیم (۱/۵) سال محاسبه خواهد شد. این استسفاریه در واقع بیشتر شکل حمایتی داشت، به هر حال اکنون ما بخشنامه کرده‌ایم یکسال ملاک بررسی باشد و افرادی که یکسال و بیشتر از آن سابقه کار سخت و زیان‌آور دارند می‌توانند درخواست بررسی دهند تا روی سایر سوابق وی اضافه شود. البته اگر فرد ۳۰ سال سابقه را جمع کرد باید سن او بالای ۵۰ سال باشد.

وی خاطرنشان کرد: متاسفانه ما بحث ایمن‌سازی را رها کرده‌ایم و روی بحث‌های حمایتی تمرکز کرده‌ایم. حتی در مواردی کارگران از ایمن‌سازی کارگاه جلوگیری می‌کردند تا بتوانند از مزایای بازنشستگی مشاغل سخت و زیان‌آور استفاده کنند که قانونگذار با لحاظ کردن یک سال به جای یک سال و نیم سعی در تشویق کارگران برای سالم سازی کارگاه کرده است.

وی درباره ۷ هزار و سیصد روز نیز عنوان کرد:

قدرت‌الله قدوسی:

**یکی از خواسته‌های ما این است که ابلاغ به نشانی قانونی کارفرما و دفتر مرکزی شرکت باشد تا بتوانند در مهلت اعتراض اقدام کنند. خواسته دیگر این است که در فرم تقاضای سخت و زیان‌آور، بندی اضافه شود و نظر کارفرما را قید نمایند. نحوه ابلاغ رای به کارفرما هم مشخص نیست و باید حداقل طی دو سطر نامه موارد را به وی توضیح دهند.**

گفته شد اگر کسی ۷ هزار و ۳۰۰ روز خالص کار مشاغل و سخت داشت به او بدون شرط سنی ۲۰ سال مزایا را بدهند. خوشبختانه در آیین‌نامه دولت تفکیک شد و در صورتی که بیمه شدگان موضوع این تبصره قبل از رسیدن به سابقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان‌آور گردند با تایید کمیسیون‌های پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی) با هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این تبصره برخوردار خواهند شد. جزء ۳ در مورد سایر بیمه شدگان صندوق است، قانونگذار در جزء ۳ در مورد تامین مالی این قانون تمهیداتی دیده و بحث افزایش پلکانی سنوات را در نظر گرفته است. بعد از سال ۸۰ هر سال یک سال اضافه شد و الان ۲۰ سال باید سابقه حق پرداخت بیمه با سن ۶۰ سال را داشته باشند. در این بند آمده: «در مورد سایر بیمه شدگان حداقل سابقه پرداخت حق بیمه برای استفاده از مستمری بازنشستگی از تاریخ تصویب این قانون هر سال یک سال افزایش خواهد یافت تا آنکه این حداقل به بیست سال تمام برسد.»

وی گفت: در بند ۴ هم در مورد مشاغل سخت و زیان‌آور از تاریخ تصویب این قانون جهت مشمولان این تبصره، چهار درصد (۴٪) به نرخ حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده خواهد شد که آن هم در صورت تقاضای مشمولان قانون، بطور یکجا یا به طور اقساطی توسط کارفرمایان پرداخت خواهد شد. سال ۱۳۸۰ اگر فردی در شغل سخت و زیان‌آور بازنشست می‌شد و همکاری داشت که به سن بازنشستگی نرسیده بود،

تامین اجتماعی ۴ درصد برای فردی که در کنار فرد بازنشست شده کار می‌کرد طلب می‌کرد اما کارفرماها اعتراض کردند که مگر در قانون ذکر نشده در صورت درخواست مشمولان و این کارگر که درخواستی نکرده و هنوز معلوم نیست این شغل جزو مشاغل سخت و زیان‌آور هست یا نه. برای همین دیوان عدالت اداری بخشنامه‌ای را که طی آن کارفرما باید ۴ درصد اضافی را کارفرما می‌داد لغو کرد و حالا مجددا استسفاریه‌ای در این باره به مجلس رفته که یا پیمانکار به عنوان کارفرما از روز اول این مبلغ را محاسبه کند و از واگذار کننده کار بابت آن پول بگیرد یا نه.

خالقیان درباره بند ۵ جزء ب نیز گفت: این بند درباره تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور و نحوه احراز توالی و تناوب اشتغال، نحوه تشخیص فرسایش جسمی و روحی و سایر موارد مطروحه در این تبصره است که به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که گفته شده «حداکثر ظرف چهار ماه توسط سازمان تأمین اجتماعی و وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید» که این آیین‌نامه تا کنون چند بار اصلاحیه خورده و بازبینی شده و در آیین‌نامه جدید که فرصت‌های خوبی در آن دیده شده هنوز به دولت ارائه نشده است. در سال ۱۳۸۰ به وزارت کار چیزی تحمیل شد که مربوط به تامین اجتماعی بود، یعنی بحث بازنشستگی مربوط به سازمان تامین اجتماعی است و به عهده بازرسان کار در وزارت کار گذاشته شده است، در آیین‌نامه خواسته شده این کار دوباره به تامین اجتماعی واگذار شود، چرا که وزارت کار در مورد مشاغل سخت و زیان‌آور یک رای دارد و تاکنون هم اگر دبیرخانه این کار در وزارت کار بوده به معنی متولی بودن این امر نیست. در این مورد جای وزارت بهداشت که مسئول صیانت از سلامتی افراد است خالی است.

وی افزود: درباره بیمه‌شدگانی که دارای سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور به تاریخ قبل از تاریخ تصویب این قانون باشند هم در جزء ۶ ذکر شده آنها می‌توانند با استفاده ازمزایای این قانون درخواست بازنشستگی نمایند در این صورت با احراز شرایط توسط بیمه شده، کارفرمایان مربوطه مکلفند حق بیمه مربوطه (همان ۴ درصد جزء ۴) و میزان مستمری برقراری را تا احراز شرایط مندرج در تبصره ۲ و همچنین چهاردرصد (۴٪) میزان مستمری برقراری نسبت به سنوات قبل از تصویب این قانون را یکجا به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمایند. خالقیان افزود: خیلی از صندوق ها این بخش را اجرا می‌کنند اما سازمان تامین اجتماعی این قسمت را تا احراز شرایط را اجرا نمی‌کند، یعنی به میزان سالهایی که زودتر بازنشسته می‌کند مستمری نمی‌گیرد در حالی که صندوق آینده ساز میزان مستمری برقراری را می‌گیرد.

معاون اداره کل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: در واقع حق بیمه ۴ درصد را پس از تصویب قانون و ۴ درصد حق بیمه و ۴ درصد برقراری مستمری را پس از تصویب قانون می‌گیرند، تا سال ۱۳۹۳ هم یک ۴ درصد دریافت می‌شد. ولی چیزی که از اجزای ۴ و ۶ مستفاد می‌شود این نیست که اکنون اجرا می‌شود.

وی درباره آیین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور نیز عنوان کرد: در تبصره ماده ۲ آیین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور استاندارد حدود تماس شغلی عوامل بیماری‌زا و سخت و زیان‌آور وجود دارد اتخاذ تصمیم قطعی در کمیته‌ها مستلزم اندازه‌گیری و اظهارنظر کارشناسان بهداشت حرفه‌ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سایر مراکز دارای مجوز از وزارتخانه یادشده است. البته بحث‌های روحی و روانی و بیولوژیک گاه قابل اندازه‌گیری نیست و باید با تطابق تصمیم‌گیری کرد، و اگر تماس شغلی وجود ندارد آلاینده‌سنجی لازم نیست و نباید سلیقه‌ای عمل کرد.

وی افزود: در تعیین سخت و زیان‌آور بودن مشاغل، در ماده ۱ گروه «الف» و «ب» تعریف شده است. در گروه «الف» سخت و زیان آور بودن در ماهیت شغل نیست و می‌توان آن را برطرف کرد اما گروه «ب» گروه مشاغل با صفت سخت و زیان‌آور است. یکی از ارزشمندترین مصوبات شورای عالی حفاظت فنی در مورد مشاغل سخت و زیان‌آور همین تدوین گروه «ب» و گرفتن حق اعمال سلیقه از استانها بود که بسیاری از مشاغلی که ماهیت گروه «الف» داشتند را در گروه «ب» می‌گنجاندند. حالا گروه «ب» از ۵۹ گروه شغلی به ۱۳ گروه شغلی سخت و زیان‌آور رسیده است. در گروه «الف» کمیته‌های استانی با آلاینده‌سنجی از محیط کار در مواردی که تماس شغلی وجود دارد، اظهارنظر می‌کنند. البته تبصره‌ای در سال ۱۳۸۹ به این ماده اضافه و کارگران موضوع بازنشستگی را از این ماده جدا کرد.

خالقیان گفت: ماده ۲ درباره آلاینده‌سنجی است که توسط افرادی که مجوز دارند یا خود کارشناسان باید انجام شود. ماده ۳ آیین‌نامه بحث ایمن‌سازی کارگاه توسط کارفرما را طی دو سال مطرح کرده، در تبصره این بند ذکر شده در مورد کارگاههایی که بعد از تصویب این قانون، کارفرمایی که می‌داند شغل سخت و زیان‌آور است در بدو تاسیس مجوز لازم را بگیرد. ماده ۴ آگاهی از روند سلامت و تشخیص به هنگام و صیانت از نیروی کار را در نظر دارد. در ماده ۶ عنوان شده اگر کارفرمایی ادعا کند شغل از شرایط سخت و زیان‌آوری خارج شده، کمیته بدوی استان موظف است حسب گزارش کارشناسان مسئله را بررسی و نتیجه را اعلام کند تا مزایای که به کارگر تعلق می‌گرفت از این پس بر اساس مشاغل عادی باشد. ماده ۷ سیاستگذاری کشوری کارهای سخت و زیان آور را مخصوصا در امور فرایندی به عهده شورای عالی حفاظت فنی گذاشته است. مطابق ماده ۸ دو کمیته بدوی و تجدید نظر وجود دارد. فرصت اعتراض کارگر به تائید و تصویب مشاغل سخت و زیان‌آور به کمیته تجدید نظر ۱۵ روز است، افرادی که به این امر اعتراض دارند فقط سه ماه فرصت اعتراض دارند. کمیته‌های استانی موظف هستند در مورد نوع شغل هم اظهار نظر هم کنند و بگویند شغل جزو گروه الف است یا گروه ب، که کارگر می‌تواند به این امر هم اعتراض کند.

وی تصریح کرد: بسیاری از کارفرماها سوال دارند که هزینه‌آلاینده سنجی با چه کسی است که با توجه به بند «د» ماده ۸ کارفرمایان کارگاهها مکلفند با کارشناسان و کمیته‌های این آیین‌نامه همکاری و مدارک مورد نیاز را در اختیار آنان قرار دهند، یعنی این هزینه برعهده آنها است و بهتر است برای کاهش این هزینه‌ها هر سال به آلاینده‌سنجی محیط کارگاه بپردازند. در ماده ۹ وظایف کمیته‌های بدوی و تجدید نظر مطرح شده است. در

ماده ۱۰ ذکر شده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هر ۴ سال یکبار باید تغییرات حدود تماس شغلی آلاینده‌های محیط کار و عوامل بیماری‌زا را به شورای عالی حفاظت فنی اعلام کند که آخرین نسخه آن مربوط به سال ۹۵ است که متاسفانه عوامل ارگونومیک مانند خم و راست شدن زیاد جزو مواد آلاینده ذکر شده در حالی که جزو مسائل مربوط به سختی و زیان‌آور بودن شغل است.

محمود خالقیان افزود: ماده ۱۱ مشاغلی را به صراحت به عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور ذکر کرده است که شامل مشاغلی که در ندامتگاه‌ها و زندان‌ها مستقیماً با زندانی ارتباط دارند، مشاغلی که مستقیماً در مراکز روان درمانی با بیماران روانی مرتبط و خبرنگاری هستند. اگر شما کارگری را در انرژی اتمی به کار گرفته‌اید و وی ادعای سخت و زیان‌آور بودن دارد به شرط رسیدن به تائید خود سازمان انرژی اتمی، وزارت بهداشت و معاونت توسعه رئیس جمهوری ادعای وی قابل تایید است. در مورد پالایشگاهها هم نظیر چنین شرایطی حاکم بود و کارگران نمی‌توانستند مثل کارگر عادی درخواست بررسی سخت و زیان‌آور بودن شغل خود را بدهند. مشاغل ذکر شده در ماده ۱۱ هم باید تاییدیه را از مراجع ذی صلاح بگیرند.

وی خاطرنشان کرد: در مورد استسفاریه ۷ هزار و ۳۰۰ روز، ماده ۱۲ قبلا اینگونه بوده که اگر ایامی در زمان اشتغال به کار سخت و زیان‌آور واقع شود به عنوان سابقه اشتغال محسوب می‌شود که استسفاریه باعث شد تغییراتی صورت بگیرد. در بند «ط» غیبت غیر موجه حداکثر به مدت ده روز در سال در مورد کارگاه‌های مشمول قانون کار باعث از بین رفتن توالی کار می‌شد، اما استسفاریه ۳۶۰ روز خالص را مورد تاکید قرار داد. ماده ۱۴ بحث پرداخت حق بیمه را مطرح می‌کند. و ماده ۱۵ عنوان می‌کند اگر شغلی در یک کارگاه سخت و زیان‌آور تشخیص داده شد نمی‌توان آن را به کارگاهی دیگر تسری داد. هر کارگاه باید مختص به خود بررسی شود. ماده ۱۶ در خصوص مشاغل سخت و زیان‌آور نیروهای مسلح و ...است.

## کمیته مشترکی برای مشاغل سخت و زیان‌آور تشکیل شود

در ادامه آقای قدرت‌الله قدوسی مشاور بیمه‌ای سندیکای کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی ایران عنوان کرد: اینکه بگوییم کمیته‌های بررسی مشاغل سخت ربطی به وزارت کار ندارد ادعای درستی نیست، ما به عنوان یک شریک اجتماعی که مسئولیت اجرای قانون را می‌پذیریم، خواسته‌هایی داریم. در مورد ابلاغ آرای کمیته‌های سخت و زیان‌آور اساسا معلوم نیست این ابلاغ کجا انجام می‌شود. یکی از خواسته‌های ما این است که ابلاغ به نشانی قانونی کارفرما و دفتر مرکزی شرکت باشد تا بتوانند در مهلت اعتراض اقدام کنند. خواسته دیگر این است که در فرم تقاضای سخت و زیان‌آور، بندی اضافه شود و نظر کارفرما را قید نمایند. نحوه ابلاغ رای به کارفرما هم مشخص نیست و باید حداقل طی دو سطر نامه موارد را به وی توضیح دهند و ابتدا به ساکن اخطاری بدون حتی کپی رای ارسال کنند.

وی افزود: طرح شکایت از کارگاهای تعطیل وجهی ندارد چرا که نه آلاینده سنجی در آنها مقدور ایست و نه گزارش بازرس کار می تواند موضوعیتی درباره آنها داشته باشد. با این حال کماکان این بحث مطرح می‌شود و حتی به صدور رای منجر می‌شود. شرایط سختی کار باید در زمان اشتغال بررسی شود.

وی افزود: گفته شده است ظرف دو سال باید کارگاهها شرایط سخت و زیان‌آور را برطرف کنند، بهتر است برای عملی شدن این امر نظر کارشناس بهداشت و آلاینده‌سنجی را به کارفرما بدهید، تا کارفرما بداند ایراد و ضعف کار وی چه بوده تا آن را برطرف نمایند.

وی افزوده: امروزه شرایط کار کردن با گذشته فرق بسیاری دارد. نباید ایراد یا خرابی کار یک ماشین یا دستگاه را به سایر موارد تسری دارد و تطبیق از کارگاه الف به ب را ندهند.

وی در پایان پیشنهاد داد در مورد مشاغل سخت و زیان‌آور به نوعی کمیته مشترکی وجود داشته باشد و هزینه مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور از قبل دیده شود.

## حق دفاع برای کارگر یا کارفرما هم باید در آئین‌نامه دیده شود

آقای محمد اصابتی مدیرکل سابق بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دبیر سابق شورای عالی حفاظت فنی نیز عنوان کرد: کارهای سخت و زیان‌آور از آن چیزی که در ذهن ما بوده فاصله گرفته و نگاه به سمت سالم سازی محیط کار رفته، تا در بخش‌هایی هم که امکان سالم‌سازی نیست، از مزایای مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور استفاده کنیم. بحث اصلاح فرم می‌تواند کارساز باشد، حق دفاع برای کارگر یا کارفرما هم باید در آئین‌نامه دیده شود تا خطاها کم شود. در مورد اقدامات اصلاحی، بعضی جاها خود عوامل اجرایی هم بازدارنده شده‌اند، یعنی مخالفت‌هایی با سالم‌سازی محیط کار توسط خود کارگران و گاه تشکلهای صنفی صورت می‌گیرد.

وی افزود: موضوع ماده ۵۲ قانون کار و ماده ۷۶ تامین اجتماعی را نباید با هم پیوند داد وگرنه برای کارفرماها دردسر ایجاد می‌شود. به نظر من ما نمی‌توانیم این دو را با هم جمع کنیم و یک کمیته مشترک برای آن در نظر بگیریم.

وی درباره استفاده از وسایل حفاظت فردی برای کاهش زیان‌آور بودن مشاغل نیز عنوان کرد: استفاده از این وسایل به عنوان آخرین اقدام توصیه شده و نمی‌توان آن را به عنوان اقدامات مطلق در نظر گرفت.

در اولین جشنواره نشان تعالی HSE مطرح شد:

# واگذاری ساختمان سازی به مهندسان واجد شرایط

اولین جشنواره نشان تعالی HSE روز ۵ اسفند ماه ۹۶ همزمان با روز بزرگداشت مقام مهندس با حضور مسئولان وزارت راه و شهرسازی، سازمان‌های نظام مهندسی و شهرداری تهران آغاز به‌کار کرد. این جشنواره که به همت معاونت مسکن و ساختمان و دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان وزارت راه و شهرسازی برگزار شده بود به مدت ۳ روز تا ۷ اسفند ماه برقرار بود.

## مهندسان در توسعه اخلاق عمومی پیش قدم باشند

وزیر راه و شهرسازی ضمن تاکید بر تفکیک اخلاق عمومی و اخلاق خصوصی در حوزه مهندسی گفت: شرط لازم برای ایجاد سرمایه اجتماعی عدالت است و مسئولیت اجتماعی ایجاب می‌کند هرکس به اندازه سهم خود پاسخگو باشد.

عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی روز ۵ اسفندماه در اولین جشنواره ملی نشان تعالی HSE ضمن گرامیداشت روز مهندس و همچنین تسلیت مجدد به خانواده‌های جان باختگان حادثه هواپیمای تهران یاسوج و مردم ایران گفت: مهم ترین بحثی که امروز راجع به آن صحبت خواهم کرد مهندسی، اخلاق و امید اجتماعی است. زیرا امید اجتماعی سرمایه اجتماعی محسوب می‌شود که بدون عدالت قابل تحقق نیست.

وی ادامه داد: مهندسی مبتنی بر عدالت است و ثبات و پایداری از طریق قرارگیری هرچیزی در جای خود محقق می‌شود. وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: وقتی از اخلاق صحبت می‌کنیم منظور اخلاق عمومی است و اخلاق عمومی به عدالت بر می‌گردد که والاترین ارزش آن به شمار می‌رود. همچنین بحث ایمنی از دیگر مباحثی است که در مهندسی مورد توجه قرار دارد و از نظر بنده ایمنی یک رفتار عادلانه با طبیعت، انسان‌ها و جامعه است.

وی تصریح کرد: ایمنی پیش از آن که یک رفتار عادلانه باشد تغییر و تحول در رفتار، بینش و رویه است.

آخوندی با گرامیداشت روز خواجه نصیرالدین طوسی بر اهمیت تبعیت از اصول و ویژگی‌هایی که خواجه نصیرالدین در زندگی پیش گرفت تاکید کرد و گفت: خواجه نصیرالدین طوسی علاوه بر مهندس و منجم سرشناس یک سیاستمدار بود.

وزیر راه و شهرسازی کتابی تحت عنوان اخلاق ناصری دارد که وقتی به آن کتاب مراجعه می‌کنید، مباحثی از جمله اخلاق فردی، سیاست عمومی و سیاست مدرن در آن پرداخته شده است. در این کتاب بزرگ‌ترین فضیلت عدالت است.

وی با تاکید بر اینکه بدون عدالت اخلاق، مفهومی نخواهد داشت، گفت: وقتی خواجه نصیرالدین طوسی از عدالت سخن می‌گوید سه منظور دارد که شامل برابری، تعدیل و اجرای قوانین و مقررات است.

عضو کابینه دولت دوازدهم همچنین گفت: در رابطه عدالت و اخلاق باید در نظر داشته باشیم که از رابطه بین این دو مفهوم سرمایه اجتماعی ایجاد می‌شود و جامعه به سمت بهبود پیش می‌رود. باید بپذیریم که جامعه ما در حال زوال اجتماعی است که باید در صدد رفع آن برآییم. زیرا اگر زوال اجتماعی در جامعه حاکم نبود خلق ارزش افزوده و امید به جامعه و پیشرفت را شاهد بودیم.

وزیر راه و شهرسازی با تاکید بر اینکه با شفافیت سخن می‌گوید و در لفافه کلامی را مطرح نخواهد کرد، گفت: در جامعه کمتر مسئله اجتماعی را به صورت اجتماعی حل می‌کنیم و این مهم‌ترین مسئله‌ای است که باید بر روی آن تمرکز داشته باشیم.

## ۴۵ درصد از حوادث حین کار مربوط به فعالیت‌های ساختمان است

در ابتدای این همایش حامد مانی‌فر مدیرکل دفتر مقررات ملی ساختمان با بیان اینکه موضوع ایمنی در صنعت ساختمان آن‌طور

که باید اجرایی نشده است گفت: آمارها حاکی از آن است که۴۵ درصد از حوادث حین کار مربوط به فعالیت‌های ساختمان است.

وی گفت: این جشنواره در این دوره به‌عنوان اولین فعالیت و رویداد انجام شده با نگاه ترویجی در خصوص HSE عملیاتی و در مرحله اجرا قرار گرفته است.

مانی‌فر در ادامه پیوند حوزه اجرایی و علمی‌در این رویداد را از مهم‌ترین ویژگی‌های جشنواره HSE دانست و گفت: قطعاً پیوند دستگاه اجرایی کشور (وزارت راه و شهرسازی) و حوزه علمی‌و تولید دانش (دانشگاه تهران) از مهم‌ترین و قوی‌ترین ویژگی‌های جشنواره فوق در کشور به شمار می‌رود که باید موردتوجه قرار گیرد.

مدیرکل دفتر مقررات ملی ساختمان ادامه داد: خوشبختانه این اقدام دارای پشتوانه علمی‌قوی و عمیقی است که با انجام فعالیت‌های تحقیقاتی معتبری از سال‌ها قبل از سوی دانشگاه تهران آغازشده و امروز می‌بینیم که خروجی خوب و معتبری نیز به همراه داشته است.

وی بابیان اینکه کار نشان تعالی HSE یک فرایند ارزیابی است و یک فرایند بازرسی نیست، تصریح کرد: در نگاه بازرسی کارگاه‌های ساختمانی را مورد رصد قرار می‌دهیم و تنها اشکالات آن‌ها را می‌نویسیم و بعد از بابت نقص‌ها و کاستی‌ها که در این کارگاه‌ها ازنظر ایمنی وجود دارد، به آن‌ها تذکر می‌دهیم.

مانی فر بابیان اینکه نشان تعالی HSE از درجه‌بندی‌های مختلفی تشکیل‌شده و شامل تک‌ستاره تا هفت ستاره است، اظهار کرد: با توجه به امتیازی که کارگاه‌های ساختمانی دریافت می‌کنند، نشان تعالی به آن‌ها تعلق می‌گیرد.

وی در مورد نتایج ارزیابی کارگاه‌های ساختمانی بیان کرد: ارزیابی‌ها در محورهای محیط‌زیست، سلامت و ایمنی بوده که در محور محیط‌زیست بیشترین کسر امتیاز را در بخش انرژی و مصرف آن داشتیم و کارگاه‌های ساختمانی نسبت به مصرف انرژی در ساخت‌وساز، توجه به کاهش مصرف انرژی و بهینه کردن آن توجه لازم را ندارند.

## باید ساختمان‌سازی را به مهندسان واجد صلاحیت سپرد

حسن قربانخانی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران نیز با اشاره به این مطلب که باید به نیروها و منابع انسانی عضو سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان توجه بیشتری شود و آن‌ها در امر ساخت و ساز دخیل گردند، گفت: حوادث اخیر تهران همچون وقوع زلزله نشان داد که مردم اعتماد و اطمینان لازم را به ساختمان‌هایی که هم اکنون در آن زندگی می‌کنند، ندارند که باید در این حوزه افراد واجد صلاحیت را دخالت داد و کار ساختمان سازی را به مهندسان واجد صلاحیت سپرد.

حسن قربانخانی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران روز پنجم اسفندماه همزمان با روز مهندس در اولین جشنواره نشان تعالی HSE گفت: مهندسی و مهندسان در حال حاضر در رویارویی با پدیده‌های مختلف به خوبی فکر می‌کند، طراحی کرده و سپس به اجرا اقدام می‌کنند که در طی مسیر اجرا با آزمایش میزان ایمنی و امنیت را در ساخت و ساز تخمین می‌زنند.

وی تصریح کرد: ما معتقدیم بسیاری از گره‌ها و مشکلاتی که در حوزه ساخت و ساز وجود دارد با مهندسی و مهندسان گشوده می‌شود.

قربانخانی ادامه داد: در حال حاضر حد غال مهندسی در استان تهران اشتغال به کار داشتند که از سال ۹۰ تاکنون این رقم به بیش از ۶۰ هزار نفر رسیده است.

وی بیان کرد: بسیار جای تاسف است که با این میزان از منابع مهندسی هنوز هم در تهران و بیشتر شهرهای کشور ساختمان‌هایی ساخته می‌شود که بیشتر آن‌ها توسط افراد فاقد صلاحیت صورت می‌گیرد. روز مهندس این پیام را برایمان دارد که باید به نیروها و منابع انسانی مهندسی توجه بیشتری شود و با دخیل‌کردن آن‌ها در امر ساخت و سازمشکلات کنونی را برطرف کنیم.

قربانخانی یادآور شد: حوادث اخیر تهران همچون وقوع زلزله نشان داد که مردم اعتماد و اطمینان لازم را به ساختمان‌هایی که هم اکنون در آن زندگی می‌کنند ندارند که باید در این حوزه افراد واجد صلاحیت را دخالت داد و کار ساختمان سازی را به مهندسان واج صلاحیت سپرد.

وی تصریح کرد: تا زمانی که مهندسان به ساخت و ساز ورود نکنند ساختمان‌ها کیفیت لازم را نخواهند داشت.

رئیس سازمان نظام مهندسی استان تهران با اشاره به این مطلب که مدیریت شهرداری تهران تعامل مناسبی با نظام مهندسی ساختماتن دارد، گفت: تنها راه حلی که مشکلات ساخت و ساز را حل می‌کند ورود مهندسان به امر ساخت و ساز است.

## ۵ شرکت برگزیده نخستین نشان تعالی HSE شدند

در این جشنواره با حضور وزیر راه و شهرسازی در اولین جشنواره نشان تعالی HSE پنج شرکت دریافت‌کننده نشان تعالی HSE که حائز دریافت یک ستاره این نشان از هفت ستاره شده‌اند، و همچنین مدیران کل راه و شهرسازی هشت استان، معرفی و تقدیر شدند.

پنج شرکت دریافت‌کننده نشان تعالی که همگی با امتیازهای مختلف، حائز دریافت یک ستاره از هفت ستاره نشان تعالی HSE شدندبه ترتیب شامل جنرال مکانیک، دی، پرلیت، پایاسازه پاسارگاد و چاوش‌راه بنا هستند. نمایندگان شرکت‌های فوق در اولین جشنواره نشان تعالی HSEنشان خود را از وزیر راه و شهرسازی دریافت کردند.

همچنین در جشنواره فوق، از هشت اداره کل راه و شهرسازی نیز به دلیل راعایت مقررات ملی و کنترل ساختمان تقدیر به‌عمل آمد. مدیران کل استان های فوق در اولین جشنواره بر روی سن حاضر شده و تقدیرنامه خود را از وزیر راه و شهرسازی دریافت کردند.

## اطمینان دارم مهندسان از بخش‌نامه عدم تعارض استقبال می‌کنند

وزیر راه وشهرسازی در حاشیه اولین جشنواره

ملی نشان تعالی HSEضمن تبریک روز مهندس و ابراز امیدواری بابت اینکه سازمان نظام مهندسی بتواند به ماموریت‌های اصلی خود جامه عمل بپوشاند درعین حال بخش نامه عدم تعارض منافع را مقدمه ای بر رعایت مقررات ایمن‌سازی ساختان‌ها تلقی کرد وگفت: اطمینان دارم که جامعه مهندسی وسازمان‌های نظام مهندسی از این بخش نامه استقبال خواهند کرد.

به گزارش صما عباس آخوندی درحاشیه اولین جشنواره تعالی HSE در جمع خبرنگاران در پاسخ به سوال خبرنگاری مبنی براینکه بخش نامه عدم تعارض چه پیامدهای مثبتی برای صنعت ساختمان خواهد داشت ضمن توضیح این مطلب که جامعه باید بتواند به اقدامات وخدمات مهندسی اطمینان کامل کند و مهندسان به عنوان یک مرجع قابل قبول درجامعه نقش آفرینی داشته باشند گفت : با این رویکرد مدتی است که دولت بحث اخلاق مهندسی را که عمدتا متکی به عدم تعارض منافع بوده است را مطرح کرده و در این موضوع آیین نامه در هیات وزیران به تصویب و متعاقب آن آیین نامه ودستورالعمل‌هایی ابلاغ کرده است.

وزیر راه و شهرسازی با یادآوری این موضوع که با این نگاه اقدام به اصلاح دستورالعمل‌های قبلی کردیم خاطرنشان ساخت: حرف اساسی ما این است که تمام کسانی که در حوزه عمومی چه دولت، شهرداری و شرکت‌هایی دولتی قرار دارند که نهایتا باید یک فعالیت مهندسی را نظارت، کنترل و تایید کنند نباید در موضوع اجرا و طراحی مسوولیت داشته باشند چرا که اگر دو طرف میز بنشینند امکان و احتمال خطا وجود دارد.

آخوندی تاکید کرد: آن چیزی که می‌تواند درجامعه این اطمینان را ایجاد کند این است که مهندسان به این اخلاق عمومی‌وفادار باشند و به آن عمل می‌کنند. به همین خاطر این موضوع در صدر برنامه های وزارتخانه راه وشهرسازی قرارگرفت و موضوع را با سازمان نظام مهندسی مطرح کردیم و مطمئن هستیم که سازمان‌های نظام مهندسی در سراسرکشور و همچنین همه مهندسان از این امر استقبال خواهند کرد.

وزیر راه و شهرسازی خاطرنشان ساخت: البته این موضوع، افزون بر بحث اخلاق عمومی‌و ایجاد اعتماد جامعه به مهندسان از جهت تفکیک شغل بسیار مهم است تا مهندسان جوان و کسانی که وارد بازار کار می‌شوند بتوانند به مشاغل طراحی، نظارت و اجرا دسترسی داشته باشند.

آخوندی با تاکید براینکه اصلی‌ترین بحث این است که ما فرآیندها را اصلاح کنیم و مانع از ایجاد تعارض منافع شویم تا اگر خدای نکرده درفرآیندها تخلفی رخ داد، افراد منفعتی در اغماض فرایندها نداشته باشند اظهار داشت: بنابراین بحث عدم تعارض منافع مقدمه‌ای بر رعایت ایمن‌سازی ساختمان‌ها است و برای افزایش ایمنی البته مقررات خاص آن موجود است ولی همه مهندسان باید نسبت به این موضوع آموزش ببینند.

**دکترآخوندی:**
**حرف اساسی ما این است که تمام کسانی که در حوزه عمومی‌چه دولت، شهرداری و شرکت‌هایی دولتی قرار دارند که نهایتا باید یک فعالیت مهندسی را نظارت، کنترل و تایید کنند نباید در موضوع اجرا و طراحی مسوولیت داشته باشند چرا که اگر دو طرف میز بنشینند امکان و احتمال خطا وجود دارد**

# ریشه التهاب‌های نوبتی در اقتصاد ایران

علی میرزاخانی- سردبیر روزنامه دنیای اقتصاد

**۱- دلار بخریم یا مسکن؟ سکه چقدر بالا می‌رود؟ جهش بعدی کی اتفاق می‌افتد؟**
قصه تلخی است این پرسش‌ها و نشان می‌دهد که در اقتصاد ایران یك جای کار می‌لنگد. سفته‌بازان در کمین این فرصت‌ها هستند تا در فرصتی کوتاه، ثروت خود را چند برابر کنند و سراغ بازار ملتهب بعدی بروند. وقتی چنین فرصتهایی برای ثروت‌اندوزی بی‌دردسر فراهم می‌شود آیا اقبالی به فعالیت‌های مولد اقتصادی خواهد بود؟

**۲- ریشه التهاب‌های نوبتی در بازارهای ایران چیست؟** پاسخ را می توان با مثال بادکنک «میلتون فریدمن» توضیح داد. این اقتصاددان، اقتصاد تورمی‌را به بادکنکی تشبیه می‌کرد که چاپ پول بدون پشتوانه همانند دمیدن باد در بادکنک عمل می‌کند. سطح قیمت‌ها را می‌توان به سطح بادکنک تشبیه کرد که با دمیدن باد (چاپ پول بدون پشتوانه) افزایش می‌یابد. به عبارت دیگر، افزایش نقدینگی همان اثری را روی قیمت‌ها دارد که دمیدن باد در بادکنک؛ هر دو باعث تورم می‌شوند یکی باعث تورم قیمت‌ها دیگری باعث تورم بادکنک. یعنی این گرانی نیست که باعث تورم می‌شود بلکه تورم باعث گرانی می‌شود و به همین دلیل، کنترل گرانی در خیابان و مغازه امکان‌پذیر نیست بلکه در اتاق فرمان چاپ پول باید انجام شود. اما صورت پنهان داستان آن است که دولت با فشار انگشتان خود می‌تواند موقتا از متورم شدن بخش‌هایی از سطح بادکنک جلوگیری کند. در عین حال، اگرچه فشار دست دولت از متورم شدن سطوحی خاص جلوگیری می‌کند اما باعث انتقال «تورم بیشتر» به سطوحی دیگر می‌شود.

**تنها راه نجات اقتصاد ایران، متوقف کردن ماشین جهش‌های نوبتی است. تا این ماشین در حرکت است هیچ‌کس برای خلق ثروت سراغ فعالیت‌های مولد اقتصادی نخواهد رفت و مسیر ثروت‌اندوزی فقط با سوار شدن به این ماشین طی خواهد شد. فرمول متوقف‌سازی این ماشین مخرب در مطالب قبلی توضیح داده شده است.**

**۳- یک مثال:** با روی کار آمدن دولت نهم در سال ۱۳۸٤ شاهد یك انبساط پولی کم‌سابقه در اواخر همان سال و نیز در سال ۱۳۸۵ بودیم که در سال‌های بعدی هم کم‌وبیش ادامه یافت. قابل پیش‌بینی بود که با دمیدن در بادکنک تورم شاهد افزایش قیمت‌ها باشیم. اما این هم قابل پیش‌بینی بود که دولت می‌تواند از انتقال تورم به برخی سطوح بادکنک جلوگیری کند؛ جایی که دستش پر بود یعنی بازار ارز و سکه. به همین دلیل، سفته‌بازان، سطحی را نشانه رفتند که معلوم بود فشار دست دولت نمی‌تواند از متورم شدن آن جلوگیری کند و فشار روی سطوح دیگر هم به آنجا منتقل خواهد شد یعنی بازار مسکن.

این فرآیند باعث بی‌سابقه‌ترین جهش قیمت مسکن در سالهای ۱۳۸۵ و ۱۳۸٦ شد. پس از آن، سفته‌بازان در کمین نشستند تا فشار دست دولت از روی سطوح خاص بادکنک (دلار و سکه) برداشته شود یا نتواند این فشار را ادامه دهد. اتفاقی که با تلنگر تحریم و خالی شدن دست دولت از دلارهای نفتی کلید خورد و افزایش شدید قیمت دلار و سکه و همه کالاهای وارداتی را در سال‌های ۹۰ و ۹۱ به دنبال داشت...و این داستان همچنان ادامه دارد...

تنها راه نجات اقتصاد ایران، متوقف کردن ماشین جهش‌های نوبتی است. تا این ماشین در حرکت است هیچ‌کس برای خلق ثروت سراغ فعالیت‌های مولد اقتصادی نخواهد رفت و مسیر ثروت‌اندوزی فقط با سوار شدن به این ماشین طی خواهد شد. فرمول متوقف‌سازی این ماشین مخرب در مطالب قبلی توضیح داده شده است.

روزنامه دنیای اقتصاد اسفند ۹۶

# جای خالی تحقیق

مهندس محسن جلال پور

گاهی از خودم می‌پرسم وقتی پنجاه سال پیش کشاورزی در کرمان جایگزین خیلی از کسب وکارها شد و کرمانی‌ها به کشاورزی رو آوردند، محققان و دانشگاهیان کجا بودند؟ آیا کسی بود که بگوید کرمان سرزمینی خشک و کم آب است و نباید گنج گران‌بهایش را این گونه خرج کرد؟

اگر دانشگاهیان و محققان آن دوره، با نگاه علمی ومحاسبات صحیح آینده این مسیر را گوشزد کرده بودند، آیا باز هم دچار بحران بی‌آبی در کرمان می‌شدیم؟

در همان سال‌ها که ذوب‌آهن اصفهان در کنار زاینده‌رود ساخته می‌شد، اگر پژوهش‌گران خسارات پیش روی این تصمیم را به مردم و مسئولین هشدار می‌دادند آیا امروز اصفهان دچار این خشکسالی هولناک می‌شد؟

وقتی اواخر دهه چهل و اوایل دهه پنجاه، اقتصاد کشور به سرعت در مسیرهای نادرست گام برمی‌داشت، آیاچنین تذکراتی کارساز نبود؟

وقتی این همه صنایع پرمصرف برپایه سوخت ارزان و یارانه‌ای در کشور شکل می‌گرفت آیا نیاز به هشدار و گوشزد نبود؟

از خودم می‌پرسم آیا دانشگاهیان و محققین ما در این سال‌ها به رسالت خود عمل کرده‌اند؟

وقتی روند تاریخی این سه دهه را مطالعه می‌کنیم، متوجه می‌شویم در بسیاری از این مقاطع تاریخی، دانشگاه و دانشگاهیان رسالت خود را انجام داده و هشدارهای لازم را داده‌اند. یعنی سمت عرضه به دلایل مختلف از جمله وطن دوستی و احساس مسئولیت،کار خودش را به درستی انجام داده اما مشکل در سمت تقاضا بوده است. این‌که چرا حکومت‌ها و دولت‌ها در پنج دهه گذشته به توصیه‌ها و هشدارهای کارشناسان گوش نکرده‌اند، دلایل متعددی دارد.

شاید یکی این باشد که پایه‌های حکمرانی در کشور ما به جای تولید ثروت، بر اساس توزیع آن شکل گرفته است.

یعنی در شرایطی که حکمرانی با اتکا به منابع خدادادی بین نسلی،توزیع ثروت را به جای تولید ثروت در سیاست‌گذاری مد نظر قرار داده مسلماً برای این اخطارها گوش شنوایی پیدا نخواهد شد و در چنین ساختاری هیچ دلیلی برای پرداختن به دانش، بهره‌وری، نوآوری و خلاقیت وجود ندارد. در طرف مقابل، دانشگاهی که درآمدهای خود را متکی به همین سیستم توزیعی کرده و بودجه‌اش توسط دولت و مجلس مصوب و تأمین می‌شود، جرأت و جسارت برای ابراز واقعیت نداشته و کم‌کم به وادی محافظه کاری و پرهیز از اظهار نظر کشیده می‌شود.

این مسیر دو طرفه است که دولت‌ها به دلیل اداره کردن کشور با سیستم توزیع منابع، چندان اعتنایی به اخطار دانشگاهیان نکرده و از طرف دیگر دانشگاه و دانشگاهیان به دلیل وابستگی به بودجه دولتی و برای افزایش میزان سهم خود از این توزیع، چندان علاقه‌ای به بیان وقایع و پیش‌گیری از پیامدهای آن برای آیندگان را نداشته باشند.

با این حال آن‌چه اکنون می‌تواند امیدوار کننده باشد،تغییر ریل سرمایه‌گذاری از عنصر «سرمایه» به عنصر «دانش» است. چون خلاقیت و فکر، جایگزین پول شده و به عبارتی، سرمایه انسانی چند پله بالاتر از سرمایه مادی قرار گرفته است. دوره حکمرانی‌های توزیعی به پایان رسیده و از طرفی به دلیل عدم نیاز به بودجه و پول برای چنین فعالیت‌ها و پژوهش‌هایی، دانشگاهیان نیز خود را محتاج دست درازی برای توزیع بودجه توسط دولت و مجلس نمی‌بینند و شاید بهترین زمان برای فعالان اقتصادی و دانشگاهیان است که طرحی نو در اندازند و پیمانی تازه با اقتصاد ببندند.

تنها در این صورت است که هم دانشگاه جایگاه واقعی خود را پیدا می‌کند و هم بخش خصوصی می‌تواند توانمندتر و مجهزتر در عرصه اقتصاد کشور حضور یابد. اگر چنین تغییری رخ دهد می‌توان انتظار داشت دانشگاه توان، انگیزه، جرأت و جسارت ابراز واقعیات را دوباره پیدا کرده و از رکود خمودگی فعلی خارج شود و بخش خصوصی هم می‌تواند با راهکارهای معقول و منطقی در عرصه بین‌المللی و رقابتی، اقتصاد کشور را از اقتصاد توزیعی به تولیدی سوق دهد و جایگاه واقعی خود را بازیابد.

گاهی از خودم می‌پرسم وقتی ۵۰ سال پیش کشاورزی در کرمان جایگزین خیلی از کسب وکارها شد و کرمانی‌ها به کشاورزی رو آوردند، محققان و دانشگاهیان کجا بودند؟

آیا کسی بود که بگوید کرمان سرزمینی خشک و کم آب است و نباید گنج گران‌بهایش را این گونه خرج کرد؟

# امنیت ملی و هویت ملی به میزان تولید ثروت ملی وابسته است

دکتر محمود سریع‌القلم/ استاد دانشگاه و پژوهشگر توسعه

موسسه مطالعات اقتصادی بامداد با دعوت از سه صاحب نظر برجسته در حوزه اقتصاد و سیاست، ششمین سمینار سالیانه تحلیل و بررسی چشم انداز اقتصاد ایران و جهان را در هفته آخر بهمن ۹۶ برگزار کرد. بخش‌هایی از متن سخنرانی دکتر محمود سریع‌القلم در سمینار چشم‌انداز اقتصاد ایران و جهان در ذیل می‌آید:

ورودی‌ها در یک سیستم دو نوع هستند که می‌توان به ایده‌ها و تفکرها و ماهیت مدیران و سیاست‌گذاران در یک کشور اشاره کرد، معتقدم که مهم‌ترین موضوع در مدیریت کلان ایران کم‌دانشی است. به حاکمیت در ایران می‌توان غیرسیاسی هم نگاه کرد زیرا مشکل در بخش اعظم کشور کمبود دانش است و نمی‌دانند نظام بین‌الملل و اقتصاد بین‌الملل چگونه کار می‌کند. یکی از راهکارهای موجود تحلیل محتواست.

یعنی واژه‌هایی را که سیاست‌مداران بیشتر از حد معمول از آن استفاده می‌کنند را انتخاب می‌کنیم و از طریق آنها سعی می‌کنیم که معنا استخراج کنیم. یکی از واژه‌هایی که در ایران بسیار از آن استفاده می‌شود انتظار صداقت از نظام بین‌الملل است که بعضا مطرح می‌شود که کاش فلان کشور حداقل صداقت داشت. این ایده ارتباطی به واقعیت‌های نظام بین‌الملل ندارد زیرا نظام بین‌الملل، اقتصاد بین‌الملل، صنعت در جهان و آی‌تی و غیره براساس صداقت نیست.

صداقت در یک فضای دیگری قابلیت اطلاق دارد بنابراین این دانش باید در کشور به وجود بیاید که نظام بین‌الملل براساس منافع حرکت می‌کند و تصمیم می‌گیرد. ما انتظاراتی از نظام بین‌الملل داریم که در سطح جهان واقعی نیستند. هیچ کشوری در جهان به اندازه انگلیس و آمریکا روابط استراتژیک دو جانبه ندارند اما همین دو کشور با اطلاعاتی که در اختیار دارند با یکدیگر در سطح جهانی رقابت می‌کنند و بسیاری از مسائل را به یکدیگر نمی‌گویند.

در یکی از جلسات داووس، نخست‌وزیر هند جمله‌ای بسیار مهم برای گروهی از دانشگاهیان مطرح کرد که ما هندی‌ها دوره‌ای طولانی وقتی که در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ و ۹۰ مدیریت می‌کردیم قدری با غرب ارتباط داشتیم و نگاهی به روسیه و شوروی و چین داشتیم و نگاهی به اروپا و آمریکا هم داشتیم اما تا زمانی که در سیاست خارجی ابهام داشتیم کسی سراغ ما نیامد. زمانی اقتصاد هند تیک‌آف کرد که ما نظام بین‌الملل را به صورت شفاف پذیرفتیم و اتفاقات مهمی صورت گرفت.

حکمرانی عرصه ایده‌آل‌ها نیست. یک کشور می‌تواند برای افق دید آنها را داشته باشد اما برای اینکه تصمیم‌سازی کنند باید به فکت‌ها رجوع کند. رشد اقتصادی و تحولات اقتصادی کشور برمی‌گردد به ایده‌ها و اصولی که به‌نظر می‌رسد باید وجود داشته باشد که تجربه بشری است و قابل حصول است، اولین اصول آن این است که باید حریم بین توسعه اقتصادی و هویت و امنیت ملی را مشخص کنیم، حتی اگر علمی‌و غیرسیاسی به این مسئله نگاه کنیم برای بسیاری در این کشور حریم بین هویت و امنیت ملی و توسعه اقتصادی مشخص نیست.

آیا می‌توانیم ایده‌ای را در کشور مطرح کنیم که داشتن یک هویت قوی و ترویج یک هویت در سطح منطقه‌ای و حتی در سطح جهانی میل حاکمیت است اما به شرطی که از جیبش خرج نکند و هزینه‌های ترویج هویت یک کشور بخشی از تولید ناخالص داخلی و قدرت اقتصاد ملی یک کشور باشد. در کشور بسیار شنیده می‌شود که سیاست خارجی برای امنیت ملی ما است، شخصا اعتقاد دارم براساس متون علمی‌که ایران سیاست خارجی ندارد بلکه دکترین امنیت ملی دارد زیرا سیاست خارجی براساس متون علمی‌یعنی سیاستی که کشورها را به همدیگر قفل می‌کند، روابط اقتصادی را تسهیل می‌کند و سوءتفاهم‌ها را به حداقل می‌رساند.

اگر فکت‌گونه به کشور نگاه کنیم که به‌واسطه بحران‌های محیط‌زیستی و پایین بودن شاخص‌های اقتصادی بخشی از مردم جنوب کشور به تدریج به سمت مرکز و شمال کشور حرکت می‌کنند، در ۱۵ سال آینده ایران با مشکل مناطق خالی از سکنه در جنوب

خودش یعنی مسئله امنیت ملی روبه‌رو می‌شود. این است که بدون نگاه اقتصادی بدون تولید ثروت ملی و بدون قفل شدن به اقتصاد بین‌الملل، یک کشور نمی‌تواند به دنبال خروجی باشد که به دنبال امنیت ملی و هویت ملی است.

حالا باید ببینیم که آیا این یک بحث تئوریک در کشور هست یا خیر از کجا به این موضوع پرداختیم کدام اتاق فکر در کشور این مسئله را مورد بررسی قرار داده است که این سه مفهوم کلیدی در کشور چه رابطه‌ای دارند؟ ترامپ اولین سفری که به خارج از کشور رفت به عربستان بود. ۴۷۰ میلیارد دلار قرارداد اسلحه با این کشور امضا شد، آمریکایی‌هایی که در این مسئله دخیل بودند می‌گفتند این قرارداد ۱۰ ساله آینده اسلحه بین آمریکا و عربستان حدود ۱۰۰ میلیارد دلار آن، تحقیق و توسعه برای ای‌تی است یعنی آمریکا به جایی رفته که پول وجود دارد تا آن را وارد آمریکا کنند زیرا سخت‌افزار تسلیحات چندان مهم نیست بلکه نرم‌افزارها مهم هستند.

جایزه نوبلی که امسال به یک اقتصاددان داده شد، نشان‌دهنده وجود چنین مسئله‌ای در جهان است. بعضی اوقات باید چارچوب اندیشه و جریان اجتماعی یک سیستم را تکان دهند و بگویند که مسئله اول و پراهمیت‌تان ثروت است نه امنیت ملی، امنیت ملی زیر مجموعه تولید ثروت ملی است، این تجربه جهانی است.

درحال حاضر چین یک ناو هواپیمابر دارد اما ۱۱ ناو دیگر را در حال ساخت دارد که اولین آن سال ۲۰۲۲ به آب انداخته می‌شود که هر کدام از آنها حدود چهار میلیارد دلار هزینه دارد، درواقع این کشور طراحی انجام داده است که بدون سر صدا و هیاهو در بازه زمانی مشخصی از آمریکا جلو بزنند و بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار برای قدرت نظامی خود هزینه می‌کند؛ بنابراین همه ما از دانشگاهیان تا بخش خصوصی باید به مسئله خود یعنی تولید ثروت بیشتر توجه کنیم و دراین‌زمینه خانه‌تکانی مفهومی و تئوریک انجام دهیم که آیا مسئله یک و اصلی ما اقتصاد ما یا هویت و امنیت ملی ما است؟ هیچ‌کس هویت و امنیت ملی را نفی نمی‌کند اما بدون پول امکان‌پذیر نیست.

مسئله دیگر این است که یک کشور نمی‌تواند سیگنال‌های متناقض از خودش نشان دهد، شما به‌ندرت می‌توانید اعتماد کسی را به دست بیاورید اگر سیگنال‌های متناقض بدهید زیرا انسان‌ها باهوش هستند سیستم‌ها هوشمند هستند دولت‌ها هوشمند هستند و این سیگنال‌های متناقض را متوجه می‌شوند.

این سیگنال‌های متناقض به درد اقتصاد نمی‌خورد، اقتصاد برخلاف امنیت ملی به شدت به شفافیت نیاز دارد.

نمی‌شود که یک کشور در انتظار توسعه اقتصادی بنشیند و بخواهد با دنیا کار کنند و در انتظار FDI باشد و درعین‌حال سیگنال‌های متناقض از خودش نشان دهد. آیا می‌توان این مسئله را در مجموعه حاکمیت مطرح کرد نه‌تنها در مسئله سیاست بلکه در حوزه روابط اجتماعی نیاز داریم که در مراودات حتی خودمان شفاف باشیم و سیگنال‌های همگون منتقل کنیم.

قفل شدن به اقتصاد بین‌الملل در حوزه مالی بانکی تجاری و فناوری یکی دیگر از مسائلی است که باید به آن توجه کرد. واژه قفل را آگاهانه دراین‌زمینه استفاده کردم زیرا قفل شدن رفتار عقلانی به دنبال خودش می‌آورد. باید بتوانیم از طریق جوینت ونچرها با دنیا ارتباط برقرار کنیم درحال حاضر هندی‌ها ارتباط خوبی با آمریکا برقرار کرده‌اند. مشاهده می‌کنیم که مهندسان و دانشجویان و محققان جوان هندی در شرکت‌های آمریکایی با حقوق‌های بالا مشغول به‌کار شدند و درحال حاضر هند سالانه ۱۲۵ میلیارد دلار نرم‌افزار می‌فروشد و این رقم بسیار بالایی است که نتیجه ارتباطات جهانی است.

اگر این پتانسیل را با توان فنی- علمی و دانشگاهی ایران مقایسه کنید متوجه می‌شوید که اگر ایران با دنیا ارتباط برقرار کنند چه‌بسا رقم‌های بسیار بالاتری را بتواند برای خودش کسب کند. مسئله بعدی این است که تا مزیت نسبی خودمان را مشخص نکنیم در ابهام استراتژی توسعه اقتصادی کشور همچنان باقی می‌مانیم. کدام یک از حوزه‌های اقتصادی مانند کشاورزی، صنایع غذایی، آی‌تی، پتروشیمی یا دیگر حوزه‌ها مزیت نسبی برای ایران به‌شمار می‌روند؟

آیا در این زمینه‌ها نیازی به یک راهبرد ۱۰ساله میان مدت نداریم چه برسد به یک راهبرد بلندمدت ۲۰ تا ۲۵ ساله؟ ممکن است ما با سیاست عربستان مشکل داشته باشیم اما همین کشور نگاه نوین به اقتصاد خودش پیدا کرده است و در حوزه آی‌تی نیز حرف‌های جدی برای گفتن دارد، مسئله دیگر استراتژی مورد اجماع میان‌مدت و بلندمدت در ایران است که سال‌هاست به‌عنوان یک مشکل بزرگ ایران آن را مطرح می‌کنم زیرا ایران کشوری است که قابل پیش‌بینی نیست حتی بنگاه‌های اروپایی که بسیار علاقه‌مندند که به کشور ما بیایند و سرمایه‌گذاری کنند اعلام می‌کنند که حتی اگر همه موانع را در نظام بین‌الملل برای حضور و سرمایه‌گذاری در ایران پشت سر بگذاریم، مشکل بعدی ما خود ایران است، اما نمی‌دانیم واقعا این مسئله جدی است یا خیر. آیا نباید از ابهام دراین‌زمینه بیرون بیاییم و به سمت ثبات سیاست‌ها، برنامه‌ها و تصمیم‌گیری‌ها حرکت کنیم؟

در کشور برای مبارزه با فساد هیچ نیازی به برگزاری همایش‌ها و سمینارهای متعدد نداریم بلکه باید دست خبرنگاران را باز بگذاریم؛ خبرنگارانی که حقوقدان هم باشند و روی موضوعات فساد مطالعه کنند و این نتایج را منتشر کنند اینگونه خودبه‌خود بخش اعظمی از این مسائل حل می‌شود. در اروپا در قرن نوزدهم دموکراسی نبود اما آزادی رسانه وجود داشت. آزادی رسانه به‌مراتب مهم‌تر از آزادی سیاسی است، آزادی فکر کردن و فعالیت اقتصادی به‌مراتب مقدم‌تر است بر دموکراسی کمااینکه این موارد بسیار زودتر از دموکراسی در اروپا و آمریکا شکل گرفته است. مسئله آخر سیاست‌گذاری اقتصادی غیرسیاسی و غیرامنیتی و آن روی سکه همان اصلی است که در ابتدا به آن اشاره کردم.

اگر بخواهیم به صورت علمی بحث کنیم هر کشوری بخواهد رشد و توسعه پیدا کند، باید حکومت داشته باشد؛ حکومت به معنای state است که فراتر از افراد است و سیستمی است که مشکلات هویتی حل شده باشد حالا باید از خودمان بپرسیم که آیا در ایران state به این معنا وجود دارد؟ یا اساسا به نقطه‌ای رسیده‌ایم که state داشته باشیم؟ اگر علمی بخواهیم به انتخابات در

ایران نگاه کنیم به این نتیجه می‌رسیم که انتخابات برای حفظ هارمونی قدرت در کشور صورت می‌گیرد و کمتر شاهد برگزاری انتخابات برای تغییر اندیشه‌ها و سیاست‌ها هستیم.

اما مشاهده می‌کنید که در انگلیس چه اتفاقی افتاد و کامرون اعلام کرد که اگر حزب ما در انتخابات رای بیاورد عضویت و عدم عضویت در اتحادیه اروپا را به رفراندوم می‌گذاریم و اگر مردم بخواهند از اتحادیه اروپا خارج می‌شویم که همین اتفاق هم افتاد. مسئله دیگر تفکیک قدرت سیاسی و اقتصادی در یک کشور است که البته نمی‌خواهم به کشورهای توسعه یافته اشاره کنم و نگاه من به کشورهای نوظهوری مانند کره‌جنوبی، اندونزی، ویتنام، برزیل، سنگاپور و... است. همه این کشورها چنین تفکیکی را صورت دادند که البته ممکن است در یک کشور نسبت به کشور دیگر درصد تحقق این هدف متفاوت باشد. فریدمن می‌گوید اگر در کشوری قدرت سیاسی از قدرت اقتصادی جدا نشود، آزادی متولد نمی‌شود. مسئله بعدی پذیرش نظم سیاسی و اقتصادی جهانی است، شاید ظاهر این مسئله برای عده‌ای خوشایند نباشد اما اگر کشوری می‌خواهد به رشد و توسعه اقتصادی دست پیدا کند، باید قواعدش را در همین منظومه جهانی پیش ببرد. درحال‌حاضر می‌گوییم بنگاه یا کشوری قدرتمند است که می‌تواند قاعده‌سازی کند؛ یعنی به‌عنوان مثال چین با قاعده‌سازی خودش قدرت پیدا کرده است و از طریق قدرتی که دارد قاعده‌سازی می‌کند. اما روسیه از آنجا که بنیان و قدرت اقتصادی ندارد نمی‌تواند قاعده‌سازی کند. با تانک و جنگنده نمی‌توان قاعده در نظام بین‌الملل ساخت.

مسئله بعدی ائتلاف‌های اقتصادی به‌ویژه در سطح منطقه‌ای است، به عنوان مثال سازمان‌هایی مانند آسه آن یا شانگهای در آسیا، اتحادیه اروپا و دیگر ائتلاف‌ها در حال شکل‌گیری و تقویت هستند و می‌خواهند به یکدیگر قفل شوند. به‌عنوان مثال کشورهای عضو آسه آن ۳۵ تا ۵۰ درصد تعهد کرده‌اند تا هزینه‌های نظامی‌شان را کاهش دهند. اگر ایران نیز به همسایگان خود این‌گونه وصل شود نیازی ندارد که در مکتب‌های امنیتی و نظامی آن‌قدر سیر کند و در این شرایط بیشتر به نفوذ در بازارهای منطقه‌ای فکر می‌کنیم تا در مکاتب امنیتی. مسئله بعدی بروکراسی کارآمد است که ریشه در ثبات اقتصادی یک کشور دارد و وقتی خوب عمل می‌کند که یک کشور ثبات داشته باشد. به نظر من بروکراسی ناکارآمدی که هم‌اکنون وجود دارد ریشه در نوساناتی دارد که در کشور است. بدون این واقعیت‌های جهانی نمی‌توانیم به خوبی حکمرانی کنیم و در جمعی بنشینیم جلسه بگذاریم که همه مثل هم فکر می‌کنند و می‌خواهیم تصمیم‌سازی بین‌المللی کنیم.

مسئله بعدی سیاست‌گذاری آنلاین است. متاسفانه یکی از اتفاقاتی که برای کشورمان افتاده این است که اهمیت‌مان را از دست داده‌ایم و این به خاطر قفل نشدن ما به دیگر کشورهای جهان است که اگر این اتفاق بیفتد اهمیت پیدا می‌کنیم. اگر در عالم خودمان تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری کنیم، اهمیت برای جامعه جهانی نخواهیم داشت. مسئله بعدی، سیاست خارجی در خدمت مقتضیات رشد اقتصادی است به این معنا که چیزی به اسم سیاست خارجی مستقل نداریم و سیاست خارجی یعنی راهروهای وزارت‌خارجه باید در خدمت اقتصاد ملی یک کشور باشد و اساسا دیپلماسی یک کشور کار دیگری ندارد. وضع جهانی ایران یکی دیگر از نکاتی است که براساس چارچوب تعریف شده می‌خواهم به آن اشاره کنم.

اولین مسئله این است که در شرایط فعلی، امنیت ملی و ساخت قدرت بر رشد و توسعه اقتصادی مقدم شمرده می‌شود اما نکته‌ای قابل طرح است و آن اینکه اگر بخواهیم قفل شویم و اقتصاد و امنیت ملی و مسائل دیگر را در چارچوبی که تعریف کردم رشد و توسعه دهیم، باید تا حدودی ساخت قدرت در ایران متحول شود. این به آن معناست که باید اولویت‌های خودمان را در ساخت قدرت تغییر و تحول دهیم. ماهیت وجودی ایران باید قدری متحول شود و اولویت ایران آینده این کشور باشد. تلقی ما از رشد اقتصادی در وضع موجود کشور چیست؟ به نظر من، تلقی ما از رشد و توسعه اقتصادی بیشتر تهیه ابزار عمومی‌است، یعنی اینکه عامه مردم یکسری نیازها دارند و باید آن را در اختیارشان گذاشت.

این نوع تلقی از توسعه اقتصادی با آنچه هندی‌ها به دنبال آن هستند، بسیار متفاوت است. چند ماه پیش یک شرکت هندی بزرگ‌ترین شرکت تولیدکننده قطعات خودرو در آمریکا را خرید که ارزشی بالغ بر ۲۳ میلیارد دلار داشت. مگر می‌شود کشوری ثروت تولید کند اما جایگاه خودش را در اقتصاد بین‌الملل و سهم بازارش را تعریف نکرده باشد. اگر در ایران اجماع استراتژیک دولت پس از دولت دیگر شکل نگرفته و نمی‌گیرد به این دلیل است که در ایران هنوز state نداریم و این یعنی مرکزیتی که می‌گوید در اتاق فکر همه چیز باهم دیده می‌شود و اگر بعضی اوقات تمام ابعاد زندگی‌تان را با هم ببینید و درصدگذاری کنید، می‌توانید استراتژی طراحی کنید و بگویید که زندگی من مانند دایره‌های متداخل المپیک است که در هر حوزه و بخش مختلف اتاق فکری طراحی کرده‌ام و براساس مقتضیات می‌توان درصدها را تغییر داد.

در کارگاه آموزشی تبیین بخشنامه بیمه کارگران ایرانی اعزام به خارج از کشور مطرح شد:

# استراتژی مشخصی برای حمایت از صدور خدمات فنی و مهندسی وجود ندارد



دومین کارگاه آموزشی اسفند ماه ۱۳۹۶ در سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران چهارشنبه ۹ اسفند با موضوع «تبیین بخشنامه بیمه کارگران ایرانی اعزام به خارج از کشور» با حضور مدیران و مسئولین مربوطه سازمان تامین اجتماعی برگزار شد. در این برنامه آقای معینی مدیر کل امور فرهنگی اجتماعی کارفرمایان و سازمان‌ها، آقای حسین جودکی مدیر کل اداره کل اتباع آقای حسن زاده معاون محترم امور ایرانیان خارج از کشور اداره کل اتباع ، آقای مقصودلو رئیس گروه امور اجرایی بیمه ایرانیان خارج از کشور اداره کل اتباع، آقای تقوی رئیس گروه هماهنگی و مطالعات امور بیمه ایرانیان خارج از کشور اداره کل اتباع، مهندس بیژن سعیدآبادی نایب رئیس هیات مدیره سندیکا و آقای قدرت‌الله قدسی مشاور بیمه‌ای سندیکای کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی به ایراد سخنرانی پرداختند.

در ابتدای این برنامه آموزشی و اطلاع رسانی نایب‌رئیس هیات مدیره سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران با اشاره به کاهش درآمدهای نفتی کشور و کاهش سرمایه‌گذاری دولت در پروژه‌های عمرانی گفت: بخش خصوصی و نهادهای مردمی باید حضور پررنگ‌تری در اقتصاد کشور داشته باشند و دولت نقش تصمیم‌گیری و نظارت را برعهده بگیرد و تصدی‌گری دولت کاهش یابد. مهندس سعید آبادی با تاکید بر اینکه دولت و بخش خصوصی باید برای چنین تغییری آماده شوند، تصریح کرد: بخش دولتی باید کوچک‌تر و چابک‌تر شود و از دیوان‌سالاری فاصله بگیرد. بخش خصوصی هم باید آماده رقابت‌های بیشتر

مهندس سعیدآبادی:
فقدان رویکرد مناسب در امر صادرات خدمات فنی و مهندسی موجب شده است حمایت‌های دولت از صدور خدمات فنی مهندسی به موقع و در زمان خود اتفاق نیفتد، برای ایجاد این رویکرد و تغییر ساختار موجود نیاز، تعامل بیشتر انجمن‌های صنفی بخش خصوصی و بخشهای ذی ربط دولت ضروری است

باشد و به موازات این تغییر به سرمایه‌گذاری و تامین سرمایه توجه کند. علاوه بر این باید بانک‌ها و موسسات مالی هم از صادرات به طور عام و صادرات فنی و مهندسی به طور خاص حمایت کنند چرا که ما منابع زیادی در این زمینه داریم، با توجه به فعالیت ۳۰ هزار شرکت پیمانکار و ۳ هزار مهندس مشاور که بین ۵۰-۷۰ سال قدمت و سابقه مدیریت دارند می‌توانیم درآمد خوبی در این زمینه از طریق صادرات فنی مهندسی برای کشور داشته باشیم.

سعیدآبادی ادامه داد: در سال های اخیر عمده صادرات خدمات فنی و مهندسی ما به کشور عراق صورت می گرفت اما با کاهش قیمت نفت و ظهور داعش که منجر به ناامنی و کاهش توان مالی دولت عراق شد، این بخش از صادرات کاهش شدیدی داشته است. از طرف دیگر فقدان رویکرد مناسب در امر صادرات خدمات فنی و مهندسی موجب شده است حمایت‌های دولت از صدور خدمات فنی مهندسی به موقع و در زمان خود اتفاق نیفتد، برای ایجاد این رویکرد و تغییر ساختار موجود نیاز، تعامل بیشتر انجمن‌های صنفی بخش خصوصی و بخشهای ذی ربط دولت ضروری است.

وی با بیان اینکه تا دو سال قبل وقتی نیروی کار را از ایران به خارج از کشور می‌بردیم، نمی‌دانستیم که باید چگونه این کار را انجام دهیم و با چالش‌هایی مواجه بودیم، گفت: هیچکدام از بیمه‌ها پوشش‌های لازم را تامین نمی‌کردند. اما از دو سال قبل که بخشنامه تامین اجتماعی صادر شد، این مشکل برطرف شد. دولت و بخش خصوصی برای توسعه صادرات عزم و اراده جدی دارند و راه دشوار صادرات خدمات فنی مهندسی را با همکاری آغاز کرده‌اند.

## تعامل سازنده با کارفرمایان در اولویت سازمان تأمین اجتماعی است

رضا معینی، مدیرکل فرهنگی و اجتماعی کارفرمایان و سازمان‌های سازمان تأمین اجتماعی نیز در این جلسه گفت: معاونت فرهنگی و اجتماعی برای شناسایی و احصاء مسائل و خواسته‌های تشکل‌های کارفرمایان برنامه‌های اصولی را در دست اقدام دارد و در همین راستا در سال جاری بالغ بر ۱۰۰ جلسه برگزار شده است و برای رسیدن به ارتباط دوسویه و منطقی تلاش می‌کنیم.

وی ادامه داد: خواسته‌ها و مسائل کارفرمایان دسته‌بندی شده و با همکاری واحدهای مختلف سازمان تأمین اجتماعی برای انجام خواسته‌ها درچارچوب قانون آماده همکاری هستیم.

معینی با تأکید بر اینکه تعامل سازنده با کارفرمایان در اولویت سازمان تأمین اجتماعی است، اظهار داشت: تولید کتاب‌ها و محصولات فرهنگی مختلف ویژه آشنایی کارفرمایان با قوانین و مقررات تأمین اجتماعی به خوبی در حال انجام است و برای پاسخگویی به سوالات و ابهامات احتمالی تلاش می‌شود.

حسین جودکی:
اعزام نیروهای فنی و مهندسی به دو دسته قابل تقسیم است؛ عده‌ای از افراد توسط شرکت‌ها اعزام می‌شوند و مشمول بیمه اجباری هستند و عده ای هم به روش‌های دیگری اعزام می‌شوند که از قانون بیمه اختیاری ایرانیان خارج از کشور تبعیت می‌کنند.

## اعلام اعزام نیروی کار به خارج از کشور به سازمان تأمین اجتماعی ضروری است

حسین جودکی مدیرکل اداره اتباع سازمان تأمین اجتماعی در کارگاه آموزشی تبیین بخشنامه بیمه کارگران ایرانی اعزام به خارج از کشور که با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان تامین اجتماعی و سندیکا برگزار شد، اظهار داشت: تمهیدات خاصی از سوی سازمان تأمین اجتماعی برای پوشش بیمه‌ای نیروی کار اعزامی به خارج از کشور پیش‌بینی شده است و این کار با سهولت قابل انجام است.

جودکی افزود: کارفرمایان و پیمانکارانی که نیروی کار به خارج از کشور اعزام می‌کنند، مکلف به اعلام به سازمان تأمین اجتماعی هستند.

وی با بیان اینکه دو سال از تاسیس اداره کل اتباع در سازمان اجتماعی می‌گذرد و این اداره کل برای پاسخگویی به نیازهای کارفرمایان و بیمه شدگان ایجاد شده است، اظهار داشت: پوشش بیمه‌ای اتباع خارجی مقیم ایران و ایرانیان خارج از کشور و پیگیری انعقاد توافقات تامین اجتماعی با سایر کشورها از جمله فعالیت‌های این اداره کل است.

جودکی افزود: توافق مربوط به ارائه خدمات تامین اجتماعی که بین ایران و ترکیه انجام و به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، قابل تعمیم به سایر کشورها است.

مدیرکل اتباع سازمان تأمین اجتماعی گفت:

قبل از تشکیل این اداره کل درباره بیمه ایرانیان خارج از کشور تقاضاهای زیادی داشتیم و ایرانیان خارج از کشور خواهان استفاده از خدمات تامین اجتماعی بودند و با تشکیل اداره کل اتباع اقدامات قابل توجهی برای ارائه خدمات به ایرانیان خارج از کشور انجام شده است.

جودکی با اشاره به تلاش‌های صورت گرفته برای صادرات خدمات فنی و مهندسی به سایر کشورها، گفت: اعزام نیروهای فنی و مهندسی به دو دسته قابل تقسیم است؛ عده‌ای از افراد توسط شرکت‌ها اعزام می‌شوند و مشمول بیمه اجباری هستند و عده ای هم به روش‌های دیگری اعزام می‌شوند که از قانون بیمه اختیاری ایرانیان خارج از کشور تبعیت می‌کنند.

وی اظهار داشت: تمامی ایرانیان خارج از کشور می‌توانند از خدمات سازمان تأمین اجتماعی استفاده کنند. این افراد در صورتی که به ایران رفت و آمد دارند، می‌توانند به هر یک از شعب تأمین اجتماعی در سراسر کشور مراجعه کنند و از خدمات بیمه ایرانیان خارج از کشور بهره‌مند شوند.

جودکی ادامه داد: در شعب تأمین اجتماعی وکلای ایرانیان خارج از کشور می‌توانند نسبت به نام‌نویسی و انجام مراحل مربوطه اقدام نمایند و علاوه بر این ، کارگزاران تأمین اجتماعی در ۲۲ کشور مستقر هستند و ایرانیان مقیم این کشورها می‌توانند با مراجعه به کارگزاران، تحت پوشش تأمین اجتماعی قرار گیرند. همچنین سامانه اینترنتی بیمه ایرانیان خارج از کشور نیز آماده ارائه خدمات به ایرانیان خاج از کشور است.

مدیرکل اتباع سازمان تأمین اجتماعی، توسعه خدمات این سازمان به اتباع خارجی مقیم ایران را از دیگر برنامه‌ها و مأموریت‌های اداره کل اتباع عنوان کرد و گفت: استفاده از نیروی کار خارجی در تمامی کارگاه‌ها مشمول قانون تامین اجتماعی است و برای بیمه اتباع خارجی الزام قانونی وجود دارد.

جودکی گفت: افرادی که به صورت قانونی مشغول به کار هستند و پروانه اشتغال دارند اگر در کشور خود بیمه باشند و آن کشور عضو مقاوله‌نامه شماره ۱۹ بین‌المللی کار باشد، فقط ۳ درصد حقوق فرد برای بیمه حوادث حین کار دریافت می‌شود و اگر در کشور خود بیمه نباشند نیز ۲۷ درصد حق بیمه توسط سازمان تأمین اجتماعی دریافت می‌شود و این افراد از تمامی خدمات تامین اجتماعی بجز بیمه بیکاری برخوردار هستند.

مجید حسن‌زاده معاون اداره کل اتباع سازمان تأمین اجتماعی نیز در این جلسه به تشریح بخشنامه بیمه کارگران ایرانی اعزامی به خارج از کشور پرداخت و گفت: در تدوین این بخشنامه به حالت‌های مختلف اعزام نیروی کار توجه شده است و این امکان فراهم شده است که شرکت‌ها با اعلام لیست نیروی کار اعزامی آنها را بیمه کنند.

وی افزود: شرکت‌های دارای سابقه بیمه‌پردازی و دارای کد کارگاهی لیست نیروی کار اعزامی به خارج کشور را به سازمان تأمین اجتماعی ارسال می‌کنند و درباره شرکت‌های فاقد کد کارگاهی پس از انجام بازرسی کدکارگاهی صادر شده و امکان ارسال لیست فراهم می‌شود.

حسن‌زاده در ادامه به تشریح چگونگی بیمه شدن نیروهای شاغل در قراردادهای پیمانکاری پرداخت و گفت: در زمانی که واگذارنده کار به شرکت پیمانکار، غیرایرانی باشد مشمول ماده ۳۸ نخواهد بود و اگر واگذارنده کار ایرانی باشد مشمول این قانون خواهد بود.

وی همچنین گفت: شرکت‌هایی که در خارج از کشور ثبت شده‌اند می‌توانند در داخل کشور نمایندگی ایجاد کنند و کد کارگاهی بگیرند و پرسنل را بیمه کنند و در صورتی که هیچ یک از اینها قابل انجام نباشد می‌توانند لیست افراد را اعلام کنند و تحت پوشش بیمه ایرانیان خارج از کشور قرار گیرند.

زین‌العابدین مقصودلو، رئیس گروه بیمه ایرانیان خارج از کشور نیز در این جلسه به بیان توضیحاتی درباره ضرورت بیمه نیروی کار ایرانی اعزامی به خارج از کشور پرداخت و گفت: در زمان حوادث ناشی از کار در خارج از کشور باید گزارش‌های حادثه و اقدامات کارفرما در کاهش عوارض و کمک به حادثه دیده به تامین اجتماعی اعلام شود و در این موارد نیازی به حضور بازرس کار نخواهد بود.

> **زین‌العابدین مقصودلو:**
> **در زمان حوادث ناشی از کار در خارج از کشور باید گزارش‌های حادثه و اقدامات کارفرما در کاهش عوارض و کمک به حادثه دیده به تامین اجتماعی اعلام شود و در این موارد نیازی به حضور بازرس کار نخواهد بود**

## بازنشستگی پیش از موعد به جان اشتغال کشور افتاده

قدرت‌الله قدسی مشاور بیمه‌ای سندیکای کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی نیز در این کارگاه گفت: بازرسی برای دادن کد کارگاهی به شرکت‌ها در ابتدای کار؛ منجر به ایجاد تاخیر در استفاده از خدمات می‌شود.

وی گفت: دستورالعملی که در اسفند ۹۵ صادر شد؛ چند مطلب را روشن کرد. اول اینکه تمامی این قراردادها مشمول مواد ۳۸ و ۴۱ بود که تصریح شد قراردادهایی که واگذارنده آن خارجی باشد، مستثنی است و نیازی به اخذ مفاصاحساب و رعایت مواد ۳۸ و ۴۱ نیست.

قدوسی افزود: امیدوایم پیمانکارانی که تا قبل از دستورالعمل صدور کد کارگاهی، کار خود را در زمینه خدمات فنی و مهندسی شروع کرده اما با مشکل مواجه شده‌اند،؛ با دستورالعمل‌های صادره مشکلاتشان برطرف شود.

مشاور بیمه‌ای سندیکای کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی ایران گفت: نام‌نویسی بیمه‌شدگان تامین اجتماعی سنتی است و می‌تواند به نحو بهتری انجام شود. بازنشستگی پیش از موعد در مشاغل سخت و زیان‌آور بلایی است که به جان تولید و اشتغال کشور و سازمان تامین اجتماعی افتاده است.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه کشور بسیار گران اداره می شود. گفت: حدود ۸۷ درصد بودجه کشور تا ۳۰ سال گذشته صرف بخش عمرانی کشور می‌شد درحالی که اکنون این میزان به کمتر از ۱۷ درصد رسیده است و دولت و مجلس قدرت مانور چندانی در بودجه ندارند. حسینعلی حاجی دلیگانی با بیان مطلب فوق گفت: فروش نفت، اخذ مالیات و واگذاری سهم شرکت های دولتی زمانی به ثمر می رسد که این منابع مالی در حوزه عمرانی کشور صرف شود علاوه بر این موضوع، منابع بودجه سال آتی بیشتر صرف اعداد و ارقامی می شود که قابل توجیه نیست. وی با بیان اینکه بودجه کنونی قدرت مانور را از مجلس و دولت گرفته است خاطرنشان کرد: کمتر از یک سوم بودجه مختص بخش عمرانی است و بیش از ۷۰ درصد آن مربوط به هزینه های جاری و اسناد خزانه و اوراق مشارکت است. نماینده حوزه انتخابیه شاهین‌شهر با بیان اینکه باید عقبگردی به بودجه های سال های گذشته داشته باشیم، گفت: در چند سال اخیر بخش اعظمی از بودجه کشور توسط کارمندان دولت از دو جهت تعداد و حقوق های نجومی بلیعده می شود. وی گفت: به هرحال به جز دغدغه های ذکر شده مدیریت این تعداد کارمند نیازمند نهاد چابک است. حاجی دلیگانی با اشاره به اینکه بودجه ریزی های کنونی خلاف عدالت است، ادامه داد: گاز و نفت متعلق به همه ملت است و همه احاد مردم ایران حق دارند از این سهم ببرند بنابراین با این شیوه بودجه ریزی با مشکل مواجه خواهیم شد. عضو برنامه و بودجه مجلس با اشاره به اینکه مجلس حداکثر می تواند ۱۰ درصد تا ۱۵ درصد تغییرات را در لایحه اعمال کند گفت: برابر برنامه ششم توسعه باید سالانه ۱۵ درصد از حجم دولت کاهش یابد اما این مسئله در لایحه بودجه رعایت نشده است علاوه بر این موضوع، انطباق مواد لایحه با برنامه توسعه کم است.

نماینده مردم شاهین‌شهر در مجلس با بیان اینکه برخی از پروژه‌های عمرانی که نیمه‌تمام مانده‌اند در حال تبدیل شدن به آثار باستانی هستند، افزود: دولت باید به این نکته توجه داشته باشد که کاهش بودجه عمرانی موجبات ایجاد رکود در کشور می شود. وی

عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس :

# بودجه‌عمرانی فدای حقوق کارمندان شده است

با بیان اینکه دست درازی دولت به بودجه عمرانی موضوع تازه ای نیست گفت: اعتبارات سرمایه‌گذاری‌های عمرانی (موسوم به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ حدود ۶۰ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده (درواقع تنها ۱۶ درصد از مصارف بودجه عمومی کشور صرف توسعه زیرساختی می‌شود) که در مقایسه با رقم قانون سال ۹۶ (۷۱ هزار میلیارد تومان) حدود ۱۵ درصد کاهش داشته است. البته با توجه به اینکه آنچه در حوزه اعتبارات سرمایه‌ای در عمل تخصیص داده می‌شود کمتر از عدد مصوب است، شاید بتوان چنین نتیجه گرفت که این کاهش در راستای افزایش دقت بودجه دولت صورت گرفته است.

## کاهش بودجه عمرانی چه معنایی دارد ؟

وی گفت: طی سال‌های ۹۶-۷۶ نسبت عملکرد اعتبارات عمرانی به اعتبارات هزینه‌ای به‌رغم نوسانی بودن، در مجموع سیر نزولی داشته است. به نحوی که به‌تدریج از ۴۵ درصد در سال ۷۶ به حدود ۱۹ درصد در سال ۹۶ خواهد رسید. این امر بدین معناست که به‌تدریج سهم عمده‌ای از منابع بودجه عمومی دولت صرف امور هزینه‌ای شده و سهم اعتبارات عمرانی کاهش یافته است. متوسط درصد تحقق بودجه‌های عمرانی در ۲۰ سال گذشته حدود ۶۷ درصد و برای بودجه‌های جاری حدود ۹۷ درصد بوده است. حاجی دلیگانی همچنین تاکید کرد: در سال ۹۶ مقرر شده بود تعداد ۲۹۹ طرح با اعتباری برابر با ۱.۸۱۵ هزار میلیارد تومان به اتمام برسد از این تعداد ۴۶ طرح با اعتباری برابر ۹۱.۶ میلیارد تومان به اتمام رسید و ۲۵۳ طرح با اعتباری بالغ بر هزار میلیارد تومان برای سال ۹۷ و سایر طرح‌ها با اعتباری برابر با ۶.۵ هزار میلیارد تومان برای سال‌های آتی به لایحه ۹۷ منتقل شده‌اند. گفتنی است تعداد ۲۵ طرح از طرح‌های مندرج در قانون ۹۶ (با سال خاتمه بعد از ۹۶) از لایحه ۱۳۹۷ حذف شده‌اند. وی در خصوص نکته بعدی خاطرنشان کرد: در بخش طرح‌هاي تملک دارايي‌های سرمایه‌ای، نوع نگاه دولت در طرح‌های مشارکتی و خروج منابع حاصل از حق انتفاع پروانه بهره‌برداری از لایحه بودجه ۹۷ باعث شده میزان اعتبارات طرح‌های عمرانی فصل صنعت و معدن از محل منابع عمومي بودجه با ۴۴ درصد کاهش مواجه شود. این در حالي است که این میزان کاهش از منابع عمومي تخصیصی به سازمان‌های توسعه‌ای مانند ایدرو و شهرك‌های صنعتی را در ایفای تعهدات قانونی که نیازمند منابع تملکی از محل بودجه عمومی یا منابع داخلی هستند با مشکل روبه‌رو خواهد کرد، چرا که در طرح‌های مشارکتی، موضوع تسهیلات مطرح است که با موضوع منابع مورد نیاز تملکی کاملاً متفاوت است.

## پروژه های عمرانی نیمه تمام در حال استهلاک است

وی همچنین گفت: به هر حال در سال ۹۷، میزان استقراض دولت (بدون احتساب برداشت از صندوق ذخیره ارزی) ۳۸.۵ هزار میلیارد تومان (معادل ۱۰ درصد منابع عمومی) در نظر گرفته شده است که نسبت به ۳۴.۵ هزار میلیارد تومان در سال گذشته ۱۱.۴ درصد رشد داشته است. عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس در ادامه تصریح کرد: پیش از اینکه پروژه‌های عمرانی کلید خورده مستهلک شود باید فکری به حال آنها شود. ۱۵ اسفند- صما

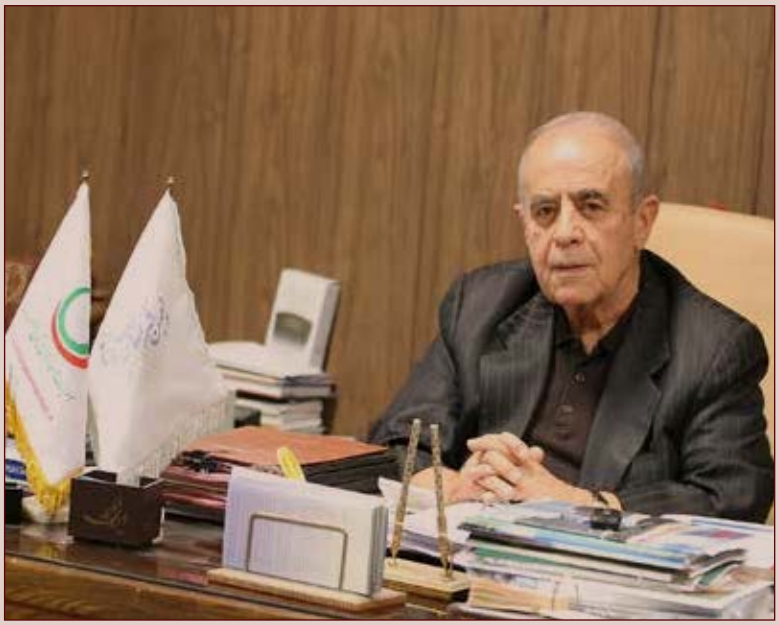

مهندس علی آزاد تشریح کرد:

# مردانی که در خواب هم به عظمت ایران فکر می‌کردند

مهندس علی آزاد، مدیرعامل شرکت فرعی‌راه، دبیر انجمن شرکتهای راهسازی کشور و یکی از چهره‌های یاد شده در کتاب «چهره‌های ماندگار راه‌سازی ایران» است. وی که متولد سال ۱۳۱۹ تجریش و فارغ‌التحصیل راه و ساختمان دانشکده فنی است ، حدود ۵۵ سال به راهسازی کشور خدمت کرده است.

**ضمن تشکر از فرصتی که در اختیار ما قرار دادید، لطفا از سندیکا و آشنایی خود با این تشکل قدیمی بگویید.**

این سندیکا سابقه ۷۰ سال خدمت در همه حروف مرتبط با پیمانکاری را دارد و طی این سالها ، دو هدف داشته است که یکی از آنها تجمیع نیروهای سازنده و ساماندهی آنها برای حل مشکلات و دیگری توانمند کردن آنها برای خدمت به ایران بوده است. با این هدف، سندیکا در سالهای ۱۳۲۶ تشکیل شد.

قبل از انقلاب، پیمانکاران ما بالغ بر ۴۰۰ شرکت بودند که در سندیکا گرد آمده بودند. حدود سال ۱۳۴۰ هم انجمن تاسیساتی و تجهیزاتی، تشکیل شد ولی رابطه تنگاتنگی با سندیکا داشت. تعامل در آن دوران بسیار آسان بود و مانند امروز تشتت افکار وجود نداشت. این سندیکا توسط مردانی که علاقمند بودند، اداره می‌شد، مجموعه انسانهایی که جز خدمت به مملکت هیچ فکر دیگری نداشتند. کسانی که در سندیکا بودند با فداکاری و تقوا کار می‌کردند که باید از تک تک آنها یاد کنیم، چرا که مدیون این بزرگان و خادمان مملکت هستیم.

در مورد آشنایی من با سندیکا، باید عنوان کنم ، در سال ۱۳۴۵ دکتر عبدالمهدی شریف امامی که دکتری اقتصاد داشت، بازرس سندیکا بود و مسائل فنی سندیکا را با من که در شرکت ایران‌کار مشغول به کار بودم، مطرح می‌کرد. از طریق آقای شریف‌امامی پای من به سندیکا باز شد و در سال ۱۳۵۷ از طرف بزرگان سندیکا جزو لیست ۱۹ نفره کاندیدای هیات مدیره بودم. در آن دوران، من به جمع انقلابی پیشنهاد دادم نیروی جوانی خود را با نیروی عقل و تجربه هیات مدیره قدیمی سندیکا جمع کنند تا افکار خردمندانه قبلی‌ها ادامه یابد و با نیروی جوانی آنها امور جریان یابد که متاسفانه به این حرف‌ها توجهی نشد و من چند سالی از سندیکا کناره گرفتم. تنها در شرکت تعاونی فعال بودم تا زمانی که مسئله تشکیل شرکت تضمین پیش آمد و مهندس مولوی از من خواست که در شرکت تضمین باشم که همین امر باعث برگشت مجدد من به سندیکا و ۵ دوره حضور در هیات مدیره شد. البته در دوره آخر به دلیل اعتقادم برای احترام به پیشکسوتان و به خاطر عدم رعایت این مورد از طرف برخی دوستان به همراه مهندس انصاری و مهندس عطاردیان از سندیکا استعفا دادم. هرچند در دوره بعد به عنوان عضو هیات مدیره، افتخار خدمت نصیبم شد ولی دو دوره آخر هیات مدیره، جای خود را به جوانان واگذار کردم.

**پیمانکاری در آن دوران چگونه بود؟**

درباره فلسفه پیمانکاری در کشور که چرا عده‌ای به این حرفه جلب می‌شدند، باید گفت پیمانکاری واسطه تبدیل سرمایه‌های پولی مملکت به سرمایه‌های زیرساختی است و کسانی که علاقمند بودند و در خود شایستگی مدیریت می‌دیدند، برای این خدمت، بیش از معمول اعلام آمادگی می‌کردند. آنها پول دولت را تبدیل به سرمایه زیرساختی می‌کردند و در قبال ریسک خود ، تنها حقوقی چند برابر کارمند معمولی می‌گرفتند.

اصولا ساخت زیرساخت‌های توسعه به ۴ نهاد سازمان برنامه و بودجه، نهادهای کارفرمایی موجود در وزارتخانه‌ها، مهندسین مشاور و پیمانکاران مربوط است. وقتی من در سال ۱۳۴۱ در سد دز کار می‌کردم و دوره کارآموزی می‌دیدم، هم پیمانکار، کشور خارجی بود و هم مشاورها خارجی بودند، ولی وقتی در سال ۱۳۴۲ در راه قدیم خرم‌آباد-اندیمشک، کار می‌کردم، پیمانکاران ایرانی بودند، اگرچه مشاوران هنوز خارجی بودند. البته وظیفه پیمانکاران در بدو امر تهیه نیروی کار بود، حتی پدر

مهندس حاجی اصغرزاده از پیمانکارانی بود که نیروی کار و مصالح را تهیه می‌کردند، اغلب پیمانکاران با این رویکرد کار را آغاز کردند. فراموش نکنید که وقتی صحبت از پیمانکاران آن دوره می‌کنیم، خصوصیاتی مانند صداقت، راستگویی، پاکدامنی، کار درست و دشوار به ذهن می‌رسد، چنانچه آقای حاجی اصغرزاده بارها عنوان کرد: تحت هر شرایطی به کیفیت بالای انجام کار توجه کنید.

مهندسان آن دوره، همه الگوهای خوبی برای خود داشتند و برای نمونه اساتید فداکار و زحمتکش دانشکده فنی مانند مهندس عبدالله ریاضی، دکتر مجتبی ریاضی، مهندس احمد حامی، مهندس کاظم جفرودی، مهندس مهدی بازرگان، مهندس کاظم حسیبی، مهندس عبدالحسین خلیلی، مهندس صفی اصفیا، مهندس مجید اعلم، دکتر حسن شالچیان و صدها معلم دیگرکه در برابر عظمت آنها باید سر تعظیم فرود آورد. آنها در خدمت به مملکت علاقمند بودند و جوانان نیز از آنها الگو می‌گرفتند. مشکل امروز جوانان ما، این است که الگوی مناسبی برای یادگیری ندارند. این افرادی که از آنها نام بردم، افرادی بودند که در خواب هم به عظمت ایران فکر می‌کردند. همانطور که سالوادر دالی در پاسخ به این سوال که روزی چند ساعت نقاشی می‌کند، گفته بود: تمام طول روز، چون در خواب هم به نقاشی فکر می‌کنم.

البته شرایط کار در آن دوران بسیار دشوار بود. من ۳ سال در قطعه ۲۵ سیرجان به بندرعباس کار کردم. در ۲۰۰ کیلومتری از حاجی‌آباد تنها یک قهوه‌خانه به نام ممدتبعیدی بود و چیزی دیگری نبود. اگر تریلی، بولدوزر را قبل از گردنه، تحویل می‌داد، نصف زمانی که بعد از گذر از گردنه تحویل می‌داد، پول می‌گرفت. چرا که گردنه بالای قله کوه بود و کامیونها برای اینکه چرخشان نیفتد، الوار زیر چرخ می‌گذاشتند و این تنها راهی بود که سیرجان و کرمان را به بندرعباس وصل می‌کرد. ما روزی ۱۸ ساعت کار می‌کردیم. کارگرها سر ظهر تخته سنگی بزرگ را از زیر آب بیرون می‌آوردند و نان را روی آن درست می‌کردند و با چایی به عنوان نهار می‌خوردند. زندگی ما در کپرها و ماسه بادی‌ها می‌گذشت، بنده در زمان ساخت راه سرباز- راسک - بلوچستان، برای ارتباط با خانواده مجبور بودم، ۳۰ کیلومتر راه را طی کنم تا تلگراف بزنم که گاه سیم قطع بود و مجبور بودم سه روز بعد دوباره سر بزنم. در راه میناب - سیریک - جاسک، همکار ما و زن اتریشی او ظهر مجبور بودند، ظهرها از قرار گرفتن در دو خمره یخ‌دار برای کنترل و تحمل گرما استفاده کنند.

**آقای مهندس از الگوها صحبت کردید، برای روشن شدن مطلب در این باره کمی توضیح دهید.**

یکی از الگوهای خوب دوران ما، مهندس احمد حامی بود. ایشان استاد راهسازی و مصالح ساختمانی دانشکده فنی بود که زمان رضاشاه در آلمان تحصیل کرده بود و برای خدمت به کشور بازگشته بودند. وی معاون وزیر راه و محقق بودند و از انسانهای علاقمند به میهن با خلوص ۱۰۰ درصد بود و کلیه راههای مملکت ومعادن سنگ و مصالح را نقطه به نقطه می‌شناخت، تا حدی که برای امتحان از شاگردان می‌پرسید، اهل کجا هستند، سپس سوال‌هایی درباره کوهها و راهها و سنگهای منطقه مربوط به خود دانشجو، از او می‌پرسید. او مرد شریفی بود

که معتقد بود، برای ساخت مملکت باید کشور را به دست مهندسان سپرد، البته مهندسان مدنظر ایشان مهندسان آن دوره بود.

دیگر الگوی دانشجویان آن دوره مهندس ریاضی بودند، من به عنوان نان‌آور خانواده مجبور بودم ، برای عقب نماندن از درسهای دانشگاه حدود ۴ صبح به دانشکده بروم و تا ساعت شروع کلاس‌ها مطالعه کنم. همسفرهای من در این سفر صبحگاهی با اتوبوس از تجریش تا دانشکده فنی، حبیب جگرکی و ممد سبزی فروش و ... بودند. بنده از لای نرده‌ها وارد حیاط دانشکده فنی می‌شدم تا درس‌ها را مرور کنم. آقای مهندس ریاضی از ساعت ۶/۵ در دانشکده قدم می‌زد و به عنوان معلمی که همه دروس را می‌دانست، پاسخگوی دانشجویان بود و نظم و ترتیب دانشگاه را زیر نظر داشت. همبستگی روحی و فکری و نظم موجود

**بعد از انقلاب، سازندگی ادامه یافت. چرا که منابع مالی گذشتگان هنوز موجود بود و همه از آن بهره می‌بردند ولی کم کم به دلیل عدم مدیریت آینده‌نگر و بدون تخصص و تجربه، چیزی بر سر ایران آمد که امروز شاهد آن هستیم. همه کسانی که در ایران کار کرده‌اند، نیت خدمت به کشور را داشته‌اند اما با پتانسیل و توانایی‌ها و دیدگاه خود که نتایج مختلفی را به همراه داشته است**

در دانشکده فنی را افرادی مانند ایشان پایه‌گذاری کردند. اصلا نمی‌توان نام دانشکده فنی را آورد و یادی از این بزرگان نکرد.

**پیمانکاری در سالهای ۷۰ تا ۹۰ را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

بعد از انقلاب، سازندگی ادامه یافت. چرا که منابع مالی گذشتگان هنوز موجود بود و همه از آن بهره می‌بردند ولی کم کم به دلیل عدم مدیریت آینده‌نگر و بدون تخصص و تجربه، چیزی بر سر ایران آمد که امروز شاهد آن هستیم. همه کسانی که در ایران کار کرده‌اند، نیت خدمت به کشور را داشته‌اند اما با پتانسیل و توانایی‌ها و دیدگاه خود که نتایج مختلفی را به همراه داشته است.

در سالهایی که من تازه وارد کار پیمانکاری شده بودم، همه افراد شاغل، کار را امری در راستای خدمت به ایران می‌دیدند. در نتیجه جامعه برای پیمانکاران احترام زیادی قائل بود و تمام مجموعه از خدمت موجود راضی بودند. امروزه مملکت گسترش یافته و تعداد پیمانکاران زیاد شده اما همه ناخشنود هستند، چون مسئولان نمی‌دانند، پیمانکاران چه کار بزرگی انجام می‌دهند. از طرفی در بین حرفه‌مندان نیز، آن هدف اصیل و تعهدات اجتماعی و توجه به وطن ارزش خود را از دست داده است. این کم رنگ شدن اهداف نیز به دلیل گسست در چرخه انتقال تجربه و اخلاق به نسل‌های بعد است. به یاد دارم پیرمردی به نام حاج آقا فرهنمند بود که به بچه‌های تجریش، در خانه خود تعلیم می‌داد. او بعد از آموزش آداب مذهبی، آداب انسانیت، اخلاق و زندگی را نیز به ما می‌آموخت. آن زمان می‌خواستند، سر پل تجریش را آسفالت بکنند که ایشان ما گفت: «مبادا به روی آسفالت تف کنید، اگر این کار را بکنید، انگار به روی کارگر زحمتکشی که در این گرمای تابستان، آسفالت داغ را درست می‌کند، تف کرده‌اید». افرادی مثل او فکر و اخلاق خوب را در جامعه نهادینه می‌کردند که متاسفانه این توجه به تعلیم، در سالهای اخیر مغفول مانده است.

**درباره تاریخ راه در ایران بگویید.**

از زمان هخامنشیان به راههای ایران توجه شد و راه ها با اولویت حمل و نقل نیروهای نظامی ساخته شد. ما حدود ۲۶۰۰ کیلومتر راه در دوران هخامنشی به نام راه شاهنشاهی داشتیم. راهی مانند راه ابریشم در کارنامه ملت ماست و پل‌هایی که در زمان ساسانیان ساخته شد نیز بسیار قابل توجه هستند. سابقه درخشانی از ساخت پل و ابنیه در دوران صفویه داریم. پل‌هایی هم در این دوران ساخته شد. تا پایان دوران قاجار، راههای کشور، خاکی بودند. قبل از دوران پهلوی اول، فقط ۸ کیلومتر راه آهن تهران شهرری وجود داشت.

راهسازی نوین در ایران در اوایل قرن ۲۰ طوری بوده که قبل از آن در سال ۱۳۱۹ طی کردن مسیر تهران- تبریز ۱۲ روز، تهران- مشهد ۱۳ روز، و تهران - بوشهر ۳۷ روز طول می‌کشید. در دوران پهلوی اول که شورشی توسط ترکمن‌ها در بین گرگان و گنبد روی داده بود، ۲۸ روز طول کشید تا هنگی از رشت به گرگان برود و همین امر ذهن مسئولین مملکت را متوجه اهمیت راهها کرد و ۲۵ درصد کل بودجه کشور در آن سال به راهسازی تعلق گرفت ، یعنی در سال ۱۳۱۹ که من متولد شدم، ۲۵ درصد بودجه کل مملکت به راهسازی تعلق داشت که این بودجه دو برابر بودجه جنگ بود.

در ابتدای سال ۱۳۹۵ در کشور ۲۵۰۰ کیلومتر آزادراه ، ۱۷هزار کیلومتر بزرگراه، ۳۷ هزار کیلومتر راه اصلی، ۵۰هزار کیلومتر راه فرعی، ۱۳۰ هزار کیلومتر راه روستایی، ۱۲ هزار کیلومتر راه آهن، ۷۰ فرودگاه و ۲۵۰ کیلومتر مترو داشتیم که ارزش آنها هزار تریلیارد تومان بود. بر اساس آمار راههای موجود، جزو معدود مواردی است که بر اساس آن می‌توانیم بگوییم، ایران در زمره کشورهای پیشرفته است. آنچه امروز به عنوان زیرساختهای توسعه کشور از آن یاد می‌شود ، دسترنج انسانهای سخت‌کوش و گاه گمنام و صادقی است که با تحمل مصائب بسیار در دل بیابانهای بی‌آب و علف و کوهستانهای صعب‌العبور، عمر گرانمایه خود را سپری کردند. این زیرساخت‌ها را باید به عنوان ثروت ملی به رسمیت شناخت و از آنها نگهداری و حراست کرد.

آنچه امروز به عنوان زیرساختهای توسعه کشور از آن یاد می‌شود ، دسترنج انسانهای سخت‌کوش و گاه گمنام و صادقی است که با تحمل مصائب بسیار در دل بیابانهای بی‌آب و علف و کوهستانهای صعب‌العبور، عمر گرانمایه خود را سپری کردند. این زیرساخت‌ها را باید به عنوان ثروت ملی به رسمیت شناخت و از آنها نگهداری و حراست کرد.

# مراحل ۴ گانه توسعه؛ در دو مرحله درجا زده‌ایم

دکتر محسن رنانی؛ پژوهشگر توسعه

«توسعه، راه پرفراز و بدون نشیبی است» که چهار مرحله دارد و هر مرحله آن، از مرحله قبلی سخت‌تر و طولانی‌تر و پرهزینه‌تر رخ می‌دهد. تاسیس صنایع مدرن و استفاده از فناوری‌های جدید (مدرن‌سازی سرمایه‌های اقتصادی) به مثابه دشت‌های هموار در چارک [یک چهارم] اول راه توسعه است. سپس آموزش علمی و انباشت مهارت‌های فنی نیروی انسانی (مدرن‌سازی سرمایه‌های انسانی) به مثابه تپه‌های نه چندان بلند در چارک دوم راه توسعه است. آنگاه رخ نمودن تحولات سیاسی و اجتماعی مدرن مثل تمرین دموکراسی، گسترش مشارکت زنان، انتشار روزنامه، تاسیس احزاب و .... (مدرن‌سازی سرمایه‌های اجتماعی) به‌منزله کوهچه‌هایی است که در چارک سوم راه توسعه باید از آنها عبور کنیم. آنگاه شکل‌گیری اخلاق اجتماعی جدید و تحولات فرهنگی مانند رواداری در اندیشه، مدارا در عمل، دگرپذیری، عقلانیت اجتماعی، قانون‌پذیری، احترام به حقوق شهروندی و.... (مدرن‌سازی سرمایه‌های فرهنگی) به مثابه کوهستان‌های عظیم پر از سنگلاخی است که در چارک چهارم مسیر توسعه قرار گرفته‌اند. تحولاتی که در دو چارک اول مسیر توسعه رخ می‌دهد را مدرنیزاسیون (نوسازی) می‌گوییم و تحولاتی که در دو چارک آخر توسعه رخ می‌دهد را مدرنیته (نوگرایی) می‌گوییم. حرکت جامعه در این چارک‌ها البته می‌تواند همزمان رخ دهد. یعنی همزمان که همه جامعه در چارک اول در حال حرکتند، پس از چندی بخش‌هایی از جامعه به چارک دوم می‌رسند، سپس بخش‌ها یا عده کمتری به چارک سوم و باز عده کمتری وارد چارک چهارم توسعه می‌شوند. پس در عمل، جامعه همزمان در هر چهار چارک توسعه در حال پیشروی است اما معیار ما «اکثریت» است. یعنی وقتی اکثریت جامعه (مردم، نهادهای اجتماعی، بنگاههای اقتصادی، اجزای حکومت و ...) در چارک اول در حرکت هستند، می‌گوییم این جامعه در مرحله اول توسعه است. و به همین ترتیب تا چارک چهارم. وقتی می‌گوییم جوامع «توسعه یافته»، یعنی آنها هم هنوز دارای بخش‌هایی هستند که در چارک‌های قبلی در حرکت و فعالیت‌اند اما اکثریت بخش‌های آن جوامع وارد چارک چهارم شده‌اند.

در ایران حرکت در مسیر توسعه را تقریبا از انقلاب مشروطیت آغاز کرده ایم. اما حرکت پرقدرت در چارک اول را تقریبا از ۱۳۱۰ شمسی شروع کردیم. در هشتاد سال اخیر ما چارک اول توسعه را خیلی خوب رفته ایم و البته درآمدهای نفتی نیز به کمک‌مان آمده است. حتی در برخی حوزه‌های این چارک، زیاده روی نیز کرده ایم. حرکت در چارک دوم توسعه را گرچه رسما از تاسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳ آغاز کرده‌ایم اما تقریبا از دهه چهل شمسی شتاب گرفته است. متاسفانه در دو دهه اخیر گسترش بی‌ضابطه دانشگاهها، به کیفیت حرکت در این چارک آسیب زده است. یعنی به نظر می‌رسد اکنون سرمایه‌های انسانی ما کیفیت لازم برای تحقق توسعه را ندارند و به همین علت احتمالا ما برای چند نسل در مسیر توسعه درجا خواهیم زد.

حرکت در چارک سوم نیز همزمان با چارک‌های قبلی بوده است اما در دوره‌هایی مثل سالهای انقلاب مشروطیت یا دهه بیست شمسی، شتاب گرفته است. اما در این دوره‌ها، گستره این حرکت محدود به بخش‌هایی از جمعیت شهرهای بزرگ بوده است. تقریبا در سالهای پس از جنگ تحمیلی بود که تحرکات مربوط به چارک سوم راه توسعه، به طور گسترده در همه مناطق و بیشتر بخش‌های جمعیتی کشور شکل گرفت و هم اکنون نیز با سرعت در حال پیش‌روی است. در هر کدام از چارک‌ها هر چه سرعت این پیشروی بیشتر باشد تنش‌ها و مشکلات و پدیده‌های غیرطبیعی و یا غیر اخلاقی بیشتر رخ می‌نماید. گسترش فضای مجازی در سالهای اخیر باعث شده است که ناهنجاری‌های مربوط به چارک سوم توسعه به سرعت رخ نماید. جامعه ما تقریبا چند دهه است که در چارک دوم و سوم توسعه درجا می‌زند. تنها بخش‌های بسیار ناچیزی از جامعه ایرانی وارد چارک چهارم توسعه شده اند و اگر روند گذشته ملاک باشد، گمان نمی‌کنم به این زودیها جامعه ایران به صورت گسترده وارد چارک چهارم شود. ما در واقع چند دهه است در انتهای مدرنیزاسیون و در ابتدای مدرنیته داریم درجا می‌زنیم.

به رغم همهٔ این‌ها (اشاره نویسنده به انتساب مطلب خلاف واقع به او به عنوان مقاله‌ای درباره ارز در فضای مجازی) من امید فراوان دارم که همین شبکه‌های مجازی پرآسیب، مقدمات ورود گسترده‌ی جامعه ایران به چارک چهارم توسعه را فراهم آورند.

عصر ایران

# لایحه مالیات بر ارزش افزوده؛ فرصت‌ها و چالش‌ها

## گزارش فعالیت‌های سندیکا برای اصلاحات مورد نیاز در لایحه دولت

محمد تکلی: پس از طی شدن دوره آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده، لایحه قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده توسط سازمان امور مالیاتی و وزارت امور اقتصادی و دارایی تدوین گردید. سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران به نمایندگی طیف وسیعی از سازندگان و مجریان طرحهای عمرانی کشور نظرات اصلاحی خود در ویرایش های متعدد متن لایحه را در جلسات مختلف حضوری و مکاتبه ای اعلام نمود و متن مورد تایید سازمان امور مالیاتی و وزارت امور اقتصادی و دارایی به کمیسیون اقتصادی هیات دولت ارسال گردید.

با عنایت به عدم اعمال نظرات سندیکا در لایحه ارسالی به کمیسیون اقتصادی هیات دولت، سندیکا با حضور در کمیسیون نظرات خود را مطرح نمود که متاسفانه مورد توجه و عنایت واقع نگردید.

در تاریخ ۹۵/۱۲/۲۳ متن نهایی لایحه مالیات بر ارزش افزوده از سوی دولت محترم تقدیم مجلس شورای اسلامی گردید. پس از ارسال لایحه، مرکز پژوهش های مجلس با دعوت از کارشناسان خبره و فعالان بخش خصوصی لایحه مذکور را مورد بررسی قرار داد. سندیکا با توجه به تجربه اجرای قانون از سال ۸۷ با حضور در جلسات کارشناسی، ایرادات اساسی لایحه را علاوه بر عدم قابلیت اجرایی برخی از مواد آن از جمله ماده ۱۶ نظرات اصلاحی خود را در راستای کارآمدی دراز مدت قانون در جلسات مطرح نمود که برخی از مواد اصلاح گردید و در برخی از اصلاحات نظرات سندیکا اعمال نگردید. سندیکا در ادامه اقدامات خود نامه شماره ۵۷۹۹۷ - ۹۷ را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارسال و در جدول تطبیقی متن قانون فعلی و متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده و نظرات اصلاحی خود را تدوین و تقدیم نمایندگان محترم عضو کمیسون نمود.

**امید است مجلس شورای اسلامی با اعمال نظرات بخش خصوصی فعال جامعه که نقش به سزایی در تولید، اشتغال و تحصیل مالیات بر ارزش افزوده، اجرایی شدن قانون و کاهش نارضایتی مودیان مالیاتی را دارد اقدام لازم را مبذول نماید.**

سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران

تاسیس: ۱۳۲۶

تاریخ: ۹۷/۰۲/۰۴

شماره: ۵۷۹۹۷-۹۷

شماره ثبت: ۹۴

«به نام خدا»

حضور گرامی جناب آقای دکتر پور ابراهیمی

ریاست محترم کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ایران

موضوع: لایحه اصلاحی قانون مالیات بر ارزش افزوده

با سلام

احتراماً، به استحضار می رساند لایحه مالیات بر ارزش افزوده که با اصلاحاتی نسبت به قانون آزمایشی جاری تهیه شده و از سوی دولت محترم به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده، دارای اشکالاتی اساسی به مراتب بیشتر از قبل برای بخش خصوصی به ویژه در بخش سازندگان و پیمانکاران می باشد و در صورت تصویب و ابلاغ این لایحه به شکل فعلی نه تنها اهداف عالیه اصلاح نظام مالیاتی و وصول مالیات را محقق نخواهد کرد بلکه قشر عظیمی از مودیان مشمول این قانون را که سازندگان طرحهای زیربنائی و سازندگی و شرکتهای مولد و اشتغال زا هستند به بن بست کامل و تعطیلی خواهد کشانید که در نهایت در کاهش وصول مالیات هم موثر می باشد و متاسفانه نظرات بخش خصوصی و این تشکل ضمن حضور در جلسات و پیگیری های وافر علی رغم مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مورد توجه قرار نگرفت.

سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران بعنوان قدیمی ترین تشکل بخش خصوصی به نمایندگی از طیف وسیعی از سازندگان طرحهای عمرانی و بازوی اصلی دولت پس از اطلاع از ارسال لایحه مالیات بر ارزش افزوده توسط دولت محترم در جلساتی در مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی حاضر و نظرات اصلاحی خود را مطرح نمود که برخی از موارد اصلاح و مواردی بدون اصلاح باقی مانده است که مجدداً جهت استحضار حضرتعالی و کمیسیون محترم تقدیم می گردد.

از ایرادات مهم به لایحه پیشنهادی علاوه بر عدم توجه به نظرات بخش خصوصی علی رغم مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به موارد ذیل نیز می توان اشاره نمود که اهم موارد و مشکلات مرتبط با صنف بوده و درخواست اکید نسبت به اصلاح موارد برشمرده را دارد:

۱- عدم اصلاح تاریخ تعلق مالیات از خدمات پیمانکاری در لایحه اصلاحی: در لایحه اصلاحی همانند قانون آزمایشی زمان تعلق مالیات از ارائه دهندگان خدمات اصلاح نگردیده است، در صورتی که بند ج ماده ۳ لایحه «زمان پرداخت صورت وضعیت توسط کارفرمایان ملاک تاریخ و مأخذ تعلق مالیات خدمات پیمانکاری باشد» کل مشکل جامعه پیمانکاران، مهندسان مشاور و تامین کنندگان حل می گردد و نیازی به اضافه نمودن و پیچیدگی مواد ۱۵ و ۱۶ لایحه نمی باشد.

۲- ابهام و اشتباه آشکار در مواد ۱۵ و ۱۶ لایحه اصلاحی: در صورتی که پیشنهاد اول مورد تایید قرار گیرد نیازی به وجود مواد ۱۵ و ۱۶ لایحه نخواهد بود و برای هر دو طرف مودی (پیمانکار) و سازمان امور مالیاتی از حیث محاسبه و انجام تکلیف و وصول مالیات سهل الوصول خواهد بود و در صورتی که بخواهد لایحه بدون تغییر بماند ضروریست ماده ۱۶ لایحه که اشتباه محرز و مغایر قانون است اصلاح گردد. واریز مالیات صورتحساب های پیمانکاران مستقیماً از سوی دستگاههای اجرایی به حساب سازمان امور مالیاتی که در لایحه اصلاحی اضافه گردیده مغایر روح قانون مالیات بر ارزش افزوده و بند ط ماده ۱ و مواد ۱۰ و ۱۴ همین لایحه می باشد چراکه طبق قانون، مودی مکلف است مالیات بر ارزش افزوده صورت کارکرد (صورتحساب یا فاکتور) خود را از خریدار خدمات یا کالا وصول نماید و پس از کسر آنچه در موقع خرید مصالح و ابزار و سایر پرداخت نموده را کسر و مابقی را به حساب سازمان امور مالیاتی واریز نماید. پس نگارش ماده ۱۶ لایحه بدون منطق و مغایر و خلاف قانون است و بدون اصلاح عملاً قابلیت اجرایی ندارد.

۳- تعیین و تحدید زمان مهلت رسیدگی اظهار نامه های مالیاتی؛ در لایحه اصلاحی به زمان و دوره بررسی اشاره شده است می بایستی زمان مهلت رسیدگی به اظهار نامه های مودیان به یک دوره مشخص و معقول محدود شود. این موضوع در قانون آزمایشی از ایرادات اساسی و موارد اجحاف حقوق مودیان بود که در ماده ۱۳ لایحه می توان حداکثر تا دو سال اصلاح نمود.

۴- در قانون آزمایشی جرائم از زمان انقضای مهلت تسلیم اظهار نامه مقرر گردیده بود و با توجه به بند ۳ فوق پیشنهاد می گردد همانند قانون مالیات های مستقیم در ماده ۵۸ لایحه اصلاحی این زمان به "زمان قطعیت بدهی و اعلام بدهی" اصلاح گردد.

- به پیوست جزئیات اصلاحات پیشنهادی این تشکل مربوط به پیش نویس لایحه مالیات بر ارزش افزوده جهت استحضار تقدیم و آمادگی خود را برای حضور در جلسات کارشناسی و ارائه توضیحات لازم اعلام می دارد.

با تقدیم احترام

| ردیف | متن قانون مالیات بر ارزش افزوده جاری | متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده | نظرات پیشنهادی سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران |
|---|---|---|---|
| ۱ | **ماده ۱۱**- تاریخ تعلق مالیات به شرح زیر است:<br><br>**ب ـ در مورد ارائه خدمات**:<br><br>تاریخ صورتحساب یا تاریخ ارائه خدمت، هرکدام که مقدم باشد حسب مورد؛ | **ماده ۳- تاریخ تعلق مالیات** عرضه کالا و ارائه خدمات به شرح ذیل است:<br><br>**بند هـ درمورد پیمانکاری**: تاریخ پرداخت علی‌الحساب و یا تاریخ تأیید صورت وضعیت، هر کدام که مقدم باشد. | **ماده ۳- تاریخ تعلق مالیات** عرضه کالا و ارائه خدمات به شرح ذیل است:<br><br>**بند هـ درمورد پیمانکاری**: "تاریخ تعلق مالیات برارزش افزوده‌تاریخ پرداخت صورتحساب و یا صورت وضعیت و مالیات بر ارزش افزوده توسط کارفرما" |
| ۲ | | **بند الف ردیف ۱۶ماده ۴:**<br><br>ماشین آلات و تجهیزات سرمایه‌ای معدنی،کشاورزی و خط تولید صنعتی به تشخیص وزارت صنعت ،معدن وتجارت | **بند الف ردیف ۱۶ماده ۴:**<br><br>ماشین آلات و تجهیزات سرمایه‌ای معدنی،**نفت** ، **گاز پتروشیمی** ، **خطوط لوله**، کشاورزی و خط تولید صنعتی به تشخیص وزارت ذیربط |
| ۳ | | **بند الف ماده ۵:**<br><br>صادرات کالا و خدمات به خارج از کشور یا به مناطق آزاد تجاری صنعتی مناطق ویژه اقتصادی از طریق مبادی خروجی رسمی با ارایه پروانه سبز گمرکی صادره توسط گمرک یا برگ خروجی (در مورد صادرات کالا)و اسناد و مدارک مثبته (در مورد صادرات خدمات) | **بند الف ماده ۵**<br><br>صادرات کالا و خدمات به خارج از کشور یا به مناطق آزاد تجاری صنعتی مناطق ویژه اقتصادی از طریق مبادی خروجی رسمی با ارایه پروانه سبز گمرکی صادره توسط گمرک یا برگ خروجی (در مورد صادرات کالا)و اسناد و مدارک مثبته (در مورد صادرات خدمات)<br><br>**پیمانکاران ومهندسان مشاور داخلی مقیم کشور با کارفرمایان مناطق آزاد تجاری قرارداد منعقد نمایند از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می باشند.** |
| ۴ | | **بند ج ماده ۵ :**<br><br>عرضه ماشین آلات و تجهیزات سرمایه‌ای معدنی،کشاورزی و خط تولید صنعتی به تشخیص وزارت صنعت ،معدن وتجارت توسط واحدهای مجاز | **بند ج ماده ۵ :**<br><br>عرضه ماشین آلات و تجهیزات سرمایه‌ای معدنی، **نفت**، **گاز پتروشیمی**، **خطوط لوله**، کشاورزی و خط تولید صنعتی به تشخیص واحدهای مجاز وزارت ذیربط |
| ۵ | **ماده (۱۴)ـ مأخذ محاسبه مالیات**، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورتحساب خواهد بود. در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شودو یا به موجب اسناد و مدارک مثبته احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات بهای روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق مالیات می باشد. | **ماده۷- مأخذ محاسبه مالیات فروش**، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورتحساب خواهد بود.<br><br>در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبته احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات متعلق، ارزش روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق می‌باشد. | **ماده۷-مأخذ محاسبه مالیات فروش**، بهای‌کالا یا خدمت مندرج در **صورتحساب** خواهد بود. در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبته احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات متعلق، ارزش روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق می‌باشد.<br><br>تبصره:**درمورد پیمانکاری**: « **مأخذ محاسبه مالیات فروش**، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورتحساب و یا صورت وضعیت تایید شده توسط کارفرما خواهد بود." |
| ۶ | | **تبصره ۱ ماده ۱۰** :در صورت احراز غیر واقعی بودن معامله، اعتبار مالیاتی معامله مربوط قابل کسر، تهاتر و پذیرش نخواهد بود. | **تبصره ۱ ماده ۱۰:**<br><br>با توجه به اینکه شرایط احراز غیر واقعی بودن معامله یا نحوه تشخیص آن نا مشخص و دشوار می باشد، و ملاک تشخیص معامله صوری مشخص نمی باشد پیشنهاد میگردد دستورالعمل و یا نحوه تشخیص غیرواقعی بودن معاملات در این پیش نویس درج یا کلاً تبصره حذف گردد. |

| ردیف | متن قانون مالیات بر ارزش افزوده جاری | متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده | نظرات پیشنهادی سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران |
|---|---|---|---|
| ۷ | **ماده (۳۴):**<br><br>مؤدیان مشمول مالیات موضوع این قانون مکلفند از دفاتر، صورتحسابها و سایر فرمهای مربوط، ماشینهای صندوق و یا سایر وسایل و روشهای نگهداری حساب که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، استفاده نمایند. مدارک مذکور **باید به مدت ده سال بعد** از سال مالی مربوط توسط مؤدیان نگهداری و در صورت مراجعه مأموران مالیاتی به آنان ارائه شود. | **ماده( ۱۳)**:مؤدیان موضوع این قانون مکلفند حسب مورد، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک (اعم از الکترونیکی یا غیر الکترونیکی) را مطابق مقررات قانون مالیات‌های مستقیم برای تعیین مأخذ مشمول مالیات خود تنظیم و نگهداری نمایند و همچنین از صورتحساب ها، فرمها، سامانه‌های مکانیزه فروش و یا سایر وسایل و روش‌های نگهداری حساب که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌شود استفاده نمایند. مودیان مذکور مکلفند دفاتر و اسناد و مدارک مذکور را در صورت مراجعه ماموران مالیاتی به آنها ارایه دهند. | **تحدید زمان رسیدگی**<br><br>**ماده ۱۳:**<br><br>**تبصره به شرح ذیل اضافه شود:**<br><br>زمان رسیدگی مالیات بر ارزش افزوده هر سال همزمان با رسیدگی مالیات عملکرد سال مذکور می باشد در صورت عدم رعایت زمان مزبور، اظهار نامه مودی قطعی تلقی می گردد. |
| ۸ | **تبصره (۱) ماده (۲۰)** – گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است موضوع این قانون را قبل از ترخیص از واردکنندگان کالا وصول و در پروانه های گمرکی و یا فرمهای مربوط حسب مورد درج نماید و اطلاعات مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول مقررات این قانون را حداکثر به صورت ماهانه به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه نموده و امکان دسترسی همزمان سازمان امور مالیاتی کشور به پایگاه های اطلاعاتی ذیربط را فراهم آورد. گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب مخصوصی نزد خزانه داری کل کشور که به این منظور توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نماید. | **تبصره ۴ماده۱۴** گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات متعلق موضوع این قانون را قبل از ترخیص قطعی از واردکنندگان کالا وصول و همزمان به حساب‌هایی که بنا به درخواست سازمان نزد خزانه‌داری کل کشور افتتاح و اعلام می‌گردد واریز کند و ضمن درج در پروانه‌های گمرکی و یا فرمهای مربوط حسب مورد، امکان دسترسی برخط سازمان به اطلاعات مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول مقررات این قانون و پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط را فراهم نماید. | جهت اجتناب از مالیات مضاعف از پیمانکاران خارجی و EPC این تبصره اصلاح گردد<br><br>که با واریز مالیات بر ارزش افزوده از سوی کارفرمایان به حساب پیمانکاران و مشاوران مشکلی که در حال حاضر وجود دارد حل می گردد.<br><br>**پیشنهاد اصلاح تبصره۴ماده۱۴**<br><br>"در قراردادهای پیمانکاری که تامین کالای خارجی توسط پیمانکار انجام میگیرد، مالیات بر ارزش افزوده پرداختی توسط کارفرما برای کالای وارداتی ،به شرط ارائه یک نسخه از برگ سبز گمرکی و قبض مالیات پرداختی که توسط کارفرما مهر و امضا شده باشد ، مورد قبول قرار میگیرد ، واز کالای وارداتی فوق نباید مجدداً مالیات بر ارزش افزوده اخذ شود ." |
| ۹ | **در قانون جاری این ماده وجود ندارد** | **ماده ۱۵**– کارفرمایان و خریداران غیر دولتی کالاها و خدمات مشمول مالیات، مکلفند مالیات متعلق موضوع این قانون را در تاریخ تعلق مالیات عرضه کالا و خدمات به مؤدیان طرف معامله مشمول این قانون پرداخت نمایند. در صورت استنکاف، سازمان می‌تواند حسب درخواست مؤدی و با ارائه اسناد و مدارک و پس از اعلام مراتب به اشخاص مذکور، از طریق عملیات اجرایی نسبت به وصول مالیات و جرایم متعلق اقدام نماید.<br><br>**حکم این ماده رافع مسئولیت مؤدیان نسبت به انجام اقدامات لازم برای وصول مالیات متعلق و پرداخت آن و همچنین اجرای سایر مقررات این قانون نخواهد بود. در هر صورت اشخاص مذکور با مؤدیان متضامناً مسئول پرداخت مالیات و جرایم متعلق خواهند بود.** | **اولاً: با اصلاح بند هـ ماده ۳ نیازی به نگارش این ماده نمی باشد** وثانیا: در صورت نیاز، این ماده به این شرح اصلاح گردد:<br><br>**ماده۱۵**–کارفرمایان و خریداران غیر دولتی کالاها و خدمات مشمول مالیات، مکلفند مالیات متعلق موضوع این قانون را در تاریخ تعلق مالیات عرضه کالا و خدمات به مؤدیان طرف معامله مشمول این قانون پرداخت نمایند. در صورت استنکاف، سازمان می‌تواند حسب درخواست مؤدی و با ارائه اسناد و مدارک و پس از اعلام مراتب به اشخاص مذکور، از طریق عملیات اجرایی نسبت به وصول مالیات و جرایم متعلق اقدام نماید.<br><br>**در صورتی که مودی پس از انجام اقدامات لازم برای وصول مالیات از خریداران، موفق نشودومراتب را با اسناد و مدارک مثبته (به ویژه مدارک مربوط به اخذ مالیاتی) طی نامه ای به سازمان امور مالیاتی اطلاع دهد، مودی در این موارد مسئولتی ندارد.** |

| ردیف | متن قانون مالیات بر ارزش افزوده جاری | متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده | نظرات پیشنهادی سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران |
|---|---|---|---|
| ۱۰ | **در قانون جاری این ماده وجود ندارد** | **ماده ۱۶** – در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که از منابع عمومی دولت استفاده می‌شود، کارفرما مکلف است مالیات متعلق را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد از تاریخ پرداخت علی‌الحساب و یا صورت وضعیت یا صورتحساب حسب مورد، به حساب **سازمان** واریز نماید. در غیر این صورت جرایم متعلق از کارفرما وصول خواهد شد. پیمانکاران و مهندسین مشاور در رابطه با پرداخت مالیات متعلق و جرایم مزبور مسئولیتی نخواهند داشت. | اولاً: **با اصلاح بندهـ ماده ۳ نیازی به نگارش این ماده نمی باشد**<br><br>ثانیاً: در صورت تدوین این ماده بدین شرح اصلاح گردد:<br><br>درطرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که ازمنابع عمومی دولت استفاده می‌شود،کارفرما مکلف است مالیات متعلق را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد ازتاریخ پرداخت علی‌الحساب و یا صورت وضعیت یا صورتحساب حسب مورد، به حساب **مودی** (پیمانکار، مهندسین مشاور)واریز نماید. در غیر این صورت جرایم متعلق از کارفرما وصول خواهد شد. پیمانکاران و مهندسین مشاور دررابطه با پرداخت مالیات متعلق وجرایم مزبورمسئولیتی نخواهند داشت. |
| ۱۱ | **ماده ۲۲ــ** مؤدیان مالیاتی در صورت انجام ندادن تکالیف مقرر در این قانون و یا در صورت تخلف از مقررات این قانون، علاوه بر پرداخت مالیات متعلق و جریمه تأخیر، مشمول جریمه ای به شرح زیر خواهند بود:<br><br>۱-عدم ثبت نام مؤدیان در مهلت مقرر معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) مالیات متعلق تا تاریخ ثبت نام یا شناسایی حسب مورد؛<br><br>۲- عدم صدور صورتحساب معادل یک برابر مالیات متعلق؛<br><br>۳- عدم درج صحیح قیمت در صورتحساب معادل یک برابر ما به التفاوت مالیات متعلق؛<br><br>۴- عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب طبق نمونه اعلام شده معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق؛<br><br>۵- عدم تسلیم اظهارنامه از تاریخ ثبت نام یا شناسایی به بعد حسب مورد، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات متعلق؛<br><br>۶- عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک حسب مورد معادل بیست وپنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق | **ماده ۴۷**- مؤدیان مالیاتی در صورت تخلف از مقررات این قانون در موارد ذیل علاوه بر پرداخت مالیات، مشمول جرایم به شرح زیر خواهند بود<br><br>الف-- عدم ثبت‌نام در مهلت مقرر، معادل ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال یا بیست درصد۲۰٪) مالیات فروش، برای هر دوره مالیاتی قبل از دوره ثبت‌نام یا شناسایی، هر کدام که بیشتر باشد؛<br><br>ب ـ عدم تسلیم اظهارنامه در مهلت مقرر، معادل ۱،۰۰۰،۰۰۰ریال یا بیست درصد (۲۰٪) مالیات فروش، برای هر دوره مالیاتی، هر کدام که بیشتر باشد؛<br><br>حکم این بند در مورد فروش (درآمدهای )کالاها و خدمات کتمان شده به شرط احراز نیز جاری خواهد بود.<br><br>ج- عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک در هر مورد، معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات فروش نسبت به اسناد ومدارک ارایه شده.؛<br><br>د-مویان مکلف به داشتن دفاتر در صورت عدم اراه دفاتر معادل پانزده درصد مالیات فروش<br><br>هـ-عدم درج شماره اقتصادی خود یا خریدار (فعالان اقتصادی مکلف به داشتن شماره اقتصادی) در صورتحساب، معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات فروش همان صورتحساب؛<br><br>و-**ــ صدور و یا استناد به صورتحساب معامله غیر واقعی، معادل صد درصد (۱۰۰٪) مالیات فروش همان صورتحساب؛**<br><br>ز-کتمان تمام یا بخشی از عرضه کالا و ارائه خدمات در اظهارنامه تسلیمی، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات متعلق فعالیت کتمان شده؛<br><br>ح- استناد به اسناد و مدارک و صورتحساب‌های غیر واقعی منجر به استرداد، علاوه بر وصول اصل مالیات و جرایم متعلق، و همچنین اعمال جریمه موضوع ماده (۴۸) این قانون از زمان استرداد، جریمه ای معادل ۲۵٪ وجوه استرداد شده.<br><br>ط- دریافت مالیات فروش توسط مودیان این قانون از کالاها و خدمات معاف و همچنین وصول مالیات فروش توسط اشخاص غیر مشمول فراخوان های اجرای قانون ، علاوه بر وصول مالیات فروش و جریمه تاخیر موضوع ماده (۴۸) این قانون ، معادل صدرصد(۱۰۰٪) آن به عنوان جریمه وصول خواهد شد.<br><br>**تبصره ۱** ـ در صورت اعمال جریمه بند(ز)جریمه بند (ج) قابل مطالبه نخواهد بود.همچنین درصورت اعمال جریمه بند ز جریمه اخیر بند ب اعمال نخواهد شد.<br><br>**تبصره ۲ــ** در صورت وصول جریمه بند الف جریمه بند ب اعمال نخواهد شد. | **پیشنهاد اصلاحی ماده ۴۷:**<br><br>و) با توجه به توضیحات تبصره یک ماده۱۰ و با عنایت به عدم اعتبارصورتحساب مذکور و دریافت جریمه تاخیر پرداخت موضوع بند وماده۴۷لایحه،دریافت جریمه ۱۰۰٪ موضوع این بند اجحاف بوده . لذا پیشنهاد میگردد جریمه این بند تا ۱۰٪ تقلیل یابد و کلمه ویا استناد حذف گردد. |

| ردیف | متن قانون مالیات بر ارزش افزوده جاری | متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده | نظرات پیشنهادی سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران |
|---|---|---|---|
| ۱۲ | **ماده ۲۳ ـ** تأخیر در پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون در مواعد مقرر، موجب تعلق جریمهای به میـزان دو درصد (۲٪)در ماه، **نسبت به مالیات پرداخت نشده و** مدت تأخیر خواهد بود.<br><br>**بند (و) ماده (۴۳)**-پرداخت مالیات و عوارض موضوع ماده(۴۳)این قانون پس از موعدمقرروجب تعلق جریمه ای معادل دو درصد (۲٪) به ازاء هر ماه نسبت به مدت تأخیر خواهد بود. | **ماده ۴۸**- تأخیر در پرداخت مالیات‌های موضوع این قانون در مواعد مقرر، موجب تعلق جریمه‌ای به میزان دو درصد (۲٪) در ماه، نسبت به مالیات پرداخت نشده از زمان **انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه** یا سررسید پرداخت مالیات، هر کدام که مقدم باشد، خواهد بود. | ماده ۴۸:تأخیر در پرداخت مالیات‌های موضوع این قانون در مواعد مقرر، موجب تعلق جریمه‌ای به میزان دو درصد (۲٪) در ماه، نسبت به مالیات پرداخت نشده از زمان **از زمان قطعیت بدهی مالیاتی** خواهد بود. |
| ۱۳ | **ماده (۳۳) ـ**احکام مربوط به فصول هشتم و نهم باب چهارم و فصل سوم باب پنجم ومواد(**۱۶۷**)،(۱۹۱)، (۲۰۲) و(۲۳۰)تا(**۲۳۳**)قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در موردمالیات‌های مستقیم و مالیات‌های این قانون جاری است. حکم ماده (۲۵۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد این قانون جاری نخواهد بود. | **ماده ۳۱**- احکام مربوط به فصول هشتم و نهم باب چهارم و فصل سوم باب پنجم و مواد(۹۷)، (۱۶۱)، (۱۶۲)، (۱۶۹)، (۱۶۹) مکرر، تبصره (۱) ماده (۱۷۷)، (۱۷۸)، (۱۸۱)، (۱۸۲)، (۱۸۶) و تبصره (۱) آن، (۱۹۱)، (۱۹۸)، (۲۰۲)، (۲۱۹)، (۲۳۰) لغایت (۲۳۲)، (۲۳۵)، (۲۳۸)، (۲۳۹)، (۲۴۳)، قسمت اخیر ماده (۲۵۷)، (۲۷۴) لغایت (۲۷۹)قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳و اصلاحات بعدی آن **در مورد مالیات‌های این قانون** جاری است.<br><br>در مواردی که احکام فوق الذکر در خصو درآمد مشمول مالیات باشد، در مورد مالیات بر ارزش افزوده نسبت به ماخذ محاسبه مالیات جاری خواهد بود.<br><br>**تبصره** : به سازمان اجازه داده می شود به منظور رسیدگی به پرونده های قابل طرح این قانون در شورای عالی مالیاتی، تعداد شعب شورای مذکور را به دو برابر افزایش دهد. | ماد ۳۱:<br><br>ازآنجائی که حکم ماده۲۵۱ و ۲۵۱مکرر درخواست تجدید رسیدگی از شورای عالی مالیاتی بوده و ماده ۲۵۱مکرر درخصوص درخواست تشکیل هیات سه نفره تجدید رسیدگی است پیشنهاد می شودبه منظور حفظ حقوق مودیان در این خصوص و نیز استفاده کامل از ظرفیت احکام مواد یاد شده ، حکم این مواد نیز در ردیف مواد جاری در این قانون قرار گیرند . |

# نگاهی بر عملکرد سندیکا در سال ۱۳۹۶

**برای دبیرخانه و کمیسیون های سندیکا در سال ۹۶ دوره پرتلاشی رقم خورد. نمایندگان فعالان عمرانی و ساختمانی در سندیکا رایزنی ها و جلسات نقد و نظر پرشماری را با اعضای خود، کارشناسان و صاحب نظران، دولتمردان و ... برگزار کردند. ماحصل این رایزنی ها و فعالیت ها، صدها جلسه و نشست مشترک، کارگاه‌های آموزشی و تخصصی و مکاتبه با مقامات و نهادهای مسئول بوده است. مجموعه این فعالیت ها در کتابچه‌ای تحت عنوان گزارش عملکرد سالانه سندیکای شرکت های ساختمانی ایران از سوی دبیر خانه منتشر شده که در آن به تفصیل و با تفکیک شرح عملکرد کمیسیون ها و دبیرخانه تشریح شده است. آنچه در ذیل می آید سرفصل تلاش همکاران و نمایندگان جامعه بزرگ صنعت احداث درسندیکا است.**

**امید است سال پیش رو برای همه اعضای سندیکا سالی نیکو و سرشار از موفقیت باشد و این صنعت شاهد گام‌های مثبت و تحول آفرین در عرصه عمران و سازندگی کشور باشد. همچنین امیدواریم پیگیری ها و جلسات مشترک با دست اندکاران و مسئولان مختلف چشم‌انداز امیدوار کننده‌ای در صحنه سازندگی کشور در پی داشته باشد.**

- برگزاری جلسه مشترک بیمه ایران، مرکزی، پارس همگام و سندیکا جهت تشکیل کمیته ریسک
- برگزاری جلسات مختلف کنفرانس ایمنی شهری (کمیته‌های علمی و اجرایی در جامعه مشاوران و سندیکا)
- دیدار با رئیس دانشگاه فنی حرفه ای کشور وتفاهم بر سر شروع دوره ماشین آلات از ترم آینده
- دیدار با آقایان دکتر شیبانی و مهندس مانی فر در خصوص کنفرانس ایمنی شهری
- برگزاری جلسه با نماینده سازمان ملل در ایران در خصوص کنفرانس ایمن سازی شهرها
- برگزاری جلسه کارگروه تامین مالی با نمایندگان تامین سرمایه نوین در خصوص توانمند سازی شرکت‌های عضو در راستای سیاست‌های ماموریت سال ۹۶ سندیکا
- پیگیری موضوع مشاغل سخت و زیان آور در کمیسیون بهداشت مجلس شورای اسلامی
- پیگیری و مکاتبه در خصوص درخواستهای اعضا به سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- پیگیری و برگزاری جلسه با کمیسیون عمران مجلس
- برگزاری جلسه هم اندیشی و هماهنگی با انجمن مهندسان مشاور معمار و شهرساز
- جلسه کارشناسی با کارشناس وزارت کار در خصوص ارائه مشکلات اعضا در موضوع مشاغل سخت و زیان آور
- هماهنگی با ۶ تشکل پیمانکاری دیگر در خصوص بررسی مسایل و مشکلات پیمانکاران و اتخاذ سیاست‌های واحد
- شرکت در کمیته ماده ۱۲ قانون احکام با موضوع بررسی رئوس مشکلات پیمانکاران
- برگزاری جلسه با اعضای ۷ تشکل صنعت احداث عضو شورای هماهنگی در مورد انتخابات پیش روی شورای هماهنگی
- هماهنگی جهت برگزاری نشستی صمیمی با حضور اعضای شورای شهر و شهردار تهران و درخواست طرح مشکلات از سوی اعضا به دبیرخانه جهت تجمیع و دعوت به حضور اعضا در این نشست
- حضور در جلسه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با موضوع مشکلات اسناد خزانه اسلامی
- حضور در جلسه هم اندیشی با ۸ تشکل مختلف در خصوص انتخابات شورای هماهنگی در محل سندیکای شرکتهای تاسیساتی
- حضور در کمیته مرکزی اعطای نشان عالی HSE و برگزاری اولین جلسه در وزارت راه و شهرسازی
- شرکت در جلسات موسسه تحقیق برای توسعه در خصوص انتخابات در اتاق بازرگانی در سال آینده
- ارسال پیام تبریک به جناب آقای عدل سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
- مکاتبه با سازمان تامین اجتماعی در خصوص استفاده از اتباع خارجی در طرح‌های اجرایی
- جلسه با مدیرکل فرهنگی بیمه تامین اجتماعی و طرح مشکلات پیمانکاران در ارتباط با سازمان تامین اجتماعی
- پیگیری در خصوص جلسه با اعضای کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی
- دیدار با معاون ریاست جمهوری و ریاست محترم سازمان برنامه و بودجه جناب آقای دکتر نوبخت و طرح مسائل و مشکلات پیمانکاران در محل سازمان برنامه و بودجه
- دیدار حضوری برخی از اعضای سندیکا با دبیر سندیکا و طرح موضوعات و مشکلات مربوطه و هم اندیشی و راهنمایی‌های لازم
- حضور فعال در جلسه کمیته بیمه و مالیات شورای هماهنگی با موضوع مشکلات اسناد خزانه اسلامی شاغل سخت و زیان آور
- حضور فعال درجلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در خصوص اوراق خزانه
- حضور فعال در جلسه مربوط به مبحث ۲۲ سازمان نظام مهندسی ساختمان
- دعوت از نمایندگان مجلس و پیگیری جهت برگزاری جلسه مشترک با نمایندگان مجلس در خصوص بودجه سال ۹۷ درتاریخ ۲۱ دی

- هماهنگی‌های اولیه و آغاز امور اجرایی مربوط به برگزاری نشست چاره اندیشی مشکلات اقتصادی کارآفرینان بخش خصوصی با دولت و مجلس در ۲۱ دیماه در محل سندیکا
- برگزاری نشست مشترک نمایندگان سندیکا جهت هماهنگی بیشتر و حضور موثر در جلسه مشترک بخش خصوصی با دولت و مجلس
- برگزاری نشست مشترک بخش خصوصی با دولت و مجلس با موضوع چاره اندیشی مشکلات اقتصادی کارآفرینان بخش خصوصی با همکاری کانون کارآفرینان توسعه گرا و شرکت جهانپارس
- برگزاری جلسه در خصوص نشان تعالی HSE با حضور دبیر سندیکا و نمایندگان دبیرخانه این کنفرانس
- پیگیری برگزاری جلسه با آقای دکتر جهانگیری و تهیه و ارسال مکاتباتی در این خصوص
- برگزاری جلسه با مدیرعامل موسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث و گفتگو در خصوص درخواست ایشان برای برگزاری همایش طرح‌های نیمه تمام در اسفند ماه
- حضور اعضای هیات مدیره در همایش سالانه نظام فنی و اجرایی کشور
- برگزاری جلسه شورای عالی سندیکا با موضوع گزارش اقدامات انجام شده در خصوص بند "ز" تبصره ۷ لایحه بودجه سال ۹۷ ، مشکلات ناشی از اقتصاد دولتی ، پیشنهاد استفاده از امکانات بخش خصوصی برای اجرای پروژه‌ها
- مکاتبات در خصوص مالیات بر ارزش افزوده با کمیسیون اقتصاد مجلس شورای اسلامی
- مکاتبات و انجام اقدامات کارشناسی و هماهنگی در خصوص طرح موضوع مشکلات شرکتهای فعال در صنعت احداث در حوزه بیمه و کار
- تنظیم و ارسال بیانیه سندیکا در خصوص برگزاری دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری
- تهیه تفاهم نامه همکاری آموزشی تکنسین و مهندس ماشین آلات بین اتاق ایران، سندیکا، دانشگاه کلن و دانشگاه فنی و حرفه ای
- تنظیم و ارسال نامه به آقای دکتر همتی رئیس بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- تنظیم و ارسال نامه به آقای تقوی نژاد رئیس سازمان امور مالیاتی کشور
- تنظیم و ارسال پیام تبریک به دکتر حسن روحانی ریاست محترم جمهوری و ارسال برای درج در نشریات
- پیشنهاد بودجه مالی سال ۹۶ با ۱۲,۵ در صد افزایش نسبت به سال ۹۵
- تنظیم و ارسال نامه با موضوع اصلاح لایحه مالیات بر ارزش افزوده به کمیسیون‌های اقتصاد، برنامه و بودجه مجلس، اتاقهای بازرگانی ایران و تهران و کمیسیون اقتصاد هیات دولت
- پیگیری درخواست استرداد یک در هزار از اتاق بازرگانی
- اعلام آخرین تغییرات هیات مدیره و ارسال نامه معرفی نمایندگان سندیکا در شورای هماهنگی
- اعلام نمایندگان سندیکا در کمیته عمومی مبحث ۲۲ سازمان نظام مهندسی ارسالی از شورای هماهنگی
- تنظیم و ارسال نامه به آقایان نوبخت و شافعی با موضوع عدم رعایت قوانین جاری توسط مدیران اجرایی کشور
- اخذ پاسخ آگهی اعلام نتیجه انتخابات انجمن صنفی شرکتهای ساختمانی ایران
- پیگیری نامه اتاق تهران در خصوص طرح کارورزی دانش آموختگان دانشگاهی
- مکاتبه با سازمان برنامه و بودجه با موضوع تاخیر در پرداختها
- دعوت از ۶ تشکل همسو برای برگزاری نشست مشترک در خصوص مسایل روز از جمله وزرای پیشنهادی و انتخابات شورای هماهنگی
- پیگیری و مکاتبات در خصوص مشکلات بیمه و اسناد خزانه
- پیگیری بررسی بخشنامه کارگران ایرانی اعزام به خارج و تنظیم و ارسال نامه به آقای دکتر سلاح ورزی دبیرخانه کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی با موضوع: بخشنامه بیمه کارگران ایرانی اعزام به خارج
- تنظیم و ارسال نامه به آقای نادر سیف اتاق ایران در خصوص الحاق دوماده به قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر
- تنظیم و ارسال نامه به آقای سردار عبدالهی قرارگاه خاتم الانبیاء در خصوص لزوم توجه منطقی و عادلانه از طرف شرکت سپانیر ورفع مشکلات تحمیلی به شرکتهای عضو سندیکا.
- دریافت پاسخ نائب رییس شورای اسلامی شهر تهران به پیام تبریک سندیکا
- دریافت نامه از سوی معاونت امور تشکل‌های اتاق ایران در خصوص مباحث حمایتی و توانمندسازی تشکلها پس از مشارکت در طرح ارزیابی و ظرفیت سنجی تشکلها و تصویب اختصاص ۶۰ میلیون تومان به سندیکا که اقدامات در این خصوص بطور کامل صورت پذیرفته است.
- معرفی آقای مهندس ملکیانی فرد بعنوان نماینده سندیکا در نهاد تعامل سازمان برنامه و بودجه
- تنظیم و اطلاع‌رسانی بخشنامه درخواست اعلام مشکلات حوزه مالیاتی شرکتهای عضو به سندیکا برای طرح در کارگروه مالیاتی
- تنظیم و ارسال نامه به آقای دکتر نوبخت برای اعلام فهرست طرحهای عمرانی نیمه تمام به سندیکا
- تنظیم و ارسال نامه به سردار عبدالهی رئیس قرارگاه خاتم الانبیا (ص) برای تشکیل کارگروه جهت حل مشکلات شرکتهای عضو سندیکا
- تنظیم و ارسال نامه به آقای سلاح ورزی جهت طرح موضوع اسناد خزانه اسلامی در اولین جلسه شورای گفتگو
- ارسال لیست اسامی شرکتهای فعال و باسابقه و کارآفرین برای دومین دوره مراسم نشان امین الضرب
- تنظیم و ارسال نامه اعتراض به پیش نویش بخشنامه جبران خسارت اسناد خزانه اسلامی به شورای هماهنگی
- ارسال نمومه تفاهم نامه همکاری آموزشی به آقای سازگارنژاد معاونت محترم و رئیس آموزش فنی و حرفه ای کشور
- دریافت پاسخ از سازمان تامین اجتماعی در خصوص مکاتبات با موضوع بیمه کارگران

ایرانی اعزام به خارج از کشور
- ارسال نامه درخواست ملاقات با ریاست محترم ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
- ارسال فراخوان به اعضا برای دریافت نظرات در خصوص اصلاح قانون مالیات بر ارزش افزوده جهت تجمیع و ارسال به کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق ایران
- معرفی نماینده به سازمان نظام مهندسی در خصوص جلسه مربوط به تعیین حق الزحمه مهندسین ناظر ساختمان
- اطلاع‌رسانی نامه شورای هماهنگی به اعضا جهت استفاده از ظرفیت بند الف تبصره ۱۹ قانون بودجه سال
- اطلاع‌رسانی تلاش تشکلهای عضو موسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث برای به تعویق انداختن بند ت ماده ۳ آیین نامه بند الف ماده ۲۶ آیین نامه اجرایی قانون برگزاری مناقصات و معاملات دولتی به اعضا
- صدور نامه و اطلاع‌رسانی به اعضا در خصوص تامین مالی پروژه‌های عمرانی
- تنظیم و ارسال نامه نظرات اصلاحی سندیکا در خصوص لایحه بودجه ۹۷ برای آقای دکتر تاجگردون
- تنظیم و ارسال نامه برای آقای دکتر جهانگیری/ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی با موضوع تسهیل دریافت ضمانتنامه بانکی برای اعضای سندیکا
- تنظیم و ارسال نامه برای آقای دکتر نوبخت رئیس سازمان برنامه و بودجه با موضوع تسهیل دریافت ضمانتنامه بانکی برای اعضای سندیکا
- تنظیم و اطلاع رسانی نامه ای در خصوص دریافت مشکلات اعضا در حوزه مالیات بر ارزش افزوده و قانون جدید مالیات‌های مستقیم
- دریافت نامه از ۱۷ شرکت عضو در خصوص عدم صدور ضمانت نامه بانکی در پاسخ به نامه شماره ۵۷۳۵۲ سندیکا تجمیع مشکلات و تنظیم نامه ای در این خصوص و انجام اقدامات لازم
- نامه به شورای هماهنگی و اتاق ایران در خصوص اطلاع‌رسانی دوره‌های آموزشی قوانین و مقرراتی برگزار شده توسط سندیکا
- مکاتبات با اعضا، شورای هماهنگی، سازمان برنامه و بودجه، وزارت کار
- دریافت نظرات اعضای سندیکا در خصوص اسناد خزانه اسلامی
- تغییر تحولات دبیرخانه (استقرار دبیر جدید) /
- توزیع ماهنامه‌های پیام آبادگران، نامه‌های صادره به دولت، مجلس، وزارتخانه‌ها، سازمانها و ارگانهای دولتی و غیردولتی، اعضای سندیکا
- تهیه و انتظار گزارش حضور نمایندگان سندیکا در مرکز پژوهشها در جلسات مالیات بر ارزش افزوده
- بررسی شکوائیه انجمن نفت و گاز به شورای نگهبان پیرامون ارجحیت شرکت‌های بومی در برنامه ششم در کمیسیون اقتصاد
- پرداخت حق عضویت شورای هماهنگی، موسسه تحقیق برای توسعه صنعت احداث و سایرانجمن‌هایی که سندیکادرآنهاعضویت‌دارد
- تهیه و انتشار گزارش عملکرد سال ۹۵ و گزارش عملکرد مالی جهت ارائه به مجمع عمومی سندیکا
- تخصیص مرکز آموزش بنام سندیکا با سازمان فنی حرفه ای کشور وفنی حرفه ای استان تهران
- تسویه حساب مطالبات سندیکا از شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی
- پیگیری در خصوص تدوین شرح وظائف دبیرخانه و تهیه آیین نامه و شرح کار روابط عمومی و امور بین الملل
- ارسال نامه مستقیم اعلام بدهی به ۴۲۰ عضو سندیکا و انجام پیگیریهای مربوطه
- پیگیری و عقد قرارداد طراحی و راه اندازی وبسایت جدید سندیکا
- تهیه گزارش جهت ارائه به هیات مدیره در خصوص موضوع مشاغل سخت و زیان آور و طرح استفساریه ۴ درصد از پیمانکار به واگذرنده کار (کارفرمایان)
- حضور در کمیته ماده ۱۲ قانون احکام با موضوع بررسی رئوس مشکلات پیمانکاران
- مشارکت و تکمیل مدارک لازم در خصوص رتبه بندی تشکلها به اتاق بازرگانی
- اعزام هیات جهت بازدید از مجموعه صنعتی ماموت از سوی سندیکا
- اطلاع‌رسانی پیشنهاد تامین مالی با روش اوراق منفعت از سوی شرکت تامین سرمایه نوین برای اعضای سندیکا
- برگزاری کارگاه سه روزه آموزشی ILO توسط کانون عالی کارفرمایی در سندیکا
- تهیه و انتشار گزارش حضور نمایندگان سندیکا در مرکز پژوهشها در جلسات مالیات بر ارزش افزوده
- پیگیری و مکاتبه در خصوص درخواستهای اعضا به سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- راه اندازی سیستم ایمیلینگ سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران با دامنه mailacco.ir
- برگزاری جلسه کمیته راهبری کمیسیون تحقیق و توسعه در محل سندیکا
- هماهنگی جهت بازرسی فنی از سیستم دوربین‌های مداربسته و سیستم امنیتی ساختمان سندیکا و ارائه گزارش جهت رفع مشکلات و نواقص (اُورهال کامل بعد از ۶ سال)
- مذاکره با شرکت همکاران سیستم جهت آموزش مجدد پرسنل جهت بهره برداری کامل از امکانات اتوماسیون اداری
- تکمیل و ارسال اطلاعات اعضای سندیکا برای اتاق تهران طبق درخواست معاونت تشکلهای اتاق تهران
- هماهنگی دعوت و برگزاری جلسه مشترک کارگروه ماشین آلات با انجمن تولیدکنندگان و واردکنندگان
- هماهنگی و همکاری با مرکز تحقیقات و تعلیمات وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی جهت برگزاری دوره‌های آموزشی مورد تایید وزارت کار با موضوع ایمنی در سه سطح برای اعضا توسط دبیرخانه آموزش ایمنی سندیکا و ارائه گواهینامه‌های معتبر وزارت خانه مربوطه (پیش نیاز دریافت گواهی صلاحیت ایمنی پیمانکاری)
- تدوین فرمت جامع اطلاعات اعضا و اجرای برنامه جمع آوری کلیه اطلاعات اعضای سندیکا بصورت استاندارد جهت بهره برداری‌ها و رفع نیازهای فعلی و ایجاد امکان تحلیل اطلاعات سندیکا
- برگزاری نشست هم اندیشی با کارشناسان و صاحب‌نظران ماشین آلات (شرکتهای عضو و برندها) در خصوص تدوین برنامه آموزشی منسجم و کاربردی ماشین آلات

- برگزاری جلسات در خصوص تدوین برنامه آموزشی ماشین آلات
- ارسال آیین نامه دادرسی تجاری به اعضای هیات مدیره جهت اطلاع
- برنامه ریزی برای دریافت آخرین اطلاعات ارتباطی اعضا جهت درج در سالنمای ۹۷ سندیکا
- طراحی و به کارگیری ثبت اطلاعات آنلاین اعضا برای دومین سال پیاپی در جهت تسریع و سهولت امر
- اتمام مرحله اول طرح تجمیع اطلاعات اعضا و تشکیل بانک اطلاعاتی واحد در سندیکا
- پیگیری پرداخت حق عضویت معوقه از اعضای سندیکا
- پیگیری در خصوص برگزاری همایش سالانه ماشین آلات با نام "ماشین آلات، ثروت ملی"
- تدوین برنامه پیشنهادی برگزاری دوره‌های آموزش ایمنی فصل زمستان
- پیگیری تعریف کاربران، دریافت اطلاعات و آموزش بهره برداری از اتوماسیون اداری اتاق بازرگانی تهران
- برگزاری مجمع عمومی و انتخابات کانون عالی کارفرمایی
- امضا تفاهم نامه با دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
- تهیه نامه واطلاع‌رسانی به اعضا در خصوص همیاری برای زلزله زدگان غرب کشور
- برگزاری شورای سیاستگزاری نشریه آبادگران
- اطلاع‌رسانی گردهمایی آشنایی با فعالیتهای اتاق تهران به اعضا
- اطلاع‌رسانی چاپ کتاب دستورنامه رابرتز به اعضای سندیکا
- ارسال پیام تسلیت، اطلاع‌رسانی و هماهنگی ارسال گل و حضور در بزرگداشت همسر جناب مهندس قباد میزانی ریاست سابق دفتر فنی سندیکا
- پیگیری در خصوص دریافت کمکهای اعضا به زلزله زدگان غرب کشور
- پیگیری دریافت مطالبات معوق از اعضا
- هماهنگی و پیگیری و اخذ قرار داد بمنظور چاپ و توزیع سالنمای سال ۹۷ سندیکا
- طراحی فرآیند ثبتنام‌های آنلاین جهت برگزاری رویدادهای مختلف در محل سندیکا جهت تسریع امور
- پیگیری در خصوص طرح مسائل اعضا و انعکاس آن به دولت با توجه به نامه شرکت تهران جنوب به معاون اول ریاست جمهوری
- طراحی کتاب "نکات کلیدی قانون تامین اجتماعی ویژه کارفرمایان-مقاطعه کاران" جهت بازنشر از سوی سندیکا برای بهره برداری اعضا و ارائه به فراگیران ثبتنام شده در سمینار آموزشی ۱۲ دی
- برگزاری سمینار آموزشی "تبیین قانون تامین اجتماعی و بخشنامه‌های حوزه پیمانکاری" با همکاری معاونت امور اجتماعی و فرهنگی سازمان تامین اجتماعی در محل سندیکا
- برگزاری نشست جامعه مدنی در محل سندیکا
- برگزاری نشست چاره اندیشی مشکلات اقتصادی کارآفرینان بخش خصوصی با دولت و مجلس در ۲۱ دیماه
- پیگیری تشکیل کارگروه مشترک مجلس، دولت و بخش خصوصی
- رفع مشکل اصلی ایجاد شده در سرور نرم افزار امنیتی اینترنت شبکه سندیکا
- تحلیل آماری نظرسنجی کیفی سمینار "تبیین قانون تامین اجتماعی و بخشنامه‌های حوزه پیمانکاری"
- برگزاری هسته مرکزی آموزش با حضور جناب آقای مهندس صفاکیش (نماینده انجمن مدیریت پروژه ایران و عضو هیات مدیره انجمن مدیریت پروژه اروپا)
- اطلاع‌رسانی شاخص‌های قطعی دوره‌های سه ماهه اول و دوم سال ۹۶ به اعضا
- اطلاع‌رسانی چند مناقصه خارجی به اعضای سندیکا
- بروزرسانی سیستم‌های سخت افزاری و نرم افزاری امور مالی و تهیه نسخه پشتیبان کامل اطلاعات
- تنظیم و ارسال نامه به قرارگاه خاتم الانبیا در خصوص عدم حل اختلاف فی ما بین اعضا و قرارگاه و درخواست تسریع حل موضوع
- هماهنگی اولیه در خصوص برگزاری سمینار بازآموزی مالیاتی در اسفندماه
- دریافت سفارشات سالنمای سندیکا و انجام امور اداری جهت انجام سفارشات
- اطلاع‌رسانی دومین همایش جایزه دادمان (تقدیر از چهره‌های ماندگار و برترین‌های راه و شهرسازی ایران)
- جلسه با مسئولین شرکت تضمین شرکتهای ساختمانی جهت برگزاری دوره‌های آموزشی و ایجاد مرکز مشاوره برای ارتقاء دانش مالیاتی و تنظیم دفاتر مالیاتی اعضا
- بررسی و پیگیری در خصوص جلسات حل اختلاف مالیاتی و بررسی سوابق و مذاکره با نفرات جدید جهت انتخاب و معرفی نمایندگان جدید سندیکا
- اطلاع‌رسانی بخشنامه با موضوع نحوه دریافت مستندات فیزیکی در فرایند تشخیص صلاحیت
- سرویس کلی تجهیزات کپی طبقات اول و دوم جهت بهبود کیفیت کپی‌های سازمان
- معرفی ۱۵ شرکت پیشکسوت، فعال در زمینه ساخت و فعال در زمینه مشارکت در امور اجتماعی به همایش سالانه نظام فنی و اجرایی کشور
- همکاری با شورای هماهنگی تشکلها برای ارائه اطلاعات مورد نیاز نظام فنی اجرایی در راستای برگزاری همایش سالانه
- برگزاری کارگاه آموزشی تبیین قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۴
- برگزاری کارگاه آموزشی تبیین بیمه کارگران ایرانی اعزام به خارج از کشور با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی کارفرمایان سازمان تامین اجتماعی
- اطلاع‌رسانی نامه همکاری آموزشی با شرکت تضمین و چندین موضوع مالیاتی به اعضا
- هماهنگی جهت برنامه ریزی تور بازدید از نماینده ولو سوئد در ایران برای اعضا
- رفع مشکلات بوجود آمده سخت افزاری در سیستم‌های دبیرخانه بدلیل نوسانات مکرر برق و نوسازی تجهیزات

# چه کسی جز دولت می‌تواند نرخ ارز را تعیین کند؟

دکتر محمود جامساز

یک اقتصاددان بیان کرد که نرخ ارز از فرمول‌های علمی‌تعیین نرخ ارز پیروی نمی‌کند و با توجه به اینکه با فروش نفت بخش بزرگ منابع ارزی در اختیار دولت است، تعیین نرخ ارز نیز با دولت است.

محمود جام‌ساز در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: درباره تعیین نرخ ارز چهار نظریه وجود دارد. دو نظریه سنتی به تفسیر تغییرات نرخ ارز در بلندمدت می‌پردازد و دو نظریه جدیدتر بیشتر به نوسانات نرخ ارز در کوتاه‌مدت توجه می‌کند.

وی چنین توضیح داد: در نظر داشته باشید که نرخ تعادلی ارز نیز نرخی است که در آن ارزش واردات و صادرات یک کشور برابر باشد. وقتی ارزش واردات از ارزش صادرات بیشتر می‌شود، به این مفهوم است که کشور با کسری تراز تجاری روبرو می‌شود و به این ترتیب در نظام شناور ارز، نرخ مبادله ارز افزایش پیدا می‌کند و ارزش پول داخلی کاهش می‌یابد. در نتیجه صادرات به خارج از کشور ارزان و واردات گران می‌شود. این امر منجر به افزایش صادرات و کاهش واردات و ایجاد تعادل تجاری می‌شود.

او به نظریه برابری قدرت خرید نرخ مبادله ارز نیز اشاره کرد و گفت: این نظریه به نسبتی از سطح عمومی‌قیمت‌ها در دو کشور می‌پردازد. بر اساس این رویکرد نرخ ارز باید به گونه‌ای تعیین شود که قیمت یک کالای یکسان در دو کشور یکسان شود. این نظریه به عدم وجود هزینه حمل و نقل، تعرفه‌ها و سایر محدودیتهای تجاری توجه دارد به نحوی که تمام کالاها در سطح بین‌المللی قابل مبادله باشد و هیچ تغییر ساختاری هم رخ نمی‌دهد. به دلیل فروض مطلق این نظریه، نظریه دیگری تحت عنوان برابری قدرت خرید نسبی پدید آمده است که در آن تغییرات نرخ ارز با تغییر نسبی سطح قیمت‌های دو کشور متناسب می‌شود. به گونه‌ای که با داشتن نرخ ارز در سطح سال پایه با توجه به تغییرات سطح عمومی‌قیمت‌ها در دو کشور در فاصله سال پایه تا زمان حال نرخ تعادلی راز را پیدا کنیم.

وی چنین توضیح داد: در رویکرد پولی، پول نقش اساسی را در ایجاد تغییرات بلندمدت‌تر از پرداخت‌ها و تعیین نرخ ارز ایفا می‌کند. عدم عرضه و تقاضا کل در پول ملی منجر به عدم تعادل تراز پرداخت‌ها شده و بر اساس نوع نظام ارزی کشور و نرخ ارز و تراز پرداخت‌ها تاثیر می‌گذارد تا مجددا تعادل عرضه و تقاضای پول برقرار شود. نرخ ارز و نرخ رشد ارز و تقاضای پولی کشور به عرضه و تقاضای پول دیگر کشورها بستگی دارد. باید بگویم در مدل پیچیده رویکرد پولی، تقاضای پول در نتیجه نرخ ارز از انتظارات تورمی‌و تفاوت نرخ بهره کشورها هم تاثیر می‌گیرد. همچنین بر اساس رویکرد تراز موجودی اوراق بهاردار، نرخ ارز تابع مستقیمی از نرخ بهره خارجی و کل ثروت جامعه و تابعی معکوس از نرخ بهره داخلی و اوراق قرضه خارجی است.

جام‌ساز گفت: به طورکلی در بلندمدت اساس الگوسازی نرخ ارز مبتنی بر نظریه برابری قدرت خرید و الگوهای پولی است.

این استاد دانشگاه گفت: البته باید بگویم در کشور ما نرخ ارز هیچ گاه از طریق این روش‌ها مشخص نشده است. نرخ ارز مثل نرخ بهره و نرخ کالا و خدمات همواره در اختیار دولت بوده است و اقتصاد دولتی که گفته می‌شود بخش بسیار عظیم و عمده‌ای از تصدی‌گری و مالکیت اقتصاد کشور را در اختیار دارد که حدود ۸۰ تا ۹۰ درصد برآورد می‌شود. به این ترتیب حجم عظیمی از اقتصاد در دست دولت است و با توجه به اینکه دولت مالکیت و تصدی‌گری بخش مختلف اقتصاد از جمله واردات و صادرات را به سیطره دارد، قیمت‌ها هم به صورت رقابتی هم تعیین نمی‌شود چون از اساس بازاری برای رقابت وجود ندارد. زمانی بازار برای رقابت وجود دارد که اقتصاد آزاد باشد و بازیگران اقتصادی در کشور وجود داشته باشند تا به این ترتیب قیمت‌ها بر اساس عرضه و تقاضا کل تعیین شود ولی اکنون در دولت در تمام موارد اعم از ارز، طلا و خدمات دولتی و... دولت تعیین کننده است.

وی بیان کرد: هیچ فرمول خاص علمی‌که بر اساس آن بتوان نرخ ارز را تعیین کرد، وجود ندارد چون اقتصاد ما بر اساس موازین اقتصاد عمل نمی‌کند. در حال حاضر قیمت ارز یکی از مهم‌ترین نشانه‌های وضعیت اقتصاد ایران است. نشان می‌هد که آیا اقتصاد ما در حال توسعه است؟ آیا در رکود و توقف است؟ آیا اقتصاد کشور در حال توقف است؟

جام‌ساز بیان کرد: به هر حال یک نگاه به منابع درآمدی دولت می‌تواند بیانگر آن باشد که اصولا نرخ ارز و درآمد ارزی کشور وابسته به تولیدات نفتی و گازی است. به اقتصاد تمام کشورهایی که وابستگی

> در کشور ما نرخ ارز هیچ گاه از طریق این روش‌ها مشخص نشده است. نرخ ارز مثل نرخ بهره و نرخ کالا و خدمات همواره در اختیار دولت بوده است و اقتصاد دولتی که گفته می‌شود بخش بسیار عظیم و عمده‌ای از تصدی‌گری و مالکیت اقتصاد کشور را در اختیار دارد که حدود ۸۰ تا ۹۰ درصد برآورد می‌شود.

شدیدی به تولید یک نوع مواد معدنی دارند، تمام بودجه را بر آن مبنا پی‌گیری می‌کنند وابستگی شدیدی به درآمدآن دارند به اقتصاد تک‌محصولی می‌گویند. درست است که در اقتصاد ایران موارد دیگری برای فروش وجود دارند ولی اگر صادرات نفت را از اقتصاد ایران کم کنیم، می‌بینیم که دولت با اثر بسیار بزرگ کسری بودجه مواجه خواهد شد. اکنون که ما نفت داریم دولت می‌تواند با استفاده از منابع نفتی کسری بودجه را تامین کند. مثلا دلار نفت را به واردکننده فروخته و واردکننده واردات انجام دهد و البته این واردات به زیان اقتصاد کشور است و تولید را زمین‌گیر می‌کند و اگر برای واردات هم به کار نرود، بانک مرکزی می‌تواند ارزها را خریداری کرده و پول پرقدرت را به گردش وارد خواهد کرد و چنین وضعیتی تورم جدی ایجاد خواهد کرد.

وی بیان کرد: این در حالی است که سیاست‌های دولتی هم به صورت تخصیص منابع به شکل ناعادلانه و غیر بهینه عمل می‌کند و به جای اینکه منابع ارزی برای تدارک در تهیه وتامین زیرساخت‌ها و همچنین در جهت گسترش و توسعه تولید و با همکاری بخش خصوصی به کار رود ولی چنین نیست و به صورت بهینه توزیع نمی‌شود و اقتصاد کشور دچار عدم تعادل است و منابع به سوی جاهایی می‌رود که بیشتر برای کشور زیان اقتصادی ایجاد می‌کنند.

این اقتصاددان بیان کرد: این در حالی است که درآمد نفتی مربوط به همه مردم است و مربوط به دولت نیست و دولت در نظام‌های دموکراتیک باید منافع ملی را به منافع شخصی ترجیح دهد ولی واقعا در مواردی منافع ملی در پس منافع گروهی و شخصی گم شده می‌شود به همین دلیل بخش خصوصی تضعیف شده و دامنه فقر بسیار گسترش پیدا کرده و به این ترتیب ۲۰ میلیون تا ۳۰ میلیون نفر از جمعیت زیر خط فقر مطلق هستند و تعداد بی‌خانمان‌ها هر روز بیشتر می‌شود و رکود از کشور ما هنوز خارج نشده است.

**مشاور پولی و بانکی وزارت راه و شهرسازی:**

# بانک‌ها سود اوراق مشارکت را از سپرده‌ها پرداخت می‌کنند

مشاور پولی و بانکی وزارت راه و شهرسازی گفت: ۵۰ درصد تسهیلات بانکی به بخش بازرگانی و خدمات اختصاص دارد که هیچ کدام از این شرکت‌ها بورسی نیستند و از عدم شفافیت برخوردارند. محمدهاشم بت‌شکن در همایش «مدیریت، تولید ملی و توسعه اشتغال» که در دانشکده مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی برگزار شد، با بیان اینکه اقتصاد کشور ما بازارمحور نیست بلکه بانک محور است، گفت: سوالی که در خصوص شرکت‌های بورسی مطرح است این است که آیا شفافیت توانسته به تامین مالی در شرکت‌های بورسی کمک کند یا خیر به معنای دیگر آیا شرکت‌هایی که در بورس فعال هستند و از شفافیت بالایی برخوردار هستند توانسته‌اند سهم بیشتری از منابع بانکی دریافت کنند؟ پاسخ این سوال قطعا خیر است. وی گفت: در حال حاضر ۵۰ درصد تسهیلات بانکی به شرکت‌های بازرگانی و خدمات اختصاص دارد که هیچ کدام آنها در بازار سرمایه و بورس حضور ندارند. در حقیقت ارزش افزوده آنها در عدم شفافیت شان است و شرکت‌هایی که شفاف هستند تنبیه می‌شوند این یکی از اشکالات عمده بازار بورس و سرمایه است.

مشاور پولی و بانکی وزارت راه و شهرسازی با تاکید بر اینکه ارائه تسهیلات به شرکت‌های غیرشفاف ایرادی است که به کل بازار پولی، مالی و سرمایه ایران وارد است، یادآور شد: ۱۰ درصد کل تسهیلات نظام بانکی به بخش مسکن و ساختمان اختصاص دارد این در حالی است که در بخش مسکن اصلا شرکت بزرگ نداریم که بتواند تسهیلات کلان بگیرد چه برسد به اینکه در بورس حضور داشته باشد. اگر قرار است جهت‌گیری تامین مالی به سمت شرکت‌های بورسی باشد باید به شرکت‌های شفاف‌تر اختصاص یابد که در حال حاضر اینگونه نیست.

عضو هیأت علمی‌دانشکده مدیریت و حسابداری دانشکده علامه طباطبایی در خصوص اوراق بدهی اظهار کرد: همواره گفته شده دولت یک بدهکار بدحساب است. به عنوان مثال روزی از بانک‌ها بهره‌برداری می‌کرد که شاهد افزایش حجم گسترده بدهی دولت به بانک‌ها شامل اوراق مشارکت پروژه‌های عمرانی بودیم. بانک‌ها نیز در زمان سررسید سود اوراق پول نداشتند در نتیجه از سپرده‌ها آن را پرداخت می‌کردند که به بدهی دولت به بانک‌ها تبدیل می‌شد. در نتیجه حجم زیادی از منابع مالی در بانک‌ها فریز می‌شود.

وی ادامه داد: کارکرد اصلی بازار بدهی باید اوراق مشارکت شرکتی باشد نه دولتی. در زمان مذاکرات هسته ای نیز دولت روی انتشار اوراق ثانویه حساسیت زیادی داشت و دائما به ما به عنوان بانک فشار می‌آورد که بورس را تقویت کنیم. وقتی مذاکرات تمام شد بورس نیز کاملا فراموش شد.

مدیرعامل سابق بانک عامل بخش مسکن افزود: جایگاه توسعه در بازار سرمایه است چون نظام بانکی کاملا بروکراتیک نبوده و از انعطاف برخوردار نیست در حالی که ساختار بازار سرمایه کاملا منعطف است و ابزارپذیری خوبی در آن برای تامین مالی شکل می‌گیرد.

خبرگزاری مهر-۲۹ بهمن

# ارزیابی‌های فنی و آموزش‌های ضروری با تشکیل اتاق فکر

**گزارشی از تازه‌های کمیسیون ماشین‌آلات سندیکا**

پس از برگزاری جلسه مجمع عمومی‌و انتخابات هیأت‌مدیره جدید سندیکا، تحولات جدیدی در راستای ارتقاء کارایی، کیفیت جلسات و هدفمندی فعالیت های کمیسیون ماشین‌آلات شکل گرفت. حضور کمرنگ شرکت‌های عضو سندیکا در جلسات و در دوره‌های آموزشی این کمیسیون از یک سو و طرح برخی انتظارات اصولی مسئولان ماشین‌آلات در شرکت‌های پیمانکاری، از قبیل ضرورت تعریف و تدوین ساختار کلی ماشین‌آلات در شرکت‌ها از سوی دیگر مسئولان کمیسیون ماشین‌آلات را بر آن داشت تا با تشکیل جلسات هم اندیشی به شناسایی مشکلات و چالش‌ها و ارایه راهکار با بهره گیری از خرد جمعی بپردازند.

بدین منظور با حمایت دبیر سندیکا و تشکیل هسته مرکزی آموزش، از پیشکسوتان مدیریت ماشین‌آلات در شرکت‌های عضو سندیکا و همچنین نمایندگانی از انجمن تولیدکنندگان و واردکنندگان ماشین آلات سنگین معدنی، ساختمانی و راهسازی تشکیل شد. این هسته در نقش اتاق فکر و کانونی برای انتقال آموزش های تخصصی در رابطه با طیف وسیعی از موضوعات مربوط به حوزه ماشین‌آلات شامل مسائل مدیریتی، خدماتی و فنی به ارزیابی و تبادل نظر پرداخته است که در ذیل به برخی مصوبات، توصیه ها و ارزیابی ها که محصول آسیب‌شناسی وضعیت ماشین‌آلات شرکت‌های عضو سندیکاست، اشاره می‌شود.

● شرکتهای مهندسی پیمانکاری فعال در صنعت احداث با منابع گوناگون سروکار دارند که یکی از آنها "ماشین‌آلات و تجهیزات" است که جزء دارایی فیزیکی محسوب می‌شود. این منبع علی رغم جایگاه مهمی‌که در حوزه درآمدی شرکت‌ها دارد و از طریق داد و ستد و نوسازی و بازسازی قابل جایگزینی است، همچون منابع دیگر از قبیل بیمه، مالیات، دعاوی، دفتر فنی و... متأسفانه مورد توجه قرار نمی‌گیرد. بنابراین باید به طور اصولی و قابل درک عینی به این منبع پرداخته شود.

* به منظور جمع‌آوری تجارب آموزشی سندیکا به طور اعم و در حوزه ماشین‌آلات به طور اخص به همراه فهرست دوره‌های اجرا شده و اساتید آن و همچنین تجارب حاصل از مطالعات و امور اجرایی شخصی در حوزه‌های گوناگون سندیکا به ویژه در بخش ماشین و تجهیزات، از طریق مدیر عامل شرکت‌های عضو سندیکا آماری در مورد بالاترین مقام ماشین‌آلات شرکت‌ها درخواست شود. در این صورت امکان تقسیم معرفی‌شدگان در جامعه آماری به کارگروه‌های تخصصی و ارتقاء منزلت و جایگاه کمیسیون های تخصصی و از آن جمله کمیسیون ماشین آلات وجود خواهد داشت.

● براساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل وضع موجود آموزش در سندیکا، برتهیه و تدوین ساختار هدفمند و کاربردی برای وضع مطلوب متمرکز شویم. در این راستا برنامه های فعلی تاحصول نتایج مصوبه‌های جدید تداوم می‌یابد.

● تدوین مکانیزم ممیزی شرکت‌های عضو سندیکا یکی از شرح وظایف این هسته فکری آموزشی است.

● برای ساماندهی و تجمیع امور ماشین آلات در شرکتها، ایجاد معاونت ماشین‌آلات در دستور بررسی‌های این هسته منظور خواهد شد.

● ساختار پیشنهادی مورد اشاره در بالا باید به نحوی طراحی و تدوین شود که به جای اعمال اجبار برای آموزش مدیران، آنان خود برای اخذ پاسخ به نیاز های آموزشی به سندیکا مراجعه نماید.

● وظیفه اصلی سندیکا تعریف نقش و جایگاه ماشین‌آلات و مدیر ماشین‌آلات می‌باشد به نحوی که مدیریت ماشین‌آلات از این طریق مجهز به گواهینامه بین‌المللی شود. در این ارتباط از نظرات و تجارب ملی و بین‌المللی آقای مهندس صفاکیش که از فرهیختگان و فعالان انجمن مدیریت پروژه ایران و همچنین عضو هیأت‌مدیره انجمن بین‌المللی مدیریت پروژه (IPMA) می‌باشند، خواهد شد. بدین ترتیب روند ارتقاء وزن و جایگاه مدیریت پروژه در مورد

مدیریت ماشین‌آلات نیز اعمال خواهد شد. تأسیس انجمن فرا صنفی ماشین‌آلات نیز می‌تواند در دستور کار قرار گیرد.

● نظرات و پیشنهادات هسته مرکزی بر حسب موضوع به جلسات کمیسیون ماشین‌آلات منتقل و مورد تبادل نظر قرار می‌گیرند. در حال حاضر موضوع ناوگان ماشین آلات و استاندارد سازی پارامترهای پیش بینی شده در ناوگان در "سیستم مرکزی" شرکت‌ها و در "پروژه" در دست بررسی است.

علاوه بر این، همکاری آموزشی سندیکا برای دوره‌های بلندمدت با دانشگاه فنی و حرفه‌ای در حوزه ماشین‌آلات در قالب طرح مشترک آموزشی سندیکا، دانشگاه فنی و حرفه‌ای و دانشگاه علمی- کاربردی کلن آلمان با استفاده از ویژگی های سیستم دوآل آلمان تداوم دارد. در این راستا نتایج تصمیمات هسته مرکزی و برخی مباحث کمیسیون ماشین‌آلات با هدف منظور نمودن آنها در سرفصل‌های آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای توسط نمایندگان کمیسیون ماشین‌آلات در کمیته مشترک برنامه‌ریزی ماشین‌آلات سنگین که متشکل از تعدادی از مدیران پژوهش و برنامه‌ریزی‌های آموزشی و اساتید ذیربط دانشگاه و نمایندگان کمیسیون ماشین‌آلات سندیکا می‌باشد، مطرح می‌گردد.

ضمناً به منظور گسترش فعالیت‌ها دبیر سندیکا طی بخشنامه‌ای از تمام اعضای محترم سندیکا درخواست کرده‌اند که بالاترین مقام ماشین‌آلات شرکت را برای بهره‌برداری بیشتر از خرد جمعی به دبیرخانه سندیکا معرفی نمایند.

شایان ذکر است که تقویم آموزشی برای برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه مدت نیز تهیه شده است که از ابتدای سال نو به اجرا گذاشته خواهد شد.

معاون سازمان برنامه و بودجه اعلام کرد:

# راهکاری برای افزایش کارآمدی طرح‌های عمرانی

معاون فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه کشور گفت: یکی از رموز توفیق توسعه، نهادینه کردن حضور و ادامه فعالیت شرکت‌های بزرگ و توانمند اعم از پیمانکاری و مشاوره است.

حمیدرضا عدل در خصوص نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور اظهار داشت: در ابتدای سال ۱۳۹۶ با مصوبه مجلس شورای اسلامی، براساس ماده ۳۴ قانون احکام دایمی برنامه‌های توسعه کشور، دولت موظف شد به منظور افزایش کارامدی و اثربخشی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، اقداماتی را در خصوص سه موضوع مهم، تهیه سند نظام فنی و اجرایی کشور، استفاده از روش‌های اجرایی مناسب «مشارکت بخش عمومی- خصوصی» و سازوکار تامین مالی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بزرگ و متوسط از طریق گشایش اعتبارات اسنادی ریالی و ارزی به عمل آورد. وی افزود: در همین راستا، آیین‌نامه اجرایی این ماده با مشارکت دیگر دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی تهیه و برای بررسی و تصویب، تقدیم هیات وزیران شده است که در حال بررسی است و سند مرتبط نیز توسط سازمان در دست تهیه است.

معاون فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه کشور تصریح کرد: یکی از موضوعات مهم که باید از سوی سازمان در تهیه سند نظام فنی و اجرایی کشور مورد توجه قرار گیرد، توجه به ماندگاری و توانمندی شرکت‌های مهندسین مشاور و پیمانکار خواهد بود. خوشبختانه از سال‌های گذشته سازمان روی این موضوعات متمرکز بوده و توجه خاصی را داشته است. عدل عنوان کرد: یکی از رموز توفیق توسعه، نهادینه کردن حضور و ادامه فعالیت شرکت‌های بزرگ و توانمند اعم از پیمانکاری و مشاوره است.

وی ادامه داد: با توجه به این‌که بخش خصوصی کشور در حوزه نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور از عوامل تاثیرگذار اصلی در عمران کشور به شمار می‌روند، سازمان برنامه و بودجه کشور از سال ۱۳۹۴ با برگزاری همایش سالانه نظام فنی و اجرایی کشور از پیشگامان این نظام تقدیر به عمل می‌آورد. معاون فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه کشور خاطرنشان کرد: در سال جاری نیز قرار است سومین همایش سالانه نظام فنی و اجرایی کشور با معرفی شرکت‌های مشاور و پیمانکار در سه محور ماندگاری، صدور خدمات فنی و مهندسی و سرمایه‌گذاری در اجرای طرح‌های عمرانی، همزمان با روز مهندس در پنجم اسفندماه ۱۳۹۶ به همت امور نظام فنی و اجرایی- معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه کشور برگزار کند.

خبرگزاری مهر-۱ اسفند

# غفلت های پرهزینه

بهمن آرمان - اقتصاددان

پنجم اسفندماه به طور همزمان سه خبر روی سایت‌های خبری ایران گذاشته شد که مربوط به دو تشکیلات اقتصادی کشور است که نقش تعیین کننده‌ای در تصمیم‌گیری‌ها و متغیرهای کلان اقتصادی دارند. یکی خبری بود که از طرف دولت افغانستان بر روی خروجی خبرگزاری‌های جهان گذاشته شد که باعث تاسف و در عین حال نگرانی فراوان از عملکرد وزارت نفت و وزارت امور خارجه شد و حکایت از آغاز مرحله دوم خط لوله گاز موسوم به تاپی است که گاز ترکمنستان را که دارای ذخایر بسیار اندکی نسبت به ایران در زمینه گاز طبیعی است به مقصد پاکستان و هندوستان از طریق افغانستان دارد. این درحالی است که هزینه اجرای این پروژه بر پایه برآوردهای اولیه چیزی حدود ۱۰ میلیارد دلار است و عجیب اینجاست زمانی که دولت‌های هندوستان، پاکستان، افغانستان و ترکمنستان به انجام چنین کاری تصمیم گرفته بودند، وزیر نفت ایران، اعلام کرد که این مسئله آنچنان جدی نیست و تامین ۱۰ میلیارد دلار هزینه اجرای این خط لوله به این زودی‌ها امکان‌پذیر نیست. بنابراین انتقال گاز طبیعی ایران به پاکستان و هندوستان با اینکه بنا بر گزارش‌های معتبر بین‌المللی بزرگ‌ترین ذخایر گاز جهان را داراست و حتی میزان ذخایر گاز طبیعی ایران را بیش از روسیه می‌دانند، همچنان از جذابیت کافی برخوردار است. یعنی هزینه سنگین صورت گرفته برای احداث خط لوله گاز عسلویه تا زاهدان که باید به پاکستان ادامه پیدا می‌کرد، عملا بیهوده بوده که این خود نشانه بی‌اطلاعی مسئولان ما در بخش نفت و ضعف وزارت امور خارجه در درک مسائل بین‌المللی و منافع ملی دارد. نکته دیگری که آن‌هم بر روی خروجی سایت‌های خبری گذاشته شد، مقوله انتقال نفت خام حوزه غرب کارون به میزان یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز با خط لوله‌ای به طول ۱۲۰۰ کیلومتر برای انتقال به ایستگاه پمپاژ کوره در جنوب خوزستان و سپس جزیره خارک است که به معنای خام فروشی نفت است. در همین حال که کشورهای حاشیه خلیج فارس از عربستان گرفته تا کویت و امارات از سال ۲۰۲۲ نفتی به صورت نفت خام صادر نخواهند کرد زیرا در حال احداث پالایشگاه‌های جدید نفت و مجتمع‌های پتروشیمی‌هستند، خبری که توسط وزارت نفت بر روی سایت‌های خبری گذاشته شد، مایه نگرانی و در عین حال تاسف فراوان محافل داخلی و شگفتی محافل مالی، اقتصادی در سطح جهانی شده است و کسی در دولت نیست که از وزارت نفت سوال کند که این دو میلیارد دلاری که قرار است برای ساخت این خط لوله برای انتقال نفت خام هزینه شود با کدام توجیه علمی، اقتصادی که در برگیرنده منافع ملی ایران باشد، صورت گرفته؟ و وزیر نفت که اصولا اعتقادی به صنایع پایین دستی نفت ندارد و تا به‌حال برای جلوگیری از سرمایه‌گذاری در صنایع پایینی دستی اعم از پالایشگاه‌های نفت و واحدهای پتروشیمی هرآنچه از دستش می‌آید را انجام داده با چه توجیهی چنین کاری را می‌کند؟ مطلب سوم که بر روی خروجی سایت‌های خبری گذاشته شد، مصاحبه مدیرعامل شرکت فولاد مبارکه است که آن هم به معنای صدمه زدن به منافع ملی است. فولاد مبارکه پس از شرکت نفت با درآمدی حدود سه و نیم میلیارد دلار بزرگ‌ترین بنگاه اقتصادی کشور است و صنایع بسیاری به عملکرد این بنگاه اقتصادی وابسته هستند. ولی در مصاحبه مدیرعامل این شرکت هیچگونه اشاره‌ای به جلوگیری از خام فروشی فولاد و تولید فولادهای خاص با ارزش افزوده بسیار بالا اشاره نشده است. بنابراین این پرسش مطرح است که واقعا سیاست‌های اقتصادی و عملکرد بنگاه‌های بزرگ اقتصادی کشور تحت نظارت چه تشکیلاتی هستند و چه کسی بر آنها نظارت می‌کند؟ به یاد دارم زمانی که آقای دری نجف آبادی، وزیر اطلاعات بودند در یک نشست عمومی به مناسبت مبعث پیامبر از ایشان سوال کردم که آیا در وزارت اطلاعات تشکیلاتی به عنوان بخش اقتصادی وجود دارد یا خیر که پاسخشان منفی بود. یعنی هیچگونه نهادی در کشور به خود زحمت نمی‌دهد که این گونه موارد را که بازتاب‌های

> هزینه سنگین صورت گرفته برای احداث خط لوله گاز عسلویه تا زاهدان که باید به پاکستان ادامه پیدا می‌کرد، عملا بیهوده بوده که این خود نشانه بی‌اطلاعی مسئولان ما در بخش نفت و ضعف وزارت امور خارجه در درک مسائل بین‌المللی و منافع ملی دارد.

ملی دارند مورد بررسی قرار دهد. افراد مختلفی به عنوان جاسوس یا عوامل بیگانه در کشور دستگیر می‌شوند ولی تا به‌حال دیده نشده که برای یک تصمیم‌گیری غلط اقتصادی که به احتمال قوی ریشه در فساد مالی یا گرفتن برخی سیگنال‌هاست، فردی را حتی مورد پرسش قرار دهند یا حداقل یک بازجویی ابتدایی از او صورت گیرد. این تشکیلات هیچکدام خود را موظف به رعایت منافع ملی نمی‌دانند. در رابطه با وزارت نفت و عملکرد آن بیش از این چیزی نمی‌توان نوشت. آنان که باید بدانند، می‌دانند. ولی در رابطه با فولاد مبارکه و نقش آن در اقتصاد کشور، شاید اطلاعات کافی وجود نداشته باشد. از آنجایی که نگارنده از پیش از انقلاب در این بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری صنعتی تاریخ ایران حضور داشته‌ام، دارای اطلاعاتی می‌باشم که دیگران ندارند و ضرورتی بر روشن شدن پاره‌ای از مسائل مرتبط بر این صنعت استراتژیک نیست. صنعتی که حتی کشورهای پیشرفته که به دوران فراصنعتی وارد شده‌اند، همچنان بر آن و تولید کالای استراتژیک حاصل از آن تاکید دارند. آمریکا، ژاپن، آلمان و ایتالیا که عضو گروه G۷ یا هفت اقتصاد بزرگ جهان هستند، همچنان بزرگ‌ترین تولیدکنندگان فولاد جهان نیز هستند ولی با یک دگردیسی بنیادی، یعنی تمرکز بر روی تولید فولادهای ویژه و ضد زنگ. فولاد مبارکه و فولاد خوزستان بزرگ‌ترین تولیدکنندگان فولاد ایران هستند. فولاد مبارکه همچنان تمرکز خود را بر روی تولید فولادهای با ارزش افزوده پایین گذاشته است. فولاد خوزستان که اصولا خام فروشی می‌کند که در اصطلاح اقتصادی به آن خون فروشی می‌گویند. البته این که چرا در طول سال‌های پس از انقلاب

> **افراد مختلفی به عنوان جاسوس یا عوامل بیگانه در کشور دستگیر می‌شوند ولی تا به‌حال دیده نشده که برای یک تصمیم‌گیری غلط اقتصادی که به احتمال قوی ریشه در فساد مالی یا گرفتن برخی سیگنال‌هاست، فردی را حتی مورد پرسش قرار دهند یا حداقل یک بازجویی ابتدایی از او صورت گیرد.**

برای سرمایه گذاری سنگینی که ساخت آن بیش از انقلاب آغاز شده بود و چند بار بدون هیچگونه منطق نظامی توسط عراق بمباران شد، مدیریت‌های ناکارآمد و ضعیف حاکم بوده است، مقوله‌ای است که جای پرسش و تامل فراوان دارد. زیرا در سایر مدیریت‌های بحران خوزستان نیز چنین جوی حاکم است. بازتاب واقعی آن چهره ظاهری شهرهای بزرگ خوزستان است که پس از گذشت ۲۹ سال از پایان جنگ همچنان چهره جنگ زده دارد. ولی در مورد فولاد مبارکه موضوع به گونه‌ای دیگر است و اصرار این مجموعه بزرگ اقتصادی و تاثیرگذار بر اقتصاد ملی بر تولید کالاهای با ارزش افزوده پایین گذاشته شده است داستان پیچیده‌ای دارد که احتمالا متاثر از جریان‌های خاص سیاسی، مالی و اقتصادی است یا خیلی خوشبینانه نادانی مدیریت است که چنین نیست. زیرا مدیرعامل فعلی آن در سال‌های جنگ، در ایتالیا به کار اشتغال داشته و صنعت فولاد را به خوبی می‌شناسد. البته محاسبه وزن عوامل یادشده نمی‌تواند توسط نگارنده انجام شود. زیرا کار یک اقتصاددان و یا یک کارشناس آشنا به صنعت فولاد نیست و باید نهادهای ویژه‌ای به این کار بپردازند. البته موضوع بسیار طولانی و پیچیده است که مکاتبات آن در استانداری خوزستان، سازمان صنعت معدن و تجارت استان و دبیرخانه فولاد مبارکه وجوددارد. خلاصه سخن اینکه مدیریت این مجموعه بزرگ اقتصادی بنا به دلایل نامعلوم و مشکوک مخالفت خود با تولید فولاد ضدزنگ که قیمت آن در بازارهای جهانی شش برابر تولیدات فولادمبارکه است رسما اعلام کرده. جالب اینجاست که بر پایه گزارش شرکت مهندس مشاوراتریشی که مدیرعامل پیشین آن یک ایرانی است، با اصرار من و حس میهن پرستی به رایگان گزارش‌های توجیه‌پذیری این پروژه را در اختیار ایران گذاشته است. البته از این گونه موارد در ایران بسیار روی می‌دهد. ولی اینکه هیچ نهادی مسئولیت اینگونه کارها را به عهده نمی‌گیرد؛ وا... اعلم.

روزنامه آرمان - ۹۶/۱۲/۸

# کارگاه آموزشی برای تبیین قانون مالیات‌های مستقیم

**برقراری مالیات، معافیت، بخشودگی و تخفیف مالیاتی باید به موجب قانون باشد**



سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران، طی سال‌های اخیر و در راستای ارائه خدمات آموزشی به اعضای خود اقدام به برگزاری کارگاه‌های متعددی در حوزه مسائل مبتلا به پیمانکاران از جمله قوانین و مقررات نموده است. بعد از برگزاری ۴ کارگاه که با استقبال حاضران مواجه شد، تصمیم بر آن شد کارگاه‌های سه گانه در اسفندماه برگزار شود که اولین آنها با موضوع «تبیین قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴ و بخشنامه‌های مرتبط» روز یکشنبه ۶ اسفندماه ۹۶ در سندیکا برگزار شد.

آقای احمد غفارزاده عضو هیأت مستشاری امور مالیاتی مرکز عالی دادخواهی مالیاتی و مدرس و نویسنده، مدرس این کارگاه بود که عنوان کرد: مالیات وجوه و اموالی است که دولت از اشخاص به موجب قانون به منظور تأمین مخارج عمومی دریافت می‌کند. مهمترین موضوع در این تعریف بحث قانونی بودن است، که نشأت گرفته از اصل ۵۱ قانون اساسی است. مبانی قانون مالیات ایران همین اصل ۵۱ قانون اساسی است که می‌گوید: «هیچ نوع مالیات وضع نمی‌شود مگر به موجب قانون. موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می‌شود.» یعنی به جز مجلس شورای اسلامی سایر منابع حق برقراری مالیات ندارند. در واقع برقراری مالیات، معافیت، بخشودگی و تخفیف مالیاتی باید به موجب قانون باشد.

وی افزود: در حال حاضر در اکثر کشورهای اصلی که براساس آن پایه‌های مالیاتی وضع می‌شود اصل توانایی پرداخت است، که به نظر امری بدیهی می‌رسد اما برخی دیگر معتقد بودند براساس اصل فایده باید مالیات گرفت یعنی کسانی که از خدمات عمومی استفاده می‌کنند مالیات بدهند، البته این اصل طرفدار زیادی نداشت چون دهک‌های پایین که از خدمات عمومی استفاده می‌کنند قادر به پرداخت مالیات نیستند. بنابراین در اکثر کشورها توانایی پرداخت اصل مالیات است و باید دید چه اشخاصی توانایی پرداخت مالیات دارند. اشخاصی که درآمد دارند، ثروت دارند و مصرف می‌کنند می‌توانند مالیات بدهند که در حال حاضر ۹۵ درصد پایه‌های مالیاتی در کشورها براساس این سه مورد است. در کشور ما مالیات بر درآمد، مالیات بر ثروت (مثلا مالیات بر ارث یا خانه‌های خالی) و مالیات بر مصرف (مالیات ارزش افزوده) داریم.

غفارزاده تصریح کرد: در ادبیات مالیات، تمام مالیات‌ها نرخ دارند. نرخ‌های ما معمولاً یا تناسبی یا تصاعدی است. نرخ تناسبی مثل مالیات بر حقوق اشخاص است که درآمد هر چقدر باشد نرخ ثابت است. در نرخ‌های تصاعدی با افزایش درآمد نرخ هم افزایش می‌یابد مثل نرخ ماده ۱۳۱ که ۱۵ تا ۲۵ درصد است. در مورد مالیات تکلیفی هم باید گفت این مالیات در منبع پرداخت می‌شود، عموماً در این مورد نگاه به ماده ۱۰۴ است که حذف شده اما به غیر از آن ما ۸-۷ مالیات تکلیفی دیگر هم در قانون داریم. مالیات تکلیفی یعنی همین که کارفرما پولی پرداخت می‌کند سهم دولت را جدا کند و بقیه را پرداخت نماید مثل مالیات حقوق. تکلیف این قانون برعهده پرداخت‌کننده است و بر دو نوع علی‌الحساب (ماده ۱۰۴ سابق) و قطعی تقسیم می‌شود که مالیات قطعی که در مالیات قطعی سازمان مالیاتی با کارفرما سر و کار دارد. مثل مالیات بر حقوق.

وی در ادامه با توضیح درباره مالیات بردرآمد، اجاره را به عنوان یکی از مالیات‌های تکلیفی برشمرد و عنوان کرد: تبصره ۹ ماده ۵۳ مالیات را از اجاره‌بها می‌داند و نه از محل رهن کامل؛ در مورد رهن و اجاره هم تکیفی مستأجر فقط در مورد بخش اجاره است، در درآمد اجاره ۲۵ درصد به عنوان هزینه استهلاک محاسبه و ۷۵ درصد جهت مالیات درآمد با نرخ‌های تعیین شده محاسبه می‌گردد. مستأجر اگر شخص حقوقی باشد برای پرداخت مالیات تکلیف دارد، نرخ مالیات تکلیفی بستگی به موجر دارد. البته مالک معاف نیست و به نحو دیگری اجاره می‌دهد.

وی درباره مالیات بر حقوق گفت: اشخاص حقوقی منبع درآمدشان یا از تسلیم نیروی کار خود است، یا از سرمایه و یا تلفیقی از کار و سرمایه، یا دارای درآمدهای اتفاقی هستند که بحث ما درباره تسلیم نیروی کار است که در آن با اشخاص حقیقی کار داریم که در قبال تسلیم کار درآمد دارد، البته کارفرما می‌تواند شخصیت حقوقی یا حقیقی باشد.

وی افزود: کلیه درآمدهای نقدی و غیرنقدی مستمر و غیرمستمر مشمول مالیات هستند مگر اینکه طبق قانون معاف شده باشند. برخی معافیت‌ها وابسته به شخص است مانند معافیت به خاطر جانبازی یا خانواده شاهد، و این افراد هر کجا کار کنند از این معافیت برخوردارند. برخی معافیت‌ها وابسته به نوع شغل هستند مثلاً افراد نظامی یا کارکنان وزارت اطلاعات، و این افراد اگر در جای دیگر و شغل دیگر شاغل شوند دیگر معاف نیستند. برخی معافیت‌ها مربوط به منطقه هستند مثل مناطق آزاد تجاری صنعتی (نه مناطق ویژه)؛ برای مناطق کمتر توسعه‌یافته هم ۵۰درصد بخشودگی تعلق می‌گیرد. برخی معافیت‌ها برای حفظ حداقل معیشت است و افرادی که کمتر از حدی درآمد داشته باشند معاف از مالیات هستند.

وی عنوان کرد: اگر درآمد غیرنقدی باشد مانند اتومبیل با راننده و بی‌راننده (اختصاصی) و مسکن با اثاثیه و بی‌اثاثیه (اختصاصی فرد)، نرخ توسط سازمان مالیاتی مشخص شده است. مسکن‌هایی که در کارگاه‌ها به کارگر واگذار می‌شود مشمول مالیات نمی‌شوند.

وی درباره تصریح ماده ۸۶ گفت: در مورد این تبصره قبلاً اینگونه بود که: «پرداخت‌هایی که کارفرمایان به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود که مشمول پرداخت کسورات بازنشستگی یا بیمه نمی‌باشند، با عنوان حق‌المشاوره، حق حضور در جلسات، حق‌التدریس، حق‌التحقیق و حق پژوهش پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده ۸۴ این قانون مشمول مالیات مقطوع به نرخ ۱۰درصد بود.» در ۹۶/۶/۱۱ این حکم اصلاح شد و با حذف ۵ عنوان ذکر شد: «در مورد پرداخت‌هایی که از طرف غیر از پرداخت‌کننده اصلی حقوق به اشخاص حقیقی به عمل می‌آید، پرداخت‌کنندگان مکلفند هنگام هر پرداخت، مالیات متعلق را با رعایت معافیت‌های قانونی مربوط به حقوق به جز معافیت موضوع ماده ۸۴ این قانون، به نرخ مقطوع ۱۰درصد محاسبه، کسر و حداکثر تا پایان ماه بعد با فهرستی حاوی نام و نشانی دریافت‌کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جریمه‌های متعلق خواهند بود.» یعنی اگر فرد حقوق‌بگیر اصلی باشد معافیت پایه نمی‌گیرد، نرخ ۱۰درصد به وی تعلق می‌گیرد ولی از سایر معافیت‌ها برخوردار است. برخی این ماده را به ماده ۱۰۴ تفسیر می‌کنند در حالی که این مورد درباره تسلیم کار و استمرار در کار است، افرادی که مشمول ماده ۸۶ نمی‌شوند از طریق فهرست خرید فصلی گزارش می‌شوند.

غفارزاده عنوان کرد: شرکت‌ها باید تا آخر ماه آینده مالیات متعلقه را به علاوه فهرست به سازمان مالیاتی ارسال کنند در غیر این صورت باید جریمه سنگینی که به مالیات‌های تکلیفی تعلق می‌گیرد پرداخت کنند. البته سازمان مالیاتی در مورد بخشودگی و میزان بخشودگی جرائم اختیار دارد مگر اینکه در قانون حکم به عدم بخشودگی شده باشد مثل عدم تسلیم اظهارنامه، البته عموما در پایان سال میزان بخشودگی‌ها قابل توجه است.

عضو هیأت مستشاری امور مالیاتی تصریح کرد: تا سال ۱۳۹۴ اگر حق سنوات و حقوق ایام مرخصی در زمان بازنشستگی پرداخت می‌شد از مالیات معاف بود و اگر در طی خدمت پرداخت می‌شد مشمول پرداخت مالیات بود اما از سال ۱۳۹۴ دیگر این پرداخت‌ها در زمان خدمت هم مشول مالیات نخواهد شد.

وی درباره ماده ۱۰۷ هم عنوان کرد: قبل از اصلاح قانون مالیات اشخاص خارجی هم مانند ایرانی‌ها محاسبه می‌شد و خارجی‌ها می‌گفتند ریسک مالیات بالا است؛ در اصلاحیه جدید قانون، مالیات اشخاص خارجی به شکل تکلیفی است. درآمد این اشخاص خارجی در ایران بر دو نوع است؛ یا درآمدهایی در ایران دارند و برای آن در ایران حضور دارند، یا درآمدهایی هم از ایران دارند که نیاز به حضور در ایران ندارند. در ماده ۱۰۷ در هر دو مورد ضریب‌هایی مشخص شده است. برای شخص حقوقی نرخ این مالیات ۲۵درصد خواهد بود. اگر قراردادی به شکل EPC باشد و P هم در قرارداد مشخص باشد، در صورت وضعیت هم این مورد تفکیک شده باشد، تجهیزات مشمول مالیات نخواهد بود.

**در اصلاحیه جدید به غیر از هزینه های پرداختی که به شیوه تهاتر انجام می‌شود در بقیه موارد که پرداخت نقدی بالای ۵ میلیون تومان است باید برگه تراکنش بانکی ارائه شود. در مورد چک‌ها البته ایرادی در این باره وجود ندارد. اصل این حکم برای جلوگیری از پدیده کدفروشی است که برخی فروشنده‌ها سعی دارند از افشای اطلاعات خود برای سازمان مالیاتی جلوگیری کنند**

وی درباره روش‌های رسیدگی تعیین درآمد هم گفت: در ماده ۹۷ سابق موارد علی‌الرأس مشخص شده بود، در مواردی که ترازنامه نیست یا اظهارنامه و ترازنامه داده بودیم ولی موقع مراجعه می‌گفتیم دفتر نداریم، و یا در مواردی که مؤدی ایراد می‌گفت و پرونده را به هیأت بند ۳ می‌فرستاد و در صورت تأیید علی‌الرأس می‌شد اما اکنون این حکم لغو شده است. در طی این مدت، در ادارات امور مالیاتی که نظام جامع مالیاتی به صورت کامل به اجراء درنیامده است مواد ۹۷، ۹۸، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴ و ۲۷۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ مجری خواهد بود.

وی افزود: احتمالاً نام طرح جامع مالیاتی را شنیده باشید. این طرح شامل ۳۲ پروژه است که سعی دارد وضع مالیاتی ما را بهبود ببخشد و یکی از موارد آن انتخاب نمونه بر مبنای ریسک است. طبق این طرح بررسی تمام پرونده‌های مالیاتی که امری هزینه‌بر و زمان‌بر است هر سال نخواهد بود، بلکه پرونده‌های پرریسک حسابرسی خواهد شد. شاخص‌های زیادی برای تشخیص ریسک پرونده وجود دارد که می‌تواند شامل ارزیابی ارقام اظهارنامه و تطبیق آن با اطلاعات مندرج در بانک‌های اطلاعاتی، یا بررسی سوابق مؤدی یا نسبت‌های مالی شرکت وی باشد. بخش اول ارزیابی توسط سیستم طراحی شده خواهد بود، و شرکت‌های پرریسک برای حسابرسی مشخص خواهند شد. اگر شرکتی اظهارنامه ندهد طبق ماده ۹۷، سازمان مالیاتی برای وی اظهارنامه درست خواهد کرد و مؤدی می‌تواند برای رد کردن نظر سازمان مالیاتی اظهارنامه مورد تأیید خود را ارائه دهد. با اجرای این روش تماس مؤدی و مجری کمتر خواهد شد و به میزان زیادی از فساد در این حوزه کاسته خواهد شد.

وی درباره روش علی‌الرأس هم عنوان کرد: این روش، روشی آسان اما غیرعادلانه است که بحث ضرر و زیان مطرح نمی‌شود و روی سود پیش‌بینی شده تأکید دارد. در مورد مردود شدن دفاتر هم می‌توان با اشاره به تبصره ۲ ماده ۹۷ درخواست رسیدگی کرد.

در این تبصره ذکر شده: «هرگاه طبق اسناد و مدارک ابرازی یا به دست آمده امکان تعیین درآمد واقعی مؤدی وجود داشته باشد، اداره امور مالیاتی مکلف است درآمد مشمول مالیات را براساس رسیدگی به اسناد و مدارک مزبور یا دفاتر، حسب مورد، تعیین کند.»

وی درباره فعالیت‌های پیمانکاری وساخت وساز گفت: در ماده ۷۷ قبل از سال ۹۵، میزان ۱۰درصد به مأخذ ارزش معاملاتی ملک مورد انتقال گرفته می‌شد اما اکنون مالیات ساخت و ساز از حالت مالیات مقطوع بیرون آمده و به شکل مالیات سود شده است اما فقط در مورد ساختمانهایی که از ۱ فروردین ۹۵ پروانه ساخت گرفته باشند. در مورد ساختمانهای قبل از آن تاریخ مالیات براساس ماده ۵۹ خواهد بود. اما کسانی که پروانه خود را از این تاریخ به بعد می‌گیرند برای شهرهای زیر ۱۰۰۰نفر معاف از مالیات خواهند بود و در مورد شهرهای بزرگتر، اگر سازنده حقیقی باشد براساس استاندارد ۲۹ حسابداری سود و زیان محاسبه خواهد شد. در مورد اشخاص حقوقی نیز ساخت و ساز شغل محاسبه و مالیات دریافت می‌شود. مگر اینکه بیش از ۳ سال از تاریخ صدور گواهی پایان کار گذشته باشد. در مورد اشخاص حقوقی ۱۰ درصد مالیات علی‌الحساب گرفته می‌شود تا پایان سال مالیات مشخص شود. برای فعالیت پیمانکاری بر مبنای استاندارد شماره ۹ حسابداری عمل خواهد شد و بعد از تعیین سود و زیان مالیات محاسبه خواهد شد.

غفارزاده در مورد هزینه های قابل قبول مالیاتی نیز عنوان کرد: ماده ۱۴۷ شرایط قابل قبول بودن هزینه‌ها از نظر مالیاتی را مشخص کرده است:« هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به شرحی که ضمن مقررات این قانون مقرر می‌گردد عبارت است از هزینه‌هایی که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصراً مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حد نصاب‌های مقرر باشد. در مواردی که هزینه‌ای در این قانون پیش‌بینی نشده یا بیش از نصاب‌های مقرر در این قانون بوده ولی پرداخت آن به موجب قانون و یا مصوبه هیأت وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود».

با این تفسیر در حد متعارف متکی به مدارک بودن یعنی برای خرید سنگ وسط بیابان دستخط، کد ملی و شماره تماس فروشنده کفایت می کند اما خرید از ایران خودرو بدون فاکتور رسمی قابل استناد نیست. مورد دیگر این است که هزینه هایی قابل قبول هستند که در راستای ایجاد درآمد برای موسسه باشد نه هزینه‌هایی مانند هدیه. سومین شرط این است که مطابق با حدنصاب مشخص شده توسط قانون و مربوط به آن

دوره مالی باشد. در مورد دوره مالی دو استثنا وجود دارد، یکی در آخر دوره مالی که برای برخی هزینه‌ها ذخیره در نظر گرفته می‌شود و دیگری در مورد قسمتی از هزینه های دوره قبل.

وی افزود: در اصلاحیه جدید به غیر از هزینه های پرداختی که به شیوه تهاتر انجام می‌شود در بقیه موارد که پرداخت نقدی بالای ۵ میلیون تومان است باید برگه تراکنش بانکی ارائه شود. در مورد چک‌ها البته ایرادی در این باره وجود ندارد. اصل این حکم برای جلوگیری از پدیده کدفروشی است که برخی فروشنده‌ها سعی دارند از افشای اطلاعات خود برای سازمان مالیاتی جلوگیری کنند. بهتر است پرداخت از حساب شرکت باشد و اگر تنخواه گردانی پرداخت داشته باشد بهتر است وی حسابی مشخص و مختص به پرداختهای شرکت داشته باشد تا بتوان از آن دفاع کرد. سود تسعیر ارز مشمول مالیات و زیان آن شامل هزینه مالیاتی می‌شود اما اگر منشاء صادراتی داشته باشد سود آن مشمول مالیات نمی‌شود و زیان آن هم مشمول هزینه مالیاتی نمی‌شود.

غفارزاده در ادامه به تشریح ماده ۱۴۸ و بندهای آن پرداخت و گفت: در گذشته فقط جرایم پرداختی به بانکها به عنوان هزینه مورد قبول قرار می‌گرفت اما در اصلاحیه جدید جریمه شناسایی شده هم قابل قبول است. سود و کارمزد پرداختی به موسسات مالی و اعتباری غیرمجاز هم غیرقابل قبول هستند. در ماده ۱۴۸ تنزیل اوراق جزو هزینه‌های قابل قبول نیست اما سندیکا می‌تواند به وزارت دارایی پیشنهاد کند از ظرفیت تبصره ۱ ماده ۱۴۸ در این مورد استفاده کنند که به هزینه‌های پیش‌بینی نشده موسسات می‌پردازد. در مورد تعمیرات اگر تعمیرات اساسی و برای بهبود وضع موجود باشد به عنوان هزینه پذیرفته نمی‌شود و باید روی قیمت تمام شده دارایی برود و در سنوات آتی مستهلک شود ولی تعمیرات جزئی که برای حفظ وضع موجود است جزو هزینه‌ها هستند.

وی درباره دادرسی مالیاتی نیز گفت: دادرسی با صدور برگ تشخیص آغاز می‌شود. و برای مالیات مستقیم ۳۰ روز و برای مالیات بر ارزش افزوده ۲۰ روز فرصت اعتراض وجود دارد. اولین کار مراجعه به اداره مالیاتی و دریافت تصویری از گزارش رسیدگی در اجرای ماده ۲۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم و ماده ۳۵ آیین نامه ماده ۲۱۹ و بند ۲۵ دادرسی مالیاتی است. در بند ۲۵ تصریح شده اگر مودی بخواهد می تواند گزارش رسیدگی یا گزارش اجرای قرار را بگیرد که بر مبنای آن دفاعیات خود را بنویسد. باید لوایح دفاعیات خود را بند بند و بر اساس ادله قانونی بنویسد. امور مالیاتی یک ماه فرصت رسیدگی به اعتراض شما را دارد، و عموما با توافق به پایان می‌رسد. اگر توافق صورت نگرفت پرونده به هیات بدوی می رود که سه عضو دارد و شما می‌توانید در اولین اعتراض یکی از اعضای آن را از صنف یا تشکلی معرفی کنید. این هیات باید از شما ۱۰ روز قبل از مراجعه دعوت کند و جلسات آن فقط با حضور سه نفر رسمی خواهد شد. رای صادره قطعی است مگر اینکه ظرف ۲۰ روز مودی یا اداره مالیاتی اعتراض کند. مودی برای اعتراض باید مالیات مورد قبول را پرداخت کند. هیات تجدید نظر هم ۳ عضو دارد ولی اعضای آن نباید جزو هیات بدوی باشد وگرنه رای اعتبار نخواهد داشت، رای صادره قطعی خواهد بود.

**در بند ۲۵ تصریح شده اگر مودی بخواهد می تواند گزارش رسیدگی یا گزارش اجرای قرار را بگیرد که بر مبنای آن دفاعیات خود را بنویسد. باید لوایح دفاعیات خود را بند بند و بر اساس ادله قانونی بنویسد. امور مالیاتی یک ماه فرصت رسیدگی به اعتراض شما را دارد، و عموما با توافق به پایان می‌رسد. اگر توافق صورت نگرفت پرونده به هیات بدوی می رود که سه عضو دارد و شما می‌توانید در اولین اعتراض یکی از اعضای آن را از صنف یا تشکلی معرفی کنید**

وی افزود: در ادامه می‌توان به شورای عالی مالیاتی مراجعه کرد که نحوه تنظیم لایحه آن به دلیل شکلی بودن فرق دارد و در این باره می‌توان از نقص رسیدگی شکایت کرد و گفت در مورد بندهای فلان و فلان اظهار نظر نشده است. در مورد عدم رعایت مقررات قانونی یا نقض مقررات قانونی هم می‌توان بر حسب مورد شکایت کرد تا پرونده در هیات هم عرض بررسی شود. شورا بررسی می‌کند و یا مورد پذیرش قرار می‌گیرد و رای باطل شده به هیات هم عرض ارسال می‌شود. باز هم می‌توان به ۲۵۱ مکرر و دیوان عدالت اداری شکایت کرد. ۲۵۱ مکرر در مورد مالیاتهای قطعی شده است که در مرجع دیگر قابل طرح نباشد و شکایت مستند بر مدارک کافی باشد که شکایت باید به طور پستی ارسال شود یا به دبیرخانه وزارت اقتصاد و دارایی تحویل و رسید دریافت شود. در این مورد وزیر امور اقتصاد و دارایی اختیار دارد که درباره مطرح شدن یا نشده این پرونده تصمیم‌گیری کند. در صورت تشخیص برای رسیدگی هیاتی ۳ نفری که توسط وزیر انتخاب شده‌اند، به پرونده رسیدگی و رای صادره آنها قطعی است.

غفارزاده تصریح کرد: برای شکایت به دیوان عدالت اداری ۳ ماه از زمان ابلاغ رای فرصت دارید، برای دیوان هم رای قطعی کمیسیون و هیات لازم است، و باید فرم دادخواست پر شده، مستندات ضمیمه شود، هزینه دادرسی برای مرحله بدوی و تجدید نظر پرداخت شود. برای شکایت به دیوان می‌توان «دستور موقت» هم درخواست کرد که بر مبنای آن اگر شعبه تشخیص داد از سازمان مالیاتی می‌خواهد عملیات اجرایی خود را تا زمان صدور حکم متوقف کند.

در بخش پایانی این کارگاه در مورد هزینه استهلاک، هزینه معاملات و خرید دارایی‌ها و تجدید ارزیابی دارایی، فهرست معاملات فصلی، ماده ۱۶۹، و ماده ۲۱۶ توضیحاتی ارائه شد و بخش پرسش و پاسخ با حضور آقای امیری مشاور مالیاتی سندیکا برگزار شد.

# ثبات پولی در گرو اصلاح حکمرانی

امیر کرمانی
دکترای اقتصاد از دانشگاه MIT

پویا ناظران
دکترای اقتصاد از دانشگاه ایالتی اوهایو

فرهاد نیلی
دکترای اقتصاد از دانشگاه یورک انگلستان



پیام آبادگران
اسفند ۱۳۹۶ و فروردین ۱۳۹۷
شماره ۳۶۵


ثبات قیمتی دولت یازدهم، در ماه‌های آغازین دولت دوازدهم در حال در هم شکستن است. در ماه‌های اخیر شاهد گران شدن‌های موردی بوده‌ایم، اما آنچه بیشتر شایسته توجه است، چهل سال گرانی مزمن در اقتصاد کشور است که ظاهرا از آن گریزی نیست. حتی تدبیر تک‌رقمی‌کردن تورم در سال‌های اخیر پایدار نبود. این یادداشت بخش نهایی از سه یادداشت متوالی است که هدف آن بررسی راه رسیدن به ثبات پایدار است.

این یادداشت به چهار راهکار عملیاتی خواهد انجامید

در ماه‌های گذشته، یک تبلور ناپایدار را در نرخ سود سپرده بانکی دیدیم و تبلور دیگر را در بازار ارز. در نیمه اول سال دیدیم که اگر نرخ سود سپرده بانکی را رها کنیم، در رقابت بین بانک‌ها، نرخ سود بالا می‌رود، حتی به قیمت زیان‌ده شدن و اضافه برداشت بانک‌ها از منابع بانک‌مرکزی. در نیمه دوم سال دیدیم که کاهش دستوری نرخ سود، بازار ارز را متلاطم می‌کند. چرا بانک مرکزی نمی‌تواند سود بانکی و ارزرا توام با تورم مدیریت کند؟

سکه اقتصاد کلان دو رو دارد: بر یک روی سکه میزان واقعی کالا و خدمات تولیدی درج شده و بر روی دیگر جمع قیمت همه کالاها و خدمات. آنچه این دو وجه را مرتبط می‌کند، نقدینگی است و آنچه به نقدینگی شکل می‌دهد، نرخ بهره و پایه پولی است، همان پول چاپ شده توسط بانک مرکزی. در حکمرانی اقتصادی ما عملا هم اختیار پایه پولی از دست بانک مرکزی خارج شده و هم اختیار نرخ بهره.

در چهل سال گذشته، حکمرانی اقتصادی کشور عملا مدیریت پایه پولی را در اختیار مجلس، سازمان برنامه و بودجه و هیات دولت قرار داده است. وقتی مجلس سند بودجه را ناتراز تصویب می‌کند، از جیب بانک‌مرکزی چنین می‌کند. وقتی سازمان برنامه و بودجه خرید تضمینی گندم را از منابع بانک‌ها کلید می‌زند یا تسهیلات تکلیفی اعطا می‌کند، از جیب بانک‌مرکزی چنین می‌کند. پیش از این هم رئیس دولت از جیب بانک‌مرکزی، مسکن مهر می‌ساخت. به هر نیت خیری که باشد، چاپ پول از سوی بانک‌مرکزی، دیر یا زود به کاهش ارزش ریال می‌انجامد. منتها با بازی با نرخ بهره و نرخ ارز، می‌توان تحقق تورم را قدری عقب انداخت. مثلا بانک‌مرکزی از طریق افزایش سود سپرده‌های یکساله، سپرده‌ها را به سمت سپرده‌های مدت‌دار هدایت می‌کند تا بخشی از نقدینگی در ترازنامه بانک‌ها حبس و تورم‌زایی‌اش به آینده موکول شود. اما از آن طرف نرخ سود بالا، تسهیلات را هم گران می‌کند و منجر به افزایش هزینه بنگاه‌ها می‌شود. پس به اسم کاهش هزینه بنگاه‌ها و کمک به رشد اقتصادی، از بانک‌مرکزی خواسته می‌شود نرخ سود را کاهش دهد. بدین ترتیب، بانک‌مرکزی که رسما موظف به مدیریت تورم است، عملا مسئول رشد اقتصادی می‌شود.

بانک‌مرکزی با نیت کمک به رشد اقتصادی سود سپرده بانکی را کاهش می‌دهد، اما نقدینگی آزاد می‌شود و بازار ارز را متلاطم می‌کند. برای سرپوش گذاشتن بر بخشی از کاهش قدرت ریال، بانک‌مرکزی همواره تلاش کرده تا جلوی کاهش قدرت ریال در خرید کالای وارداتی را بگیرد. با این هدف، بانک مرکزی ارز نفتی را ارزان می‌فروشد. اما این سیاست، مشوق واردات و عملا در حکم یارانه دادن به تولیدکنندگان خارجی است. اگر مقام بودجه‌ریز، پایه پولی را افزایش نداده بود، بانک‌مرکزی ناگزیر به افزایش نرخ سود نمی‌شد تا بعد درجهت رشد اقتصادی، آن را کاهش دهد و بازار ارز را بهم بزند. اگر منابع بانک‌مرکزی در بازار ارز تلف نشده بود، بازار ارز مستعد تزلزل نمی‌بود. برای نشان دادن ضعف حکمرانی اقتصاد کشورهمین بس که ابزار بانک مرکزی در اختیار سازمان برنامه و بودجه است و وظیفه سازمان برنامه و بودجه به گردن بانک مرکزی.

تا اینجا مشخص می‌شود که گرانی مزمن چهل سال گذشته، ناشی از اتخاذ یا عدم‌اتخاذ یک سیاست اقتصادی خاص

نیست. مهم‌ترین عامل گرانی مزمن، کنترل سیاست‌گذار بودجه‌ای بر ابزار سیاست‌گذار پولی است. فی‌الجمله، گرانی ناشی از بی‌نظمی در حکمرانی اقتصادی کشور است. نرخ بهره ابزار دیگر سیاست‌گذار پولی است، اما به‌خاطر ناکارآیی بانک‌مرکزی در نظارت بر نظام بانکی، بانک مرکزی عملا اختیاری بر نرخ بهره نیز ندارد. وضع ترازنامه نظام بانکی کشور وخیم است. تجمیع دارایی‌های موهوم باعث شده نرخ سود سپرده بالا، زیان بانک‌ها را نیز افزایش دهد. تبعات خطرناک نظام بانکی زیان‌ده، اختیار بانک‌مرکزی بر ابزار نرخ بهره را بیش از پیش کاهش داده است. آنگاه که عواید دارایی بانک از سود سپرده‌هایش کمتر باشد، بانک به ثبت دارایی‌های موهومی‌چون جریمه دیرکرد و سود معوق روی می‌آورد، تا عجالتا از محل نقدینگی سپرده‌های جدید، اصل و سود سپرده‌های قدیمی‌را بپردازد. این بازی خطرناک و ناپایداری است که در دنیا بازی پانزی خوانده می‌شود و غیرقانونی است. بانک‌مرکزی می‌داند که با افزایش سود سپرده، عمق بازی پانزی شدت می‌یابد و با کاهش سود، سپرده از بانک خارج می‌شود تا گستره بازی پانزی علنی شود. تنها راه درست، نظارت بر کیفیت دارایی بانک‌ها و جلوگیری از ثبت دارایی موهومی‌است، حتی اگر این به حذف برخی بانک‌ها از نظام اعتباری کشور منجر شود.

وجه مشترک بانک‌های پیشرو در بازی پانزی کشور اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی و حقوقی نزدیک به سهامداران عمده آنهاست. در بانک‌هایی که سهامدار اصلی دولت است و هیات‌مدیره و هیات‌عامل منصوبین یکی از اعضای کابینه دولت هستند، بخشی از تسهیلات که منبعث از سفارش‌های سیاسی و نه توجیه اقتصادی است، در عمل تبدیل به دارایی‌های مسموم بانک می‌شود. در مورد سایر بانک‌ها هم، باز منویات سهامداران عمده بر منطق ریسک و سود بانکداری غالب می‌شود. به بیان ساده، سهامدار از جیب سپرده‌گذار به خود تسهیلات اعطا می‌کند، حتی اگر برای بانک توجیه اقتصادی نداشته باشد. در نتیجه، بانک با عدم‌وصول تسهیلات و کاهش جریان نقد دارایی مواجه می‌شود. برخی از این سهامداران روابط قوی با نهادهای صاحب قدرت کشور دارند و برخی، خود نهادهای صاحب قدرت کشور هستند.

چه دولتی، چه حکومتی و چه رابطه‌دار، سهامداران قدرتمند بانک خود را ورای نظارت بانک‌مرکزی می‌دانند. نبود نظارت بی‌تعارف بر نظام بانکی، برای ثبات نظام پولی کشور خطرناک است؛ چراکه روزی که بازی پانزی بحرانی شود، کار چندانی

از دست کسی برنخواهد آمد. عدم‌تمکین بانک از ناظر بانکی مصداق دیگری از ضعف حکمرانی اقتصادی و راه‌حل آن طبعا در اصلاح حکمرانی است. به‌عنوان نمونه، با منع اعطای تسهیلات به اشخاصی که با سهامداران عمده بانک ذی‌نفع واحد دارند، می‌توان از گسترش بیشتر سم در ترازنامه نظام بانکی جلوگیری کرد. ولی با توجه به قدرت سهامداران مذکور، این تصمیمی‌نیست که بانک‌مرکزی بتواند به تنهایی بگیرد. در نمونه دیگر، با ارزیابی دارایی بانک‌ها، حذف دارایی‌های مسموم و حذف بازیگران متمرد و ورشکسته نظام بانکی، بانک‌مرکزی می‌تواند از نظام بانکی کشور سم‌زدایی کند، مشروط به آنکه حکمرانی سیاسی و اقتصادی کشور قدرت مقابله با چنان سهامدارانی را به بانک‌مرکزی اعطا کند.

چه کسی مسئول اصلاح حکمرانی اقتصادی کشور است؟ سیاستمداران برای رضای خدا یا جمع کردن رای در دوره بعد، به مطالبات مردم واکنش نشان می‌دهند. اگر نرخ سود را کاهش می‌دهند، به‌خاطر آن است که گمان می‌کنند افکار عمومی‌آن را مطالبه کرده است. اگر با پول بانک‌ها گندم می‌خرند، به‌خاطر تلقی آنها از مطالبه عمومی‌است. اگر با چاپ اسکناس برای اقشار کم‌درآمد مسکن می‌سازند به‌خاطر آن است که مردم را راضی نگه دارند. سیاستمدار با طیفی از مطالبات، گاهی متعارض و متناقض، مواجه است که باید میان آنها تعادل برقرار کند. در این بین، انگیزه اصلی سیاستمدار تثبیت قدرت و تامین منافع جناحی است و پاسخ به همه مطالبات متعارض و متناقض، ابزار تثبیت قدرت و تامین منافع است. در این چارچوب، گاهی هم مطالباتی چون کاهش تورم را از مسیر ناپایدار و موقت سرکوب ارزی برآورده می‌کند.

با واقع‌گرایی نسبت به انگیزش سیاستمدار، می‌بینیم که اگر مطالبه‌ها همصدا شده و به سمت بهبود مولفه‌های حکمرانی اقتصادی کشور تغییر کند، می‌تواند بر رفتار سیاستمدار

تاثیر بگذارد. شرایط اقتصادی ما، نتیجه قطعی ساختار حکمرانی اقتصادی است. حتی با تغییر اسم و عنوان جناح حاکم یا نام افراد صاحب قدرت، شرایط اقتصادی بهتر از این نخواهد شد. در سایه روابط کنونی مجلس و دولت و بانک‌مرکزی، گرانی مزمن رفع نمی‌شود. ساختار این روابط است که باید تغییر کند. چه تغییراتی باید در حکمرانی اقتصادی مطالبه شود؟ حکمرانی اقتصادی به تغییرات بسیاری نیاز دارد اما در این یادداشت تنها چهار پیشنهاد مطرح می‌شود. ملاک انتخاب این چهار پیشنهاد، تناسب با دو اشکال حکمرانی قید شده در نظام پولی و مالی و قابلیت دستیابی در افق دو ساله بوده است.

۱- مجلس بودجه تراز تصویب کند. برای تحقق این امر سه راهکار پیشنهاد می‌کنیم. یکم، ایجاد نهاد کارشناسی و غیرسیاسی که مستقل از تحولات انتخاباتی مجلس و دولت اداره شود و با نگاه بلندمدت، به ارزیابی علمی‌درآمد و هزینه‌های انتظاری بودجه و سایر قوانین مجلس بپردازد. ارزیابی غیرسیاسی و کارشناسی آنقدر مهم است که در کشورهای توسعه‌یافته چندین نهاد کارشناسی مستقل به ارزیابی هر سند بودجه یا قانون مالیاتی می‌پردازند. ما به دست‌کم یک نهاد این‌چنینی نیاز داریم. دوم، مجلس لایحه بودجه‌ای را که به ارزیابی نهاد مذکور، کسری بیش از ۳ درصد تولید ناخالص داخلی دارد، از دولت تحویل نگیرد، مگر در شرایطی که اضطرار کسری بودجه در چنین مقیاسی توسط رئیس مجلس و رئیس دولت پذیرفته و به مجلس اعلام شود. سوم، با تغییر در آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب بودجه‌ای که بیش از ۳ درصد تولید ناخالص داخلی، کسری دارد، نیازمند دو سوم آرا باشد و تصویب بودجه‌ای که بیش از ۷ درصد تولید ناخالص داخلی کسری دارد، مستلزم سه‌چهارم آرا باشد. بدین نحو، کسری بودجه فقط در شرایط اضطرار مجاز می‌شود.

۲- استقلال بانک‌مرکزی از مقام بودجه‌ریز رسمیت قانونی یابد. این مهم میسر نمی‌شود مگر آنکه استقلال بانک‌مرکزی از سیاست‌گذار بودجه‌ای در قانون به رسمیت شناخته شود. کمیته بانکی کمیسیون اقتصادی مجلس طرح جدیدی برای بانک‌مرکزی طراحی کرده که در صورت اعمال اصلاحات نهایی، قابل طرح درصحن علنی مجلس است. این طرح تغییراتی کلیدی در حکمرانی اقتصادی اعمال می‌کند که می‌تواند دست مقامات بودجه‌ریز را از پایه‌پولی کوتاه کند تا دیگر به بانک‌مرکزی به دید خودپرداز نگاه نکنند.

۳- اقتدار نظارتی بانک‌مرکزی بر همه بانک‌ها، فارغ از تعلقات نهادی سهامدار، نافذ شود. به این منظور، لازم است از یکسو طرح مجلس برای بانک‌مرکزی بر قدرت نظارتی بانک‌مرکزی بر کلیه سهامداران، فارغ از تعلقات نهادی، تاکید ورزد و از سوی دیگر، سران قوا تصمیم به خروج نهادهای حکومتی از سهامداری بانک‌ها بگیرند. علاوه‌بر آن، بازوی نظارتی بانک‌مرکزی باید از افراد واجد تعارض منافع با نظام بانکداری خالی شده و با یک بدنه کارشناسی زبده، مستقل و با جسارت جایگزین شود.

۴- دارایی‌های موهوم بانک‌ها شناسایی و بازیگران بد از نظام بانکی حذف شوند. ارزیابی ریسک ترازنامه بانک، علمی‌است که در طول سال‌ها پیشرفته شده است. برای انجام این مهم بازوی نظارتی بانکی باید هم به علم روز در ارزیابی ریسک بانکی مجهز شود، هم آمادگی لازم برای مدیریت عواقب کوتاه‌مدت حذف بازیگران بد را داشته باشد.

مخلص کلام آنکه نوشتن و تصویب بودجه تراز باید یکی از شاخص‌های مهم جامعه در ارزیابی عملکردنمایندگان مجلس و اعضای هیات دولت شود. بی‌طرفی و بی‌تعارفی بانک‌مرکزی در نظارت بر سیستم بانکی، باید شاخص مهم دیگر جامعه شود. در سایه چنان مطالبات اجتماعی و با تحقق چهار تغییر فوق در حکمرانی اقتصادی کشور، رفته رفته اختیار پایه پولی و نرخ بهره به سیاست‌گذار پولی باز خواهد گشت تا در جهت حفظ ارزش ریال مدیریت شود. پس از آن، تورم - افزایش قیمت کالاها و خدمات - و نرخ ارز نیز به یک ثبات پایدار خواهند رسید.

**افراد مختلفی به عنوان جاسوس یا عوامل بیگانه در کشور دستگیر می‌شوند ولی تا به‌حال دیده نشده که برای یک تصمیم‌گیری غلط اقتصادی که به احتمال قوی ریشه در فساد مالی یا گرفتن برخی سیگنال‌هاست، فردی را حتی مورد پرسش قرار دهند یا حداقل یک بازجویی ابتدایی از او صورت گیرد.**

# آیین‌های نوروزی

روزهای خاصی در تاریخ کشورمان وجود دارد که یادآور حکایت‌ها و وقایعی مهم وتأثیرگذار در تاریخ است که نوروز یکی از این روزهای خاص است.

درباره فلسفه و علل پیدایش جشن نوروز نظرهای متفاوتی وجود دارد که برخی تاریخ نویسان بر این باورند که آغاز پیدایش جشن نوروز مربوط به جمشید، چهارمین پادشاه پیشدادی است.

اوستا، کهن ترین کتاب ایرانیان به جمشید جم اشاره کرده که دارای فره ایزدی بوده و به فرمان اهورامزدا به جنگ با اهریمن پرداخته که موجب خشکسالی و قحطی و نابودی خیر و برکت شده بود.

پس از نابودی اهریمن بار دیگر شادمانی و خرمی و خیر و برکت به مردم ارزانی داشته شد و هر درختی که خشک شده بود سبز شد و مردم آن روز را نوروز یا روز نوین خواندند و این رسم برای ایرانیان جاودانه شد.

برخی براین باورند جمشید که به زبان فارسی جم نامیده می شد و در جهان سیر می‌کرد، هنگامی که به آذربایجان رسید، با تاج و تختی مرصع بر بلندای نقطه‌ای در مشرق جای گرفت و روشنایی آن تاج و تخت در هنگام طلوع خورشید مردمان را خیره کرد و آن روز را روز نو خواندند و جشن گرفتند و لفظ «شید» که به معنای شعاع است بر نام وی افزودند و پادشاه را جمشید نامیدند.

## آیین‌های نوروزی در دوران هخامنشی

برخی از پژوهشگران اعتقاد دارند که حجاری‌ها و سنگ نگاره‌های باقی‌مانده از دوران هخامنشی نشان دهنده مراسم نوروزی در تخت‌جمشید بوده است و از جانب اقوام و ملل به پادشاه هدایایی اهدا می شده است.

از نوروز در دوران اشکانیان آثاری به جا نمانده است هر چند اشکانیان ایرانی نژاد و زرتشتی بودند اما تسلط ۸۰ ساله یونانیان موجب شد که آنان در باب آداب و رسوم ایرانی بی قید شوند.

در دوران ساسانی، مراسم عید نوروز را بین ۶ تا ۳۰ روز برگزار می‌کردند و روز ششم فروردین یا نوروز بزرگ را خرداد روز می نامیدند و این روز را متعلق به فرشته مقدس خرداد می‌دانستند.

پادشاهان ساسانی نیز در دربارهای خود آیین‌های نوروز را با شکوه خاصی برگزار می‌کردند و شاه پنج روز اول را به رفع حاجت‌های مردم می‌پرداخت.

از رسم رایج این روزگار آن بود که مردم در بامداد عید نوروز به یکدیگر آب می‌پاشیدند و شکر هدیه می‌دادند و دلبستگی ایرانیان به سنت‌های گذشته خود موجب شد که نوروز که نمادی از عظمت و شکوه آنان بود، در سراسر دوران اسلامی، حتی در دوران خلفایی که اعتنایی به این رسوم نداشتند، برپا شود و آشنایی و آگاهی فرمانروایان اموی و عباسی از آیین هدیه دادن به حاکمان دلیلی برای گرایش فرمانروایان عرب به برگزاری نوروز شد.

عید نوروز علاوه بر ایران در کشورهای افغانستان، پاکستان، تاجیکستان، جمهوری آذربایجان، قرقیزستان، ترکیه و شمال عراق برگزار می شود و در این ایام با برپایی سفره نوروزی با پوشیدن لباس نو جشن می گیرند و به دید و بازدید یکدیگر می روند و عیدی می دهند.

سیر، سمنو، سنجد، سکه، سبزی، سماق و سیب، هفت سین سفره نوروزی است که به آن قران مجید و آینه و شمعدان نیز اضافه شده است و هر کدام نماد یک موضوع خاص است.

حاجی فیروز از دیگر نمادهای خاص عید نوروز است و افرادی با پوشیدن لباس قرمز و رنگ کردن صورت خود و زدن دف در خیابان ها و محله ها حضور می یابند و تداعی کننده فرا رسیدن سال نو است.

همچنین در این ایام برخی از اقوام ایرانی نمایش‌ها و بازی های مختلفی که نشان دهنده شادی است برگزار می‌کنند که می‌توان به اسب سواری، شمشیربازی، کمنداندازی، ورزش‌های زورخانه‌ای، طناب بازی، هفت سنگ و بازی های بومی اشاره کرد که همه آنها اصل بر شادی و نشاط بوده است.

نوروز با همه دگرگونی هایش هنوز نماد شادی و گردهمایی و پیوند انسان با طبیعت است.

ایرنا- ۱ فروردین ۹۷

# بهاریه

بهار و نوروز در شعر پارسی بازتابی زیبا دارد. شاعران از دریچه نگاه خود به آمدن بهار نگاه کرده اند و هر یک به فراخور حس و حال خود شعری در وصف آن سروده اند. ردپای بهاریه ها را می توان تا اولین شعرهای پارسی دنبال کرد، با این حال اشعار بهاری هر ساله با شعر شاعران معاصر طراوت خود را باز می یابند.

**سعدی درباره بهار چنین می سراید:**

چون است حال بُستان ای باد نوبهاری
کز بلبلان برآمد فریاد بی قراری
ای گنج نوش دارو، برخستگان گذر کن
مرهم به دست و ما را مجروح می گذاری؟
هر ساعت از لطافت، رویت عرق برآرد
چون بر شکوفه و گل، باران نوبهاری

**صابر ترمذی، شاعر قرن ششم هجری** و معاصر خاقانی و انوری و سنایی نیز چه خوش سروده است:

با حسن باغ و فرّ بهار و جمال گل
نیکوست حال ما، که نکوباد حال گل
پر نقش آذری شد و پر صورت پری
باغ از بهار خرم و چشم از جمال گل

**فخرالدین عراقی**، عارف مشهور قرن هفتم، از زودگذری بهار سخن می گوید و اینکه باید این موسم را بسیار غنیمت شمرد:

**بیا بیا که نسیم بهار می گذرد**
**بیا که گل ز رُخَت شرمسار می گذرد**

**بیا که وقت بهار است و موسم شادی**
**مدار منتظرم، وقت کار می گذرد**

**ز راه لطف، به صحرا خرام یک نفسی**
**که عیش تازه کنم، چون بهار می گذرد**

پیام آبادگران
اسفند ۱۳۹۶ و
فروردین ۱۳۹۷
شماره ۳۶۵

**خیام، فیلسوف و ریاضیدان** نام آشنای قرن ششم و ترانه سرا و رباعی‌گوی بی همتا، نوروز را چنین می خواند:

بر چهره گل، نسیم نوروز خوش است
در صحن چمن، روی دل افروز خوش است
از دی که گذشت هرچه گویی خوش نیست
خوش باش و ز دی مگو که امروز خوش است

ابرآمد و باز از برسرسبزه گریست
بی باده گلرنگ نمی‌باید زیست
این سبزه که امروز تماشاگه ماست
تاسبزه خاک ما تماشاگه کیست؟

شاعران معاصر لطیف طبع نیز با ستایش از بهار، دیگران را به توجه کردن به این جلوه زیبای پروردگار و غنیمت شمردن لحظه‌های آن، فرا می‌خوانند.

سرسبزترین بهار تقدیم تو باد
آواز خوش هزار تقدیم تو باد
گویند که لحظه‌ای است روئیدن عشق
آن لحظه هزار بار تقدیم تو باد

**وحید امیری**

بردشت که جویبار را می‌دوزی
برکوه که آبشار را می‌دوزی
باران نخ و سوزنی است در دستانت
برروی زمین بهار را می‌دوزی

**جلیل صفربیگی**

گوییا پایان رسیده انتظار دلنشین
پس بزن مطرب دوباره برسه تار دلنشین

خاطراتِ کوچه باغ عاشقان را زنده کن
ای بنان قدری بخوان از یک «بهار دلنشین»

فصل باران، توی ایوان، عطریاس و چای هل
می‌نشینم محوِ شعرِ شهریارِ دلنشین

چای خوردن، شعرخواندن، دیدن روی بهار
به چه حالی می‌دهد این چندکار دلنشین

ای بهاران سبزکن این خاک را چون خاک من
بر تنش دارد هزاران افتخار دلنشین

زنده بادا، زنده بادا، زنده بادا نوبهار
زنده بادا، زنده بادا این دیار دلنشین

**محسن کاویانی**

یک توسن بی‌سوار باید باشد
سرگشته و بیقرار باید باشد
این گونه که آسمان تعجب کرده است
از تاختنش... بهار باید باشد

**سعید یابانکی**

# جاده های سبز جهان

بسیاری از نوآوران هم اکنون در پی آن هستند تا با یکپارچه‌سازی خواص تولید کننده انرژی با جاده‌ها ما را به سوی آینده‌ای بهتر سوق دهند. هم اکنون پنل‌های خورشیدی می‌توانند بر روی شمار زیادی از جاده ها نصب شده و بارها و بارها بدون هیچ نشانی از خوردگی یا تخریب مورد استفاده قرار گیرند. نسل بعدی جاده‌ها می‌توانند به راحتی برف و یخ روی خود را ذوب کنند، آلودگی صوتی را کاهش دهند و حتی با الهامات هنری مردم را خشنود کنند. در زیر به چند جاده که توانسته‌اند به تولید انرژی پاک دست بزنند اشاره می‌کنیم

### ۱-مسیر خورشیدی در کره جنوبی

این مسیر ویژه یکی از بزرگراه‌های پر رفت و آمد کره است که در طول مسافت ۳۶ کیلومتری آن می‌تواند شاهد وجود پنل‌های خورشیدی زیادی بود که منبع انرژی پاکی را ایجاد کرده اند.

### ۲-پل بادی در ایتالیا

این پل ویژه همان‌طور که در عکس‌ها به راحتی قابل تشخیص است، به جای بهره‌گیری از پایه‌های مرسوم برای پل‌ها، از یک سری توربین بادی بهره می‌برد که موجب می‌شود تا بتوان حجم بالایی از انرژی پاک را تولید کرده و به مصرف رساند.

### ۳-بلوک‌های جاده‌ای فوتو ولتی

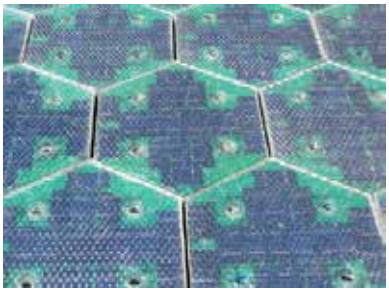

این قطعات در حقیقت به نحوی طراحی شده‌اند که می‌توان با استفاده از آنها خطر رانندگی در جاده‌های یخ زده را به حداقل رساند. این بلوک‌ها قابلیت جذب نیروی خورشیدی و اعمال آن به صورت انرژی حرارتی را دارند که این امر موجب می‌شود تا از یخ‌زدگی جاده جلوگیری شود.

### ۴-مسیر دوچرخه سواری شب پر ستاره در هلند

این مسیر دوچرخه‌سواری ویژه با نورهای ال.ای.دی در هم آمیخته‌ای پوشیده شده است که با الهام از نقاشی شب پر ستاره نقاش مشهور، ونگوک طراحی شده‌اند.

این لامپ‌ها به وسیله منبع انرژی خورشیدی در طول روز تامین نیرو می‌شوند و به همین دلیل نیز به صورت کاملا سبز، مسیری برای دوچرخه سواری را مهیا می‌کنند که در تمام جهان بی‌نظیر است.

### ۵-جاده خورشیدی ۹۶۰ کیلومتری در فرانسه

این جاده ویژه می‌تواند انرژی مورد نیاز ۵ میلیون نفر از اهالی فرانسه را تامین کند که این رقم برابر با ۸ درصد از کل جمعیت این کشور به حساب می‌آید.

### ۶-محافظت خورشیدی در برابر آلودگی صوتی در کشور هلند

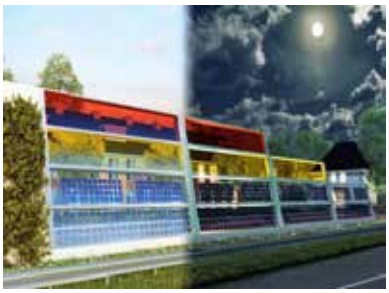

این دیواره جالب می‌توان صدای حرکت خودروها را به خود جذب کرده و آنها را به جهتی مخالف با محیط زندگی عمومی انسان ها بازتاب کند. به این ترتیب این دیواره که مجهز به سلول‌های خورشیدی نیز هست، می‌تواند از آلودگی صوتی پیشگیری کرده و به صورت همزمان به تولید انرژی پاک بپردازد.

منبع: engadget به نقل از عصر ایران

# طرح جدید لندن برای مقابله با آلودگی هوا

در روزهایی که تهران منتظر اجرای طرح جدیدی برای ساماندهی ترافیک و آلودگی هواست، خبر رسیده که طرح نخستین منطقه فوق کم‌انتشار(ULEZ) برای مقابله با آلودگی هوا نیز از آوریل ۲۰۱۹ در مرکز لندن عملیاتی خواهد شد. پیش از این در سال ۲۰۰۹ طرح منطقه کم‌انتشار در این شهر به اجرا درآمده بود و هر چند سال یک‌بار، تلاش می‌شود با طرحی جدید شهروندان به ترافیک و آلودگی هوای کمتر دعوت شوند.

شهرداری لندن طی بیانیه‌ای رسمی اعلام کرده که به‌تازگی تعرفه جدیدی برای عوارضی که اهالی لندن بابت ورود به منطقه کم‌انتشار پرداخت می‌کنند، وضع شده است. طبق این اقدام، به‌منظور پیشگیری از تردد وسایل نقلیه آلوده‌تر و قدیمی‌تر و تشویق به پیاده‌روی یا دوچرخه‌سواری و استفاده از حمل‌ونقل عمومی در مرکز لندن طرح ULEZ رسما معرفی شد. طرح جدید برخلاف طرح قبلی که فقط شامل روزهای کاری هفته بود، در ۲۴ ساعت شبانه‌روز و ۳۶۵ روز سال اجرا می‌شود. طرح ULEZ که استانداردهای سختگیرانه‌تری دارد، جایگزین طرح قبلی خواهد شد و اجرای آن روی تردد ۶۰ هزار وسیله نقلیه مؤثر خواهد بود. طبق طرح جدید، تخمین‌زده شده که در سال ۲۰۱۹ انتشار گازهای اکسید نیتروژن به میزان ۲۰ درصد در مرکز لندن کاهش خواهد یافت.

دو نوع سطح شارژ برای طرح جدید وجود دارد؛ نخست ۱۲/۵ پوند در روز برای خودروها، ون‌ها و موتورسیکلت‌ها و ۱۰۰ پوند در روز برای کامیون‌ها، اتوبوس‌ها و مینی‌بوس‌ها. این هزینه‌ها علاوه بر هزینه شارژ روزانه خواهد بود، به‌طوری که اتوبیل‌ها و ون‌های بیشتر آلوده‌کننده ۲۴ پوند در روز و کامیون‌ها ۱۱۱/۵ پوند می‌پردازند.

## درآمد طرح کجا مصرف می‌شود؟

تمام درآمد حاصل از این طرح برای کمک به حفظ ناوگان حمل‌ونقل سبز و کاهش آلودگی در سراسر شبکه حمل‌ونقل لندن هزینه خواهد شد. این مهم‌ترین وجه شباهت طرح لندن و تهران است. شهردار لندن با تمام توان خود در حال پاکسازی هوای آلوده لندن است و طرح ULEZ را یک سال زودتر از زمان برنامه‌ریزی‌شده وارد مرحله اجرا کرده است. صادق‌خان همچنین تصمیم گرفته که اتوبوس‌های هیبرید- دیزل الکتریکی جدید شهر لندن را از سال ۲۰۱۹ وارد ناوگان حمل‌ونقل کند. طرح ULEZ تنها بخشی از اقدامات سختگیرانه‌ای است که شهردار برای بهبود کیفیت هوا در لندن معرفی می‌کند. او در حال توسعه پیشنهادها به منظور اجباری کردن استاندارد یورو ۶ برای اتوبوس‌ها، مینی‌بوس‌ها و کامیون‌ها در سال ۲۰۲۰ و گسترش منطقه ULEZ به منظور اجباری کردن همه وسایل نقلیه (از جمله اتومبیل‌ها، ون‌ها و موتورسیکلت‌ها) تا جاده‌های دایره شمالی و جنوبی در سال ۲۰۲۱ است.

## نتایج اجرای طرح در یک دوره میان‌مدت

با اجرای اقدامات طرح ULEZ انتظار می‌رود که انتشار دی‌اکسید نیتروژن از وسایل نقلیه سنگین ۵۰ درصد کاهش یابد؛ انتشار گازهای اتوبوس‌های مسافربری و مینی‌بوس‌ها، یک سوم کمتر شود. انتشار آلاینده‌های خودروها ۸ درصد و انتشار آلاینده‌های ون‌ها ۱۲ درصد کاهش یابد. پس از اجرای این طرح بیش از ۳۰ هزار نفر در مرکز لندن و ۱۰۰ هزار نفر در سراسر لندن، دیگر در جاهایی که انتشار دی‌اکسید نیتروژن بالای حد مجاز است زندگی نخواهند کرد، ۱۹ مدرسه در مرکز لندن و ۴۲ مدرسه در سراسر لندن در مناطق بالای حد مجاز آلاینده نخواهند بود و ۴۵ درصد انتشار آلاینده‌ها در جاده‌ها کاهش می‌یابد.

## موافقت ۶۰ درصدی مردم

براساس نظرسنجی‌ها، تقریبا ۶۰ درصد شهروندان لندن از این طرح شهردار حمایت کرده‌اند. صادق خان، شهردار لندن در این‌باره می‌گوید: هوای مرگبار لندن یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های بهداشتی این نسل است. ما نمی‌توانیم تنفس را در هوای سمی ادامه دهیم زیرا به رشد ریه کودکان آسیب می‌رساند و باعث بیماری مزمن و مرگ زودرس می‌شود. من مصمم به اقدام جسورانه‌ای برای رسیدگی به این آلودگی‌ها - یک‌بار و برای همه - هستم. بنابراین خوشحال هستم تأیید کنم که از ۸ آوریل ۲۰۱۹ استانداردهای سختگیرانه برای وسایل نقلیه دیزلی در مرکز لندن اعمال خواهد شد.

۶ اسفند- صما

# افول رویای مهندس شدن!؟

آمار مهاجرت و خروج دانشگاه‌های فنی به کل مهاجران / اعداد به درصد

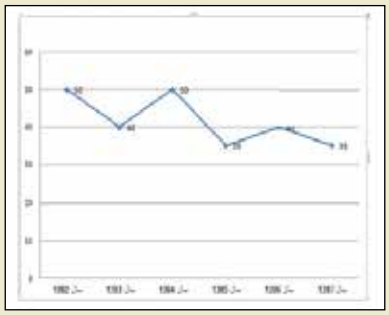

آمار داوطلبان کنکور دکتری در رشته‌های فنی و مهندسی طی سال‌های ۹۴ تا ۹۶

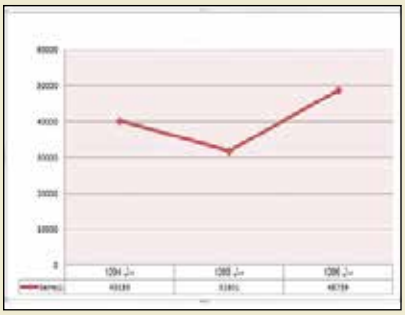

پراکندگی دانشجویان در گروه آموزشی در سال ۹۵

رشته‌های فنی و مهندسی چند سالی است که با کاهش علاقه داوطلبان به این گروه مواجه شده‌اند. اساتید و پژوهشگران دلایل متفاوتی را درباره چرایی این موضوع مطرح کرده‌اند. در این گزارش یک نگاه آماری و تحلیلی به این موضوع داشته‌ایم.

دیگر برای همه ما یک امر عادی شده است که با رسیدن به یک رویداد تاریخی در تقویم رسمی کشور، با برجسته‌سازی آن رویداد، یک یا دو روز فضای رسانه‌ای به سمت و سوی آن واقعه می‌رود. اما در این میان رویدادهایی در تقویم رسمی کشور هستند که تنها با چند پیامک تبریک «تبلیغاتی» از آن عبور می‌شود. پنج اسفند یکی از آن روزها است؛ روزی به نام «مهندس» به مناسبت زادروز خواجه نصیرالدین طوسی.

اگر بخواهیم تعریفی دقیق و امروزی از واژه «مهندس» ارائه دهیم، مهندس کسی است که با دانش، علوم و اطلاعات ریاضی راه‌حل‌هایی برای حل مسائل فنی ارائه می‌دهد، یک تعریف جامع برای یک قرن گذشته می‌تواند باشد، اما این تعریف قطعا دچار دگردیسی شده است.

قطعا مهندس فراتر از مرزهای «حل مسئله فنی» است، به این معنی که نمی‌شود «مهندس» بود و اقتصاد را در نظر نگرفت، نمی‌توان ادعای مهندس بودن داشت و در مسائل سیاسی و اجتماعی و هنر صاحب ایده و «طرح خلاقانه» نبود. قطعا یک نظام مهندسی‌شده توسط مهندسین خود، می‌تواند در پیشرفت و حرکت روبه جلو تاثیرگذار باشد.

## چند قدم در دانشگاه

همه این مسائل طرح موضوع و بهانه اولیه‌ای شد که در این روز به صحن یکی از دانشگاه‌های تهران برویم و با دانشجویان و اساتید گروه فنی و مهندسی درباره نگاه و جهان‌بینی این قشر به محیط پیرامونی خود و حتی مشکلات فعلی آنها به گفت‌وگو بنشینیم.

آنچه ابتدا نگاه را به خود جلب می‌کرد، سبک و سطح فکری دانشجویان به‌خصوص دانشجویان ترم اولی است. با دو سه نفر از آنها هم‌کلام شدم، اما به جز پاس کردن واحد، تکمیل جزوه، حضور و غیاب اساتید، سیستم اداری و سلف‌سرویس و... چیزی از آنچه که مدنظر بود، حاصل نشد. تنها علی، یکی از دانشجویان ترم پنجم رشته برق قدرت بود که تعریفی تازه از مهندس بودن ارائه داد. او گفت: «مهندس بودن فقط یک اسم و رشته تحصیلی نیست، بلکه یک مدل ذهنی و الگوی رفتاری است. یک دانشجوی مهندسی باید حول همه مسائل تمرکز کند، فکر کند و راه‌حلی برای آن مشکل ارائه دهد. مهندسی فکر کردن یعنی جمع دانش مهارتی و تئوریک برای میل به عملگرایی.»

حضور در آزمایشگاه دانشکده و صحبت «واقعی» با دانشجویان آچاربه‌دست، دیگر برنامه حضور من در روز مهندس بود. رضا واحدی، دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد در رشته مهندسی سیستم‌های اطلاعاتی پیشرفته است، او مهم‌ترین مشکل قشر دانشجویان مهندسی را عدم اعتماد صنعت عنوان می‌کند و می‌گوید: «مسئله اعتماد صنعت یکی از مسائلی است که ما هم با آن دست و پنجه نرم می‌کنیم. البته در پروژه‌ای که در حال کار کردن هستم سعی کردیم این مسئله را ترمیم کنیم، یعنی کاری که ما کردیم این بود که آمدیم محصول‌مان را قبل از قرارداد دوماه به صورت آزمایشی و رایگان راه‌اندازی کردیم تا اگر کارفرما از محصول رضایت داشت، اقدام به بستن قرارداد کنیم.»

## نگاهی بر وضعیت موجود

اما در این میان نظر اساتید درباره وضعیت علوم مهندسی قابل‌تامل است؛ دکتر سلطان آقایی، استاد علوم کامپیوتر و نرم‌افزار دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان از آن دست اساتیدی است که بزرگ‌ترین مشکل دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مهندسی را بیکاری عنوان می‌کند.

او در گفت‌وگویی با ما گفت: «بیکاری دانشجویان فنی و مهندسی به دلیل وضعیت صنعت کشور موضوعی است که امروزه فارغ‌التحصیلان را درگیر خود کرده است، و این مسئله آنجایی بحرانی‌تر می‌شود که این فارغ‌التحصیلان برای فرار از بیکاری به مقاطع ارشد و دکتری روی می‌آورند و این مسئله وضعیت گروه‌های فنی و مهندسی را بحرانی‌تر کرده است.»

این استاد دانشگاه درباره عدم تناسب بازار کار با آموخته‌های دوران تحصیل برای دانشجویان مهندسی نیز گفت: «تمامی سرفصل دروس دانشگاهی به صورت تئوری است. درست است که خیلی از سرفصل‌ها

طی چندسال اخیر تغییر کرده است، ولی کلا در هیچ سرفصلی از دروس دانشگاهی ما، کار تجربی به دانشجوی مهندسی یاد نمی‌دهند و خود دانشجو ملزم است به فراگیری کارهای عملی بپردازد. البته در دوره کارآموزی نیز زیاده‌روی دانشجو نمی‌تواند اثر داشته باشد و هستند دانشجویانی که فقط فرم کارآموزی را بدون گذراندن دوره‌ای تحویل می‌دهند.»

اما مسئله کوچ دانشجویان فنی و مهندسی به رشته‌های علوم انسانی به‌خصوص در دوره تحصیلات تکمیلی یکی دیگر از موضوعات مهمی بود که این استاد اعتقاد داشت: «چرایی این موضوع ساده است. وقتی دانشجویان فنی و مهندسی می‌بینند کار فنی و صنعتی برایشان در فضای بیرونی تعریف نشده است، براساس بازار مناسب رشته‌های انسانی از جمله مدیریت به این سمت گرایش پیدا می‌کنند، مثلا بسیاری از دانشجویان مهندسی کامپیوتر بعد از گذراندن دوره کارشناسی در دوره‌های بالاتر به سمت رشته مدیریت تمایل پیدا می‌کنند.»

## مهندسین را باور ندارند

سیدمحسن هاشمی، استادیار دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه علوم و تحقیقات نیز در گفت‌وگو با «فرهیختگان»، درباره عمده مشکل جامعه مهندسین کشور گفت: «در وهله اول باید بگویم که متاسفانه مهندسین را در کشور باور ندارند و مشکل دوم به خود این قشر بازمی‌گردد؛ چراکه اولویت آنها توجه به مباحث تئوری و اخذ مدرک به جای فراگیری مهارت‌ها است.»

او با بیان اینکه توجه به استفاده از محصول و خدمات کشورهای خارجی به جای استفاده از دستاوردهای مهندسین داخل، مشکل دیگر ما به شمار می‌رود، افزود: «برآیند مسائل مطرح‌شده، باعث می‌شود که امروز با مهندسان بیکار در کشور مواجه باشیم؛ از سوی دیگر در کشور ما یا درخواستی از مهندسان برای حل مسائل نداریم یا اگر هم داریم، توانایی حل آن از سوی مهندسان وجود ندارد و همواره درحال اختراع چرخ در زمینه‌های مختلف هستیم.»

عضو هیات‌علمی دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه علوم و تحقیقات تهران در همین زمینه تصریح کرد: «با این حال درصد کمی از جامعه مهندسی ما نیز از سوی دیگران لطمه می‌بینند، یعنی آنها قدرت حل مسئله را چه در سطح سازمان خود و حتی کشور دارند، ولی چون برخی مدیران ارشد نمی‌توانند از طریق این مهندسان ذی‌نفع باشند، ترجیح می‌دهند مشکلات را از طریق مشارکت با خارجی‌ها حل کنند، که آن‌هم به‌دلیل ضعف دانش نظارت تبدیل به تضییع منابع ملی می‌شود.

## آمارها چه می‌گویند؟

مسئله مهاجرت دانشجویان فنی و مهندسی به رشته‌های علوم انسانی را می‌توان از نگاه آمار نیز مورد نقد و بررسی قرار داد. آمارها نشان می‌دهد از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲، حدود ۱۳ درصد از کل پذیرفته‌شدگان در کنکور کارشناسی‌ارشد علوم انسانی را مهاجران از غیرعلوم انسانی تشکیل داده‌اند و تنها در سال ۱۳۹۲، از ۱۱۴ هزار و ۸۵۸ پذیرفته‌شده در تحصیلات تکمیلی، ۵۰ هزار و ۴۶۷ نفر در گروه علوم انسانی قبول شده‌اند که ۴۳ درصد از کل را شامل می‌شود و ۲۹ هزار و ۳۶۷ نفر از گروه فنی و مهندسی به علوم انسانی مهاجرت کرده‌اند.

یکی دیگر از نکات قابل‌توجه در بحث مهاجرت این گروه از دانشجویان، دانشگاه‌هایی است که بیشترین آمار مهاجرت را دارند؛ چراکه به‌طور میانگین ۵۰ درصد از کل مهاجران از گروه فنی و مهندسی به علوم انسانی را دانش‌آموختگان دانشگاه‌های اصلی کشور یعنی صنعتی شریف، تهران، امیرکبیر و علم و صنعت تشکیل می‌دهند. بررسی آمار مربوط به مهاجرت و خروج از دانشگاه‌های اصلی فنی و مهندسی نسبت به کل مهاجران در دهه ۸۰ نیز نتایج قابل‌توجهی را نشان می‌دهد؛ آماری که براساس آن در سال ۸۲، ۵۰ درصد؛ در سال ۸۳، ۴۰ درصد؛ در سال ۸۴، ۵۰ درصد؛ در سال ۸۵، ۳۵ درصد؛ در سال ۸۶، ۴۰ درصد و در سال ۸۷، ۳۵ درصد بوده است. با همه این تفاصیل ولی آمار مربوط به مهاجرت دانشجویان فنی و مهندسی و حتی علوم پایه به دانشگاه‌های دولتی علوم انسانی حائز اهمیت خاصی است؛ چراکه در تمام ۶ سال یعنی از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۷، آمار مربوط به این مهاجرت بیش از ۹۰ درصد بوده است.

از سوی دیگر دانش‌آموختگانی که از این گروه به رشته‌های علوم انسانی مهاجرت کرده‌اند، بیشتر تمایل‌شان تحصیل در رشته مدیریت بوده است، چراکه براساس آمار از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۲، ۱۵ هزار و ۵۹۱ نفر از دانش‌آموختگان فنی و مهندسی و علوم پایه در کنکور کارشناسی‌ارشد، رشته مدیریت را برای ادامه تحصیل انتخاب کرده‌اند و بعد از آن رشته علوم اقتصادی با هزار و ۳۶۵ نفر، علوم تربیتی هزار و ۴۶۶ نفر، الهیات هزار و ۲۷۶ نفر، علوم اجتماعی ۹۶۷ نفر، جغرافیا ۹۵۹ نفر، زبان ۶۳۴ نفر، علوم سیاسی ۵۲۲ نفر، فلسفه ۴۸۴ نفر، روانشناسی ۳۵۸ نفر و حقوق ۱۷۶ نفر در رده‌های بعدی قرار داشته‌اند. این آمار در نشریه عصر اندیشه مدتی پیش منتشر شده است.

## کاهش علاقه به رشته‌های مهندسی

این مسئله را حتی می‌شود کمی عقب‌تر و در ورودی آزمون‌ها که کاهش علاقه به حضور در رشته‌های مهندسی است، مورد بررسی قرار داد.

این کاهش که از سال ۱۳۸۹ شروع شده، در سال ۱۳۹۶ با ریزش ۱۷۱ هزار و ۹۳۳ داوطلب در گروه ریاضی و فنی مواجه شده است. اگر بخواهیم نگاهی تفکیکی به میزان شرکت‌کنندگان در گروه ریاضی و فنی کنکور داشته باشیم، متوجه می‌شویم که امسال این گروه با کمترین میزان شرکت‌کنندگان یعنی تنها ۱۴۸ هزار و ۴۲۹ داوطلب روبه رو بوده است، در حالی که این آمار در سال ۱۳۹۵، ۱۶۲ هزار و ۸۷۹ نفر، سال ۱۳۹۴، ۱۸۱ هزار و ۸۴۶ نفر، سال ۱۳۹۳، ۲۲۳ هزار و ۴۰۱ نفر، سال ۱۳۹۲، ۲۵۱ هزار و ۹۵۶ نفر، سال ۱۳۹۱، ۲۶۰ هزار و ۵۵ نفر و سال ۱۳۹۰، ۲۸۴ هزار نفر بوده است. البته کاهش علاقه‌مندی به تحصیل را شاید بتوان تنها به محدود به مقطع لیسانس و کارشناسی دانست؛ چراکه برای دوره‌های کارشناسی‌ارشد ناپیوسته ۹۶ نه‌تنها این مسئله وجود نداشت، بلکه آمار داوطلبان ثبت‌نام‌کننده در این آزمون نسبت به سال گذشته تعداد ۱۱۷ هزار و ۲۷۲ نفر یا به عبارت دیگر ۳۵.۱۳ درصد رشد داشته و از میان ۸۷۸ هزار و ۳۸۸ داوطلب ثبت‌نام‌کننده، سهم گروه فنی مهندسی ۲۰۰ هزار و ۱۹۴ داوطلب بوده است. البته در این میان یک آمار قابل‌تامل نیز وجود دارد، به‌گونه‌ای که در سال ۱۳۹۴ تنها ۴۰ هزار و ۱۸۵ داوطلب در گروه فنی و مهندسی برای مقطع دکتری ثبت‌نام کرده بودند، هرچند این میزان برای سال ۹۵ با کاهش روبه‌رو شده و به رقم ۳۱ هزار و ۸۰۱ نفر رسیده بود، ولی در سال ۹۶ دوباره روند صعودی را در پیش گرفته و به رقم ۴۸ هزار و ۷۵۹ داوطلب رسید. / منبع: صما

# فرم نظرسنجی

## حضور محترم مخاطبان ارجمند؛

**مفتخر هستیم که پیشاپیش فرا رسیدن سال نو را به حضورتان تبریک بگوییم. از اینکه مجله آبادگران را مورد تفقد و توجه قرار داده اید، مایه مباهات ماست. بر این باور هستیم «پیام آبادگران» زمانی می تواند گامی در راستای آبادانی میهن بردارد که متناسب با واقعیت های کشور موضوعات مختلف دیدگاه ها و نقد و نظرهای خودش را به حضور خوانندگان و مخاطبانش عرضه کند. در این مسیر تلاش کرده ایم با تدوین و انتشار نقطه نظرات برخاسته از تفکر اعضای محترم سندیکای شرکت های ساختمانی و همچنین مساعدت گرفتن از دیدگاه های کارشناسان ارجمند در بخش های مختلف، وظیفه و ماموریت رسانه ای خویش به نحو شایسته به منصه ظهور برسانیم. چرا که دغدغه پیوسته و جدی دست اندرکاران این نشریه آن است که سطح کیفی و گرافیکی آنرا به میزان انتظار مخاطبان فهیم و ارجمندش ارتقا دهند. وظیفه خود می دانیم از همراهی و دقت نظر دوستان و مخاطبان گرامی به سبب ارائه نقطه نظرات ارزشمندشان درباره بخش های مختلف نشریه که در مناسبت ها و به طرق مختلف به نشریه ارسال یا به دست اندرکاران آن ارائه می شود، صمیمانه قدردانی کنیم. در همین راستا سوالاتی را تدوین کرده ایم که با توجه به ورود نشریه به سال جدید با دریافت نقد و نظرهای مخاطبان عزیز شناخت بهتر و دقیق تری نسبت به جایگاه نشریه و اعتبار بخش های مختلف آن کسب کنیم. از اینرو تقاضا داریم ضمن مطالعه این بخش در صورت امکان دیدگاههای ارزشمندتان را به صورت ارسال مستقیم به کمیسیون انتشارات سندیکا و یا از طریق شما تلفن ... به صورت تصویری تلگرام (عکس از فرم نظرسنجی) بفرمایید. بدیهی است که هر گونه تحول جدید در نشریه متاثر از جمع بندی دیدگاه های ارزشمند شما خواهد بود.**

### الف) مشخصات عمومی

۱- نام و نام خانوادگی (در صورت صلاحدید):

۲- سن، جنس و تحصیلات (در صورت صلاحدید):

۳ - رشته تحصیلی یا حوزه فعالیت حرفه ای (در صورت صلاحدید):

۴ - محل فعالیت یا سکونت (در صورت صلاحدید):

### ب) میزان دسترسی به نشریه

۱- هر ماه و مرتب نشریه را مطالعه می کنم ☐ ۲-به تناسب و موقعیت زمانی نشریه را مطالعه می کنم☐

۳- به صورت موردی یا اتفاقی نشریه را مطالعه می کنم☐

### ج ) ارزیابی گرافیک محتوای نشریه

۱-مزیت نشریه را در کدام بخش می دانید؟ سرمقاله☐ مقالات اقتصادی☐ اطلاع رسانی درباره سندیکا☐ بسترسازی برای کاهش و رفع مشکلات صنفی☐ ارائه نقطه نظرات اعضای سندیکا به مسئولین کشور☐ بخش آموزشی و اطلاع رسانی عمومی☐

۲- کدام بخش ها را مناسب و کدام بخش ها را ضعیف ارزیابی می کنید؟

۳- نقطه نظرات کارشناسان نشریه را در چه سطحی ارزیابی می کنید؟ الف) عالی☐ ب) خوب☐ ج) متوسط ☐ د) ضعیف☐

۴- نشریه نسبت به چه مسائلی توجه کافی نشان نداده است؟

۵- درباره گرافیک و ظاهر نشریه چه نظری دارید؟

الف) جلد مجله: . . . . . ب) فونت کلمات: . . . . . .

ج) آراستگی صفحه ها: . . . . . د) آراستگی عکس ها : . . . . . .

۶- در هر شماره کدام بخش را بیشتر مطالعه می کنید؟

الف) سرمقاله ☐ ب) بخش های اقتصادی ☐

ج)بخش های مربوط به سندیکا☐ د) بخش های سرگرمی و اطلاع رسانی عمومی☐ ه) مقالات کارشناسان مختلف ☐

۷- در مجموع نمره نشریه در چه میزانی ارزیابی می کنید؟ الف)کمتر از ده ☐ ب) بین ده تا پانزده☐ ج) پانزده تا ۱۷☐ د) بالاتر از ۱۷☐

۸- آیا تمایل دارید با ارسال مطالب و مقاله یا نقطه نظراتتان به صورت مستمر به افزایش کیفیت نشریه یاری کنید؟

الف)بله☐ ب) خیر☐ ج ) در صورت امکان ☐

۹-چه توصیه ای به سردبیر یا دست اندرکاران نشریه دارید؟

۱۰- آیا تمایل دارید نشریه را از طریق ارائه رپرتاژ فعالیت‌های حرفه ای یا آگهی های تان یاری کنید؟

**با تشکر**

**سردبیر پیام آبادگران**